

วารสารสันติสุขนพริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

ISSN : 2822-0455 (Online)

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2566

Vol. 4 No. 1 Jan.-Jun. 2023

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

Vol.4 No.1 (January - June 2023)

ISSN: 2822-0455 (Online)

วัตถุประสงค์

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ Journal of Peace Periscope (JPP) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เชิงวิชาการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลงานวิจัยให้แก่คณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สู่สาธารณชนและแวดวงวิชาการ ขอบเขตวารสารมุ่งเน้นเปิดรับบทความจากสาขาด้านศาสนาและปรัชญา สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยและสังคมศาสตร์ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ทั้งนี้เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กำหนดการเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) คือ ฉบับที่ 1 ระหว่างมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ แสนบุราณ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สยาม ราชวัตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการบริหาร (Executive Editor)

พระครูชลธารพิทักษ์ เจ้าอาวาสวัดแม่ฮ่องไคร้

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)

1. ศาสตราจารย์ ดร.พระมหาบุญเลิศ ช่วยธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีตาคำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. รองศาสตราจารย์ ดร.พระมหาวิเศษ เสาะพบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนมาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สะสอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
6. รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	มหาวิทยาลัยพะเยา
8. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญย์ นิลเกษ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวี จันทร์ส่อง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร แสงสุโพธิ์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริยจรัส เตชะตันมีนสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทีป พิษทองกลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คุณากร กรสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
14. อาจารย์ ดร.มนตรี หลินภู	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
15. อาจารย์ ดร.ณัฐชานันท์ วงศ์มูลธิกร	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ฝ่ายจัดการวารสาร

นางศรินทิพย์ ผาเจริญ

สำนักงาน

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220

คณะกรรมการกลั่นกรองบทความประจำฉบับ (Peer Review)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรมย์ สีตาคำ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงสุภษฎ์ แพงทรัพย์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร แสนมี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมพร ตันตรา	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจริยจรัส เตชะตันมีนสกุล	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พระครูวินัยธรสัญญาชัย ญาณวีโร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรหมดี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤเบศร์ พาผล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
13. อาจารย์ ดร.กรวิทย์ เกาะกลาง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
14. อาจารย์ ดร.พระมหาสันต์ศัน โสติถิวงโส	ศูนย์วิจัยศาสนาสากลไร่เชิญตะวัน

บทบรรณาธิการ

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 4 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม - มิถุนายน 2566 ซึ่งมีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิจารณ์หนังสือด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา ตลอดจนสหวิทยาการต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักวิจัยและนักวิชาการ รวมถึงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวงวิชาการ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้าอย่างเข้มแข็งต่อไป ซึ่งกองบรรณาธิการจะเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อให้กว้างขวางมากขึ้น

ฉบับนี้ มีบทความวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์ทั้งสิ้น 8 เรื่อง คือ 1) การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 โดยพระธรรมเจดีย์ และคณะ 2) การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยพระมหาฉัตรเพชร สมาจาโร (พื้นสันเทียะ) 3) ภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยพระอธิการรัตนดิพงษ์ มหาคมภีร์วิโส (สมहनุน) และคณะ 4) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยนัยนา ศรีโมครา และคณะ 5) ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยปิยรัฐ จำแวง และคณะ 6) การปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย: กรณีศึกษาบ้านนาแฮ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ โดยอินแปง มั่นจะเริน และคณะ 7) การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยพระเสกสรรค์ ฐานยุตโต (ไชยชาติ) และคณะ 8) บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยสุศเขต สกุลงทอง

กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่เชื่อมั่น และไว้วางใจให้วารสารสันติสุขปริทรรศน์ ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ผลงานของท่าน และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์กลั่นกรองและปรับปรุงบทความให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และนำไปสู่มุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติส่วนรวมต่อไป

(พระครูชลธารพิทักษ์)

บรรณาธิการ

ทัศนะและข้อคิดเห็นของบทความในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน
จึงไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

สารบัญ

กองบรรณาธิการ	ก
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความประจำฉบับ	ข
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	ง
บทความวิจัย	
การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 : พระธรรมเจดีย์, พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร, พรเศรษฐิติ วุฒิปัญญาอิสกุล	1-14
การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ : พระมหาฉัตรเพชร สมาจาโร (พินสันเทียะ)	15-26
ภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ : พระอธิการรัตน์ดิพงษ์ มหาคมภีร์วิโส (สมहनุน), ประเสริฐ ปอนถิ่น, ธิติวุฒิ หมั่นมี	27-39
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ : นัยนา ศรีโมครา, นพตณ ปัญญาวิรัต, อภิรมย์ สีตาคำ	40-54
ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี : ปิยรัฐ จำแฉว, อีสริยา เฟิงแสน, เชษฐ ใจเพชร	55-65
การปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย: กรณีศึกษาบ้านนาแอ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ : อินแปง มั่นจะเร็น, นิกร มหาวิน, โชคอนันต์ วาณิชย์เลิศนาสาร	66-77
การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี : พระเสกสรรค์ ฐานยุตโต, พระมหาภาณุวิชญ์ ภาณุวิชโย, พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี, ณรงค์ศักดิ์ ต้าวคำ	78-90

สารบัญ (ต่อ)

บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่น 91-102
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

: สุดเขต สกุลทอง

ภาคผนวก	(1)
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	(2)
รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ	(15)
- รูปแบบการเขียนบทความวิจัย	(15)
- รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ	(19)
- รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์	(21)
- รูปแบบการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ	(24)

การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 The Integration of Brahmavihara for Sangha Administration Chapter 11

พระธรรมเจดีย์¹, พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร² และ พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล³
Phradhamjadee¹, Phrakhrupalad Niwet Chinavaro² and
Phonsetthi Wutthipanyaisakun³

Received: 29 January 2023; Revised: 7 May 2023; Accepted: 9 May 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 2) เพื่อศึกษาหลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 และ 3) เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ เจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้สนองงานคณะสงฆ์ภาค 11, ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธรศาสนาประจำจังหวัด, นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 16 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยพร้อมส่งเสริมงานปกครองคณะสงฆ์ในพื้นที่ 2) ด้านการศาสนศึกษา จัดการศาสนศึกษาแก่พระสงฆ์และประชาชน 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ดำเนินการจัดการศึกษาสงเคราะห์ประชาชนผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน 5) ด้านการสาธารณูปการ จัดอาคารสถานรองรับกิจกรรมชุมชน รองรับกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายวัด 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จัดสร้างสาธารณสมบัติ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ โรงเรียน 2. หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ได้แก่ 1) ด้านเมตตา ความเมตตาช่วยเหลืออย่างเหมาะสม 2) ด้านกรุณา ช่วยเหลือประชาชนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ด้านมุทิตา แสดงความยินดี 4) ด้านอุเบกขา การเลือกใช้อุเบกขาตามโอกาสและช่วงเวลาที่เหมาะสม 3. บูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 การปกครองคณะสงฆ์และการปฏิบัติของคณะสงฆ์ในทุกระดับทุกสถานที่ก็จะเกิดความ เป็นระเบียบเรียบร้อยดีงามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนยังส่งผลไปยังความมั่นคงแก่

^{1 2 3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา; Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya Nakhon Ratchasima Campus
Corresponding Author, E-mail: phradhamjadee@gmail.com

พระพุทธศาสนาอีกด้วย และการจัดกิจกรรมบูรณาการแก้ปัญหาในหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีใจเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนางานปกครองคณะสงฆ์

คำสำคัญ: การบูรณาการ; หลักวิหารธรรม; การปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

Abstract

The purposes of this research article are 1) to study the general situation in the administration of the 11th Sangha Region, 2) to study the principles of Brahmawiharn Dhamma in the administration of the 11th Sangha Region, and 3) to study the integration of the Brahmawiharn Dharma principles in the 11th Sangha Administration. The researcher established a qualitative research methodology by in-depth interviews with key informants, namely the Sangha Administrators who respond to the work of the Sangha Region 11, the Director of the Provincial Office of Buddhism, academics in political science, totaling 16 figures. /person Data was analyzed using content analysis techniques.

The results of the research were as follows: 1. The general situation in the administration of the Sangha Region 11 was as follows: 1) the administrative aspect Adhere to the monastic disciplines and promote the administration of the clergy in the area. 2) Religious studies Religious education for monks and people Manage education and support people who miss out on educational opportunities. 4) Buddhism propagation. Develop the temple as the center of the community Organize buildings to support community activities Support activities of temple network organizations. 6) Public welfare. Build public properties, hospitals, police stations, schools. 2. Principles of Brahma Viharn Dharma in the administration of the Sangha Region 11 were 1) kindness, kindness, appropriate help, 2) kindness, helping people as a good role model, 3) joyfulness, congratulating, 4) equanimity, choosing to use equanimity according to the occasion and the right moment 3. Integrate the principles of Brahma Vihara Dhamma in the administration of the Sangha Region 11. The administration of the Sangha and the practice of the Sangha at all levels and places will create good order in the same direction. As well as affecting the stability of Buddhism as well and organizing an integrated problem-solving activity in the village of keeping the 5 precepts with the heart to help develop the Sangha administration.

Keywords: Integration; Viharn Dhamma Principles; Government of the Sangha Region 11

บทนำ

ในปัจจุบันนี้การปกครองคณะสงฆ์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะถ้ามีระบบปกครองดี ศาสนาก็มีความเจริญมั่นคง การปกครองหรือการบริหารที่ดีนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์และวิธีการจัดการ หรือมีแนวคิดซึ่งขึ้นอยู่กับงานมอบอำนาจกระจายงานให้ผู้อยู่ฝ่ายบริหารระดับต่าง ๆ รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของตน และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพราะการปกครองคณะสงฆ์ปัจจุบันนี้ มีอำนาจรัฐและจารีตประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีอิทธิพลเกิดขึ้นต้องอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นเกณฑ์จัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ การปกครองคณะสงฆ์จึงถือว่าเป็นหัวใจหลักในงานบริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ คือด้านการปกครอง การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ สาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ให้ดำเนินไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎระเบียบ มหาเถรสมาคม ข้อบังคับ มติ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราชหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตน การระงับอิทธิพลการวินิจฉัย การลงนิคมกรรม การวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการแต่งตั้งถอดถอนเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ควบคุมดูแลให้ไปตามข้อวัตรปฏิบัติของจริยาพระสังฆาธิการ และสถาบันคณะสงฆ์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ตระหนักถึงความสำคัญในระบบการปกครองคณะสงฆ์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ วิทยาการด้านการบริหารและการจัดการก้าวหน้าไปมากคณะสงฆ์ควรจะได้ใช้วิทยาการเหล่านั้น มาช่วยเสริมการบริหารและการปกครองคณะสงฆ์กิจการคณะสงฆ์บางอย่างอาจอาศัยการบริหาร แบบราชการของฝ่ายบ้านเมือง กิจการคณะสงฆ์บางอย่างอาจอาศัยการบริหารที่คล่องตัวแบบภาคเอกชน และกิจการบางอย่างต้องบริหารตามหลักพระธรรมวินัย (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2539)

สภาพการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีวัดจำนวน 41,205 วัด (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564) และการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดสุรินทร์ คุ้มครองพระพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เพื่อแก้ปัญหาการปกครองคณะสงฆ์ในหลายด้าน เช่น ปัญหาโครงสร้างการปกครอง การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสนับสนุนพระสงฆ์ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของทางมหาเถรสมาคม การพัฒนางานปกครองคณะสงฆ์ การจัดการสภาพปัญหาในการปกครองคณะสงฆ์เพื่อให้มีการขับเคลื่อนงานปกครองระดับนโยบายหรือหน่วยงานในปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 และระดับปฏิบัติการที่คอยขับเคลื่อนงานของคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคมมากขึ้น ฉะนั้นการแก้ปัญหาทางปกครองคณะสงฆ์มีปัญหาหลายด้าน เนื่องจากงานปกครองสงฆ์ทุกระดับต้องดำเนินงานปกครองคณะสงฆ์ในความหมายกว้าง ๆ ไว้ 6 ด้าน 1) การรักษาความเรียบร้อยดีงาม 2) การศาสนศึกษา 3) การศึกษาสงเคราะห์ 4) การเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5) การสาธารณูปการ 6) การสาธารณสงเคราะห์ (พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มาตรา 15 ตรี (1) และ (3) และข้อ 5 แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) และมหาเถรสมาคม กำหนดกรอบงานของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาไว้ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการเผยแผ่ 4) ด้านการสาธารณูปการ

5) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และ 6) ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ และอีก 1 คือ การพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก ซึ่งงานปกครองคณะสงฆ์เป็นกรอบงานปกครองที่กว้างมาก และในรายละเอียดของปกครองคณะสงฆ์ยังสัมพันธ์กับหน่วยงานองค์การอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประชาชน การดำเนินงานคณะสงฆ์ต่างกิจกรรม การกระทำได้สร้างความแตกต่างในทางปฏิบัติ การทำงานไม่ต่อเนื่องเป็นผลให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์ขาดประสิทธิภาพ เพราะขาดเครื่องมือหรือกลไกที่จะสนองการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และเนื่องจากไม่มีการปฏิรูปโครงสร้างคณะสงฆ์ จึงทำให้เกิดปัญหาความประหลาดเสื่อมเสียของพระภิกษุสามเณรตามมาดังที่เป็นข่าวที่เกิดขึ้นกับสังฆมณฑลในประเทศไทยในปัจจุบัน (พระสุระ สนิทชัย และรชพล ศรีขาวรส, 2562) สังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น พระสงฆ์มีพฤติกรรมที่ลึกลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนปม แม้จะมีการจัดตั้งหน่วยงานจากรัฐมาสนับสนุน หรือแม้แต่การจัดตั้งตำรวจพระ (พระวินยาดิการ) ก็ยังไม่สามารถตอบโจทยปัญหาที่รุนแรงและซับซ้อนได้ อาศัยกลไกอำนาจรัฐเข้ามาช่วยจัดการในฐานะเป็นผู้ที่มีเครื่องมือเครื่องไม้ และหน่วยงานที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่อาจต้องใช้มาตรการแบบรัฐ เช่น กฎหมาย ตำรวจ ทหาร ศาล เป็นต้น ทำให้องค์กรสงฆ์เองซึ่งมีข้อจำกัดอยู่แล้วก็ต้องการเครื่องมือดังกล่าว เข้ามาจัดการปัญหาทางคณะสงฆ์ด้วย ทำให้การปกครองสงฆ์ที่เคยดูแลปกครองกันเองเปลี่ยนไปในลักษณะที่มีองค์กรของรัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง (ธีระพงษ์ มีไธสง, 2564) แต่องค์กรรัฐบางส่วนกับสร้างปัญหาและเพิ่มความขัดแย้ง เพิ่มภาระงานให้คณะสงฆ์ บางองค์การเข้ามาสนับสนุนงานคณะสงฆ์ให้มีความสุขกายสบายใจ สนับสนุนการทำงานคณะสงฆ์เพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์และประชาชน

ดังนั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักการวิธีการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 โดยการที่นำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้เป็นหลักในการบริหารปกครองคณะสงฆ์ โดยสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ในการบริหารการปกครองคณะสงฆ์และเอื้อเพื่อต่อพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และระเบียบ ข้อบังคับ กฎมหาเถรสมาคม ตลอดจนสามารถนำหลักพรหมวิหารธรรมมาบูรณาการใช้ในการปกครองที่ครองใจผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และนโยบายการปกครองคณะสงฆ์ เพื่อเป็นแนวทางที่ผู้ใต้ปกครองได้รับรู้ ได้เข้าใจ และปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และยังเป็นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ในเขตปกครองภาคอื่น ๆ นำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่างได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11
2. เพื่อศึกษาหลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11
3. เพื่อบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 16 รูป/คน ประกอบด้วย 1. เจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้สนองงานคณะสงฆ์ภาค 11 จำนวน 10 รูป 2. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาประจำจังหวัด จำนวน 4 คน และ 3. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 รูปหรือคนรวมจำนวน 16 รูปหรือคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปกครองคณะสงฆ์ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์ลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถาม และนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้ 1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป 2) คำนี้ถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้ 3) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวมแล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์

ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า 1. ด้านการปกครอง พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัดและพระสงฆ์มากที่สุดในประเทศไทย และการปกครองคณะสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและนโยบายปฏิรูปพระพุทธศาสนา มีกิจกรรมลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมงานปกครองคณะสงฆ์ในพื้นที่ และเจ้าคณะจังหวัดจะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนในบางโอกาสมอบหมายรองเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เลขาธิการเจ้าคณะภาค 11 ปฏิบัติงานแทน และสนับสนุนงานปกครองคณะสงฆ์ 2. ด้านการศาสนศึกษา พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัดและพระสงฆ์มากที่สุดในประเทศไทย และการปกครองคณะสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและนโยบายปฏิรูปพระพุทธศาสนา จัดการศาสนศึกษาแก่พระสงฆ์และประชาชนวางแผนจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายของมหาเถรสมาคม มีกิจกรรมลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมต่อเนื่อง พร้อมส่งเสริมงานพระสงฆ์ สามเณรให้ได้ศึกษาเล่าเรียนตามพระธรรมวินัยได้ปฏิบัติงานสนองนโยบายคณะสงฆ์ พร้อมเน้นส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมบาลี นักธรรม 3. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัดและฝึกฝนอบรมแก่ประชาชน ดำเนินการจัดการศึกษาสงเคราะห์ประชาชนผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา โดยส่งเสริมสนับสนุนการศาสนศึกษา สนับสนุนให้พระสงฆ์ สามเณร ประชาชนศึกษาทางธรรมและศึกษาทางโลก ถือเป็นงานแบ่งเบาภาระภาครัฐ 4. ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัดและการพัฒนาวัดสร้างแรงศรัทธา การจัดกิจกรรมตามแรงศรัทธาโดยเพิ่มกิจกรรมอุบายประกอบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นำนโยบายปฏิรูปพระพุทธศาสนามาพัฒนาวัดให้เป็นสถานที่สำคัญช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนา พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีกิจกรรมประจำปี และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ งานประเพณีของชุมชนร่วมกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา 5. ด้านการสาธารณูปการ พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด ปกครองคณะสงฆ์ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยและนโยบายปฏิรูปพระพุทธศาสนา จัดการวางแผนพัฒนางานสาธารณูปการวัด มีกิจกรรมลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมต่อเนื่องวัดพัฒนาแล้ว วัดกำลังพัฒนา พร้อมส่งเสริมงานปกครองคณะสงฆ์ในพื้นที่ให้พัฒนาวัดเป็นแกนนำพัฒนาชุมชน จัดอาคารสถานรองรับกิจกรรมชุมชน รองรับกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายวัด และส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ 6. ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัดจัดกิจกรรมตามบทบาทเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลพระสงฆ์หรือประชาชนตามบทบาทพระสงฆ์ จัดสร้างสาธารณสมบัติ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ โรงเรียน สนับสนุนกิจการของรัฐช่วงสถานการณ์การแพร่

ระบาดของโควิด 19 สนับสนุนกิจการของรัฐ สนองนโยบายคณะสงฆ์ให้ศึกษาทางธรรมและศึกษาทางโลก

2. หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า 1. ด้านเมตตา (มีความปรารถนาดี) พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด ใช้ความมีเมตตาต้องการให้พระสงฆ์ ประชาชนพ้นจากความทุกข์ การทำให้มีความสุข หากใช้ปัญญาช่วยพิจารณาปัญหาเหล่านั้นให้เกิดการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม และแสดงบทบาทพระสงฆ์ การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จัดกิจกรรมตามบทบาทเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลพระสงฆ์หรือประชาชนตามบทบาทพระสงฆ์ จัดสร้างสาธารณสมบัติ สนับสนุนกิจการของรัฐช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 สนับสนุนกิจการของรัฐ สนองนโยบายคณะสงฆ์ แต่ถ้าว่าอาจดำเนินการจัดการทางการปกครองคณะสงฆ์ ด้วยเมตตา กำจัดคนไม่ดี เพื่อรักษาครัทธาคนดีจำนวนมากไว้ และพัฒนาวัดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนนำพระสงฆ์และประชาชนเข้าถึงการดับทุกข์ที่แท้จริง 2. ด้านกรุณา (มีความสงสาร) พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด การช่วยเหลือประชาชนหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้เหมาะสม ทำในสิ่งที่ช่วยได้ แต่ช่วยเหลือสงเคราะห์เป็นไปตามพระธรรมวินัย ในบางโอกาสพระสงฆ์ผู้ปกครองเลือกให้นำแนะนำเป็นธรรมทาน ยกย่องวัดต้นแบบ พระสงฆ์ต้นแบบเป็นแบบอย่างการพัฒนางานปกครองคณะสงฆ์ การเป็นแบบอย่างที่ดีรักษาศีล 5 3. ด้านมูทิตา (มีความยินดี) พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด แสดงความยินดี มอบรางวัลเมื่อผลการปกครองคณะสงฆ์เกิดความสุขจากใช้ความมีเมตตาต้องการให้พระสงฆ์ ประชาชนพ้นจากความทุกข์ การทำให้มีความสุขทางจิตใจ และผู้ปกครองคณะสงฆ์ประสบความสำเร็จได้รับการยกย่อง ได้รับความศรัทธาจากพระสงฆ์ ประชาชน เนื่องจากพัฒนาวัดเชิงสร้างเป็นวัดสร้างความสุขแก่ชุมชน เกิดเป็นความยินดีร่วมกัน 4. ด้านอุเบกขา (มีใจเป็นกลาง) พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด ปลงใจด้วยเมตตา ช่วยตามความสามารถ บางสิ่งเกินความสามารถที่ช่วยได้ และบางครั้ง การวางเฉยหรือนิ่งเฉยไม่ตอบก็ช่วยแก้ปัญหาการปฏิบัติงานปกครองคณะสงฆ์ได้ การลงโทษด้วยอุเบกขา แม้ผู้ใต้ปกครองจะสนิทคุ้นเคย ต้องวางเฉย เพื่อแสดงคุณธรรมผู้ปกครองคณะสงฆ์ และการเลือกใช้อุเบกขาตามโอกาสและช่วงเวลาที่เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ได้ตอบเมื่อถูกกล่าวให้ร้าย แต่เลือกจัดประชุมรับฟังข้อมูลในพื้นที่ปกครอง

3. การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า 1. การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 เมื่อใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ด้านเมตตา (มีความปรารถนาดี) นั้น ระหว่างประชุมคณะสงฆ์มอบนโยบายพร้อมกับการแจกลิงของแก่ผู้ประสภภัย และแสดงบทบาทพระสงฆ์ การปฏิบัติหน้าที่ด้านการสาธารณสงเคราะห์ สนองนโยบายคณะสงฆ์ เมื่อเจ้าคณะผู้ปกครองมีความเมตตา การปกครองคณะสงฆ์และการปฏิบัติของคณะสงฆ์ในทุกระดับทุกสถานที่ก็จะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนยังส่งผลไปยังความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาอีกด้วย 2. การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

เมื่อใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ด้านภุมณา (มีความสงสาร) นั้น พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด ใช้ความมีเมตตาต้องการให้พระสงฆ์ ประชาชน พ้นจากความทุกข์ การทำให้มีความสุข โดยจัดกิจกรรมบูรณาการแก้ปัญหาในหมู่บ้านรักษาศีล 5 จัดอบรมประชาชนใช้หลักธรรมร่วมกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การออกกำลังกาย การบำเพ็ญบุญ จัดการวัดให้เป็นศูนย์กลางเรียนรู้ชุมชน ทั้งนี้เจ้าคณะผู้ปกครองต้องช่วยเติมให้เต็มมีความกรุณาช่วย ชี้แนะแก่ผู้ได้บังคับบัญชาในหนทางที่ถูกต้องเหมาะสม 3. การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อ การปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 เมื่อใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ด้าน มุทิตา (มีความยินดี) นั้น พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด แสดงความยินดีพร้อม จัดกิจกรรมบูรณาการกิจการอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.บ.ต.) แสดงบทบาทพระสงฆ์ทำข้าว อาหารปรุงสุกแจกผู้ประสบภัย ช่วยเหลือ และยังสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการ ควบคุมโรค พร้อมกับการใช้พื้นที่วัดแก้ปัญหาประชาชน เกิดผลงานสร้างสรรค์ที่น่ายินดี สะท้อนผล การปฏิบัติงานปกครองคณะสงฆ์ที่สังคมยินดี ยกย่องให้เป็นต้นแบบศูนย์ร่วมศรัทธาประชาชน เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ในทุกระดับมีมุทิตาจิต มีความยินดี หวังต่อผู้ได้บังคับบัญชาและ สนับสนุนส่งเสริมให้ลูกน้องได้ดียิ่งขึ้นกับผลงาน ด้วยการสร้างขวัญกำลังใจ จูงใจ และยินดี ให้รางวัลเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จในหน้าที่ การงาน เจ้าคณะผู้ปกครองผู้บริหารคณะ สงฆ์ต้องแสดงความปิติยินดีกับความสุกความสำเร็จของผู้ได้บังคับบัญชาด้วยและคอยให้การ สนับสนุนส่งเสริมให้ได้ดียิ่งขึ้นไปในโอกาสต่อไป 4. การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการ ปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 เมื่อใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ด้าน อุเบกขา (มีใจเป็นกลาง) นั้น พระสงฆ์เจ้าคณะผู้ปกครองดำเนินงานปกครองวัด เลือกรูปปฏิบัติตนให้มี ใจเป็นกลาง บูรณาการกับการรับข้อมูลรอบด้านจากการทำรายงานคณะสงฆ์ การออกตรวจเยี่ยม กับรับรู้ข้อมูลเชิงลึกที่รอบด้าน การมีใจเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนางานปกครองคณะสงฆ์ อีกทั้ง ยังแสดงบทบาทพระสงฆ์ผู้นำ การปกครองวัด การพัฒนาวัด การสร้างเครือข่ายที่ใช้จิตใจไม่ให้มี อคติ ประยุกต์ใช้หลักธรรมที่เหมาะสมกับสภาพงานคณะสงฆ์ และผลการใช้หลักธรรม หลักการทาง พระพุทธศาสนา กับศาสตร์สมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดเครือข่ายร่วมปฏิบัติงานปกครองคณะสงฆ์ การส่งเสริมอบรมเรียนรู้งานคณะสงฆ์ งานปกครองคณะสงฆ์ที่ส่งผลงานด้วยใจเป็นกลางพร้อมให้ พร้อมรับรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า ด้านการปกครอง ด้านการ ศาสน ศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณ สงเคราะห์ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมการปกครองคณะสงฆ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบลเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ที่มีหน้าที่โดยตรงที่ต้องกระทำตามมาตราที่ 37 ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้คณะสงฆ์จะต้องถือเป็นฐานะหน้าที่ เพราะเป็นการ

ของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา หรือเพื่อกับคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนามี 6 ด้าน คือ เพื่อความเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาศรณชัย มหาปุณโณ (การะเวก) (2557) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนากิจการบริการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์ ผลการวิจัยพบว่า การบริการกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในยุคโลกาภิวัตน์ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครองในรูปแบบเดิม ๆ มีการประชุมเพื่ออบรม พระสังฆาธิการตามมติมหาเถรสมาคม หรือการจัดหลักสูตรในระยะสั้น ๆ เท่านั้น จึงควรมีองค์กร หรือสถาบันที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจประสานสร้าง ประโยชน์ สร้างเครือข่ายให้เกิดความร่วมมือทุกภาคส่วน ด้านการศาสนศึกษามีการบริหารจัดการ ทางด้านการศึกษาที่ยังคงไว้ซึ่งพระธรรมวินัย แต่มีการศึกษาพระปริยัติธรรมสายสามัญหรือ การศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น จึงควรให้ความสำคัญในด้านการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนก ธรรมและบาลี ปรับปรุงกฎระเบียบการจัดการการศึกษาให้เข้ากับยุคสมัย วางนโยบายให้ไปใน ทิศทางเดียวเพื่อให้เกิดเอกภาพทางการศึกษา พร้อมสร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญในการเรียน บาลีเพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป ด้านการศึกษาสงเคราะห์มีการบริหารจัดการ ทางด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นการสงเคราะห์ประชาชนให้ได้รับการศึกษาทางพระธรรมวินัยควบคู่ไป กับการปฏิบัติ จึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษาทางธรรมแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปให้มีความรู้ ในทางธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป และควรมีการระดมความคิด ในเบื้องต้นในระดับจังหวัดเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละจังหวัด และเป็น มติของจังหวัดแล้วนำมารวมความคิดเป็นระดับภาคต่อไป ด้านการเผยแผ่มีการพัฒนาให้ พระสังฆาธิการมีความก้าวหน้าในการเผยแผ่และทักษะการใช้ภาษาของสมัยปัจจุบัน มีความพร้อม ทั้งในการพูด เทศน์ การบรรยาย การเขียนและพิมพ์ตำราทางพระพุทธศาสนา และแต่งตำราทาง วรรณคดี วรรณกรรม ตำราวิชาการ รวมถึงมีการมุ่งเน้นให้ประชาชนมีน่านการปฏิบัติธรรมที่ถือว่าเป็น การสั่งสอนในภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ควบคู่กันไป จึงควรมีแผนระยะสั้นและแผนระยะยาวใน การฝึกอบรมผู้นำสงฆ์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติด้วยการจัดให้มีการรับฟังนโยบาย หลักการเผยแผ่ และฝึกพูด เทศน์ บรรยาย และผลิตสื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ ทำงานเผยแผ่เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านสาธารณูปการ ปัจจุบันมี 2 รูปแบบ คือ 1) การ พัฒนาตามกำลังศรัทธาของพุทธศาสนิกชน โดยไม่ได้มีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ มาก และ 2) การพัฒนาโดยการศึกษาและวางแผนการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ภายในวัดเพื่อให้เหมาะสม กับสถานที่ จึงควรมีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนาวัด ศึกษารายละเอียดของงานสาธารณูปการ การบริหารจัดการวัดด้วยความโปร่งใส การบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ครอบอนุรักษ ศิลป์ของท้องถิ่น รูปแบบการก่อสร้างตามภูมิภาคตามความเหมาะสมตามอัตลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ และต้องคำนึงถึงประโยชน์ ใช้น้อยต่าง ๆ กำลังความสามารถของเจ้าอาวาสในอนาคตน่าจะมีการ ระดมทุนหรือตั้งธนาคารพระพุทธศาสนา เพื่อเปิดโอกาสให้วัดเล็ก ๆ ที่มีการก่อสร้างแต่ขาดแคลน

ทุนทรัพย์ในการก่อสร้างให้ได้มีโอกาสได้กู้ยืมเพื่อในการก่อสร้างสาธารณูปการของวัดให้มีประสิทธิภาพ และได้เกิดความรวดเร็วในการก่อสร้าง เพื่อพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนและศูนย์กลางทางการศึกษาและการพัฒนาของชุมชน ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การดำเนินกิจการเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ ปัจจุบันมีการช่วยเหลือประชาชนโดยอยู่บนพื้นฐานของจิตเมตตา พระสงฆ์จึงควรมีบทบาทด้วยการเสนอแนะให้เกิดความคิดริเริ่มแก่ชาวบ้านว่าในชุมชนมีอะไรที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยทำหน้าที่เหมาะสมกับบทบาท คำนี้ถึงความเหมาะสมและกาลเทศะและไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เป็นผู้นำในการเสียดส แสดงภาวะในการเป็นผู้นำที่มีอยู่ให้ประจักษ์แก่คณะสงฆ์และประชาชน ด้วยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์

2. การวิเคราะห์หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า 1) เมตตา (มีความปรารถนาดี) 2) กรุณา (มีความสงสาร) 3) มุทิตา (มีความยินดี) 4) อุเบกขา (มีใจเป็นกลาง) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปกครองคณะสงฆ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากพรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหมวิหารธรรม เป็นแนวหลักธรรมปฏิบัติของผู้ที่ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมานิต เดชวโร (อดุนอก) (2550) ได้วิจัยเรื่องรัฐศาสตร์แนวพุทธ: พรหมวิหาร 4 กับนักปกครอง ผลการวิจัยพบว่า พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ใหญ่ ผู้นำหรือนักปกครอง ถ้านักปกครองปฏิบัติตามย่อมได้รับความเคารพยกย่อง สรรเสริญ และเป็นที่ยรักที่พอใจของประชาชน แต่หากนักปกครองไม่ปฏิบัติตามหลักพรหมวิหาร 4 ปัญหาจะเกิดขึ้นในการบริหารและการปกครองทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเกลียดชัง เพราะว่าหลักการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ในทางพระพุทธศาสนา มิได้มุ่งเน้นที่ระบบแต่เน้นที่ตัวนักปกครอง เมื่อนักปกครองมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและการปกครองแล้วย่อมทำให้รัฐ และประชาชนมีความสุขและชีวิตที่ดีได้ ไม่ว่ารัฐนั้นจะอยู่ในระบบการปกครองแบบใดก็ตาม และสอดคล้องกับพระมหาสุทธีชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล) (2546) ได้วิจัยเรื่องศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหาร 4 ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า พรหมวิหาร 4 มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น ๆ หลายแห่งตามลักษณะของการจัดหมวดหมู่ทางหลักธรรมพรหมวิหาร 4 จึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญมากต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากเป็นคุณธรรมอันดีงาม เป็นหลักปฏิบัติที่มนุษย์พึงยึดไว้ประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เพื่อความสงบสุขของผู้ปฏิบัติและสังคมโดยรวม

3. การวิเคราะห์หลักพรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า 1) เมตตา (มีความปรารถนาดี) 2) กรุณา (มีความสงสาร) 3) มุทิตา (มีความยินดี) 4) อุเบกขา (มีใจเป็นกลาง) สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปกครองคณะสงฆ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากพรหมวิหารธรรม เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหมวิหาร เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ปกครอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมานิต เดชวโร (อดุนอก) (2550) ได้วิจัยเรื่องรัฐศาสตร์แนวพุทธ: พรหมวิหาร 4 กับนักปกครอง ผลการวิจัยพบว่า พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ใหญ่ ผู้นำหรือนักปกครอง ถ้านักปกครองปฏิบัติตาม

ย่อมได้รับความเคารพยกย่อง สรรเสริญ และเป็นที่รักที่พอใจของประชาชน แต่หากนักปกครองไม่ปฏิบัติตามหลักพรหมวิหาร 4 ปัญหาจะเกิดขึ้นในการบริหารและการปกครอง ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนเกลียดชัง เพราะว่าหลักการปกครองตามหลักรัฐศาสตร์ในทางพระพุทธศาสนา มิได้มุ่งเน้นที่ระบบแต่เน้นที่ตัวนักปกครอง เมื่อนักปกครองมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารและการปกครองแล้วย่อมทำให้รัฐ และประชาชนมีความสุขและชีวิตที่ดีได้ ไม่ว่าจะรัฐนั้นจะอยู่ในระบบการปกครองแบบใดก็ตาม และสอดคล้องกับพระมหาสุทธีชัย จิตฺตชโย (ถาวรศีล) (2546) ได้วิจัยเรื่องศึกษาเชิงวิเคราะห์พรหมวิหาร 4 ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า พรหมวิหาร 4 มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น ๆ หลายแห่ง ตามลักษณะของการจัดหมวดหมู่ทางหลักธรรม พรหมวิหาร 4 จึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญมากต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม เนื่องจากเป็นคุณธรรมอันดีงาม เป็นหลักปฏิบัติที่มนุษย์พึงยึดไว้ประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน เพื่อความสงบสุขของผู้ปฏิบัติและสังคมโดยรวม

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์จากงานวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรม เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 จากเดิมที่มีอยู่การดำเนินการเป็นข้อมูลเชิงจักษ์ ซึ่งคณะสงฆ์และประชาชนรับรู้ เรียนรู้ในพื้นที่คณะสงฆ์ภาค 11 โดยกิจกรรมหลัก พระสงฆ์ผู้ปกครองทุกระดับ เรียนรู้ สอนงานให้พระสงฆ์ ชุมชน องค์กรเครือข่ายได้พัฒนาตนเอง ใช้อำนาจทางการปกครองวัด ปกครองคณะสงฆ์ด้วยพรหมวิหารธรรม 4 ได้แก่ 1. ด้านเมตตา (มีความปรารถนาดี) 2. ด้านกรุณา (มีความสงสาร) 3. ด้านมุทิตา (มีความยินดี) 4. ด้านอุเบกขา (มีใจเป็นกลาง) แต่ถ่างงานปกครอง คณะสงฆ์ตามแนวทางนโยบายปฏิบัติพระพุทธานุศาสนามีความยุ่งยากซับซ้อนจำเป็นต้องปฏิบัติงาน ร่วมกับพระสงฆ์รูปอื่น ๆ ร่วมกับองค์กรเครือข่ายเพื่อให้เกิดการใช้อำนาจที่เหมาะสม การบูรณาการ จึงถูกนำมาใช้กับการปกครองคณะสงฆ์ เช่น ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมพร้อมมอบสิ่งของให้พระสงฆ์ ประชาชน จัดทอดกฐิน ทอดผ้าป่า มอบนโยบาย เป็นต้น เกิดเป็นผลงานปกครองคณะสงฆ์ตาม พระธรรมวินัยและผลงานปกครองคณะสงฆ์เชิงสร้างสรรค์ขจัด ปิดเป่า สร้างวัดต้นแบบสว่าง สะอาด สงบ เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 เพื่อนำหลักพรหมวิหารธรรมมาใช้เป็นหลักในการบริหารปกครองคณะสงฆ์ในการปกครอง คณะสงฆ์ภาค 11 มีหลักการปกครองดังนี้ 1) ด้านการปกครอง ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยพร้อม ส่งเสริมงานปกครองคณะสงฆ์ในพื้นที่ 2) ด้านการศาสนศึกษา จัดการศาสนศึกษาแก่พระสงฆ์และ ประชาชน 3) ด้านการศึกษาสังเคราะห์ ดำเนินการจัดการศึกษาสังเคราะห์ประชาชนผู้พลาดโอกาส ทางการศึกษา 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน 5) ด้านการ สาธารณูปการ จัดอาคารสถานรองรับกิจกรรมชุมชน รองรับกิจกรรมขององค์กรเครือข่ายวัด 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ จัดสร้างสาธารณสมบัติ โรงพยาบาล สถานีตำรวจ โรงเรียน และการ ปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 โดยใช้หลักพรหมวิหารธรรม ได้แก่ 1) ด้านเมตตา ความเมตตาช่วยเหลือ อย่างเหมาะสม 2) ด้านกรุณา ช่วยเหลือประชาชนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ด้านมุทิตา แสดงความยินดี 4) ด้านอุเบกขา การเลือกใช้อุเบกขาทามโอกาสและช่วงเวลาที่เหมาะสม สำหรับการบูรณาการหลัก พรหมวิหารธรรมในการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 การปกครองคณะสงฆ์และการปฏิบัติของคณะ สงฆ์ในทุกๆระดับทุกสถานที่ก็จะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนถึงส่งผลไปยังความมั่นคงแก่พระพุทธศาสนาอีกด้วย และการจัดกิจกรรมบูรณาการ แก้ปัญหาในหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีใจเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนางานปกครองคณะสงฆ์

นอกจากนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการลงพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งได้พบว่าที่ จะเป็นประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติการและข้อเสนอแนะเพื่อการ วิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 คณะสงฆ์ควรมีการปฏิรูปสถาบันสงฆ์โดยการเริ่มต้นด้วยการกระจายอำนาจให้มากขึ้นสอดคล้องกับหลักการในพระธรรมวินัยที่เน้นความเป็นสังฆะ คือการรับผิดชอบร่วมกันโดยสังฆ์ทั้งหมด

1.2 คณะสงฆ์ควรมีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังจึ่งเท่านั้นที่จะทำให้พระสงฆ์สามารถดำรงความเป็นผู้นำในสังคมไทยได้ เป็นช่องทางให้นำความรู้ทางธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้คนที่ได้อย่างสมสมัย

1.3 คณะสงฆ์ต้องปฏิรูปบทบาทในการเผยแผ่ จากเดิมการเผยแผ่ที่เป็นปกติจนประชาชนมองเป็นวิถีชีวิตหรือเป็นกิจวัตรของพระสงฆ์ ก็คือการแสดงธรรมในวันพระ ในเทศกาลวันสำคัญ พระสงฆ์ได้โอกาสในการแสดงธรรมการเผยแผ่ธรรมอยู่เป็นปกติ และในรูปแบบที่ไม่เป็นรูปแบบ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 พระสังฆาธิการต้องบริหารงาน กิจการคณะสงฆ์โดยการนำหลักพรหมวิหารธรรม มาประยุกต์และบูรณาการกับนโยบายของคณะสงฆ์ภาค 11 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 พระสังฆาธิการควรส่งเสริมให้คณะสงฆ์ภาค 11 มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยการเสนอปัญหา วิจารณ์การทำงานขององค์กร และแสดงความคิดเห็น

2.3 พระสังฆาธิการควรสร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมในการปกครองบังคับบัญชาและในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ รวมถึงการพิจารณาความดีความชอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงธรรมเพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานคณะสงฆ์ภาค 11 ทุกรูป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณในการใช้หลักพรหมวิหารธรรม มาใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยกับรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น สัมภาษณ์แบบเชิงลึกการสังเกตการณ์โดยมีส่วนร่วม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของพระภิกษุได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน

3.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการตามหลักพรหมธรรมหรือตามหลักธรรมอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนา

3.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามหลักพรหมวิหารธรรม

เอกสารอ้างอิง

ธีระพงษ์ มีไธสง. (2 สิงหาคม 2564). วาชรกรรมอำนาจ “พระสงฆ์ไทย” ว่าด้วย “สังฆราช”. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2564, จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_5793

- พระมหาศรณชัย มหาปุณโณ (การะเวก). (2557). *การพัฒนาการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในยุคโลกาภิวัตน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พระมหาสุทธิชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล). (2546). *ศึกษาเชิงวิเคราะห์พระมหาวีร 4 ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา*. (สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- พระมานิต เตชวโร (อุदनอก). (2550). *รัฐศาสตร์แนวพุทธ: พระมหาวีร 4 กับนักปกครอง*. (สารนิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม.
- พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). (2539). *การปกครองคณะสงฆ์ไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัท สหธรรมิกจำกัด.
- พระสุระ สนิทชัย และรชพล ศรีขาวรส. (2562). บทบาทพระสังฆาธิการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติวิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2562 สังคมผู้สูงวัย: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา*. (325-335). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (31 กรกฎาคม 2561). สถิติจำนวนวัดทั่วประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2564, จาก <http://asc.mcu.ac.th/database/>

การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
จังหวัดกาฬสินธุ์

The Integration of Buddhist Principles in the Administration of
School Administrators in Secondary Schools, Under the Jurisdiction
of the Secondary Education Service Area Office Kalasin Province

พระมหาฉัตรเพชร سماจาโร (พินสันเทียะ)¹
Phramaha Chatpet Samajaro (Puensantia)¹

Received: 25 April 2023; Revised: 8 May 2023; Accepted: 9 May 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 400 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ One-way ANOVA กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการทดสอบสมมติฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน รายได้ ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการและสถานที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันมีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และข้อเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความชำนาญงาน และมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้กับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

¹ วัดทัศนารามเตาไห ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์; Wat Thatsanaram Tao Hai, Lub Sub-District, Muang District, Kalasin Province

คำสำคัญ: การบริหารงานของผู้บริหาร; โรงเรียนมัธยมศึกษา; การบูรณาการหลักพุทธธรรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of integration of Buddhist principles in the administration of school administrators in secondary schools; under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office 2) to compare the integration of Buddhist principles in the administration of school administrators in secondary schools Classified by school size is a quantitative research the random population used in the research was 400 administrators and teachers. The tool for collecting data was a questionnaire. The data were analyzed using statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation and test differences. By using statistical t-test and One-way ANOVA, statistical significance was set at 0.05 level.

The results showed that, Administration of School Administrators in Secondary Schools under the jurisdiction of the Secondary Education Service Area Office Kalasin Province Overall, it was at a high level. when comparing hypothesis testing Classified by school size, income, duration of operation and location of schools, there were no significant differences in the level of integration of Buddhist principles in the administration of school administrators in secondary schools. Statistical at the 0.05 level and suggestions, School administrators must have knowledge, competence, skills, and vision skillful and human relations to develop educational institutes for a rapidly changing era.

Keywords: Executive Management; Secondary School; Integration of Buddhist Principles

บทนำ

ในยุคการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552-2561) การศึกษาถือเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความสามารถรวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลตั้งแต่รากฐานของชีวิต ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงมีการแข่งขันกันทางเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้นกระบวนการจัดการศึกษาจึงควรจัดให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลในทุกช่วงอายุอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบเพื่อให้การศึกษามีการขับเคลื่อนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ มีความสามารถ มีคุณธรรมในการบริหารงานให้การส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนนโยบายและยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนเพื่อความสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษาสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่าย โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในการเป็นผู้นำการปฏิรูปพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ธีระ รุญเจริญ, 2555)

ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารที่ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะเก่งงานสักเพียงใดหรือสามารถใช้หลักจูงใจจะเป็นผู้นำแบบใด หรือสามารถใช้หลักจูงใจและมีมนุษยสัมพันธ์ได้ดีมากน้อยเพียงใดก็ตาม สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะขาดเสียมิได้ก็คือ คุณธรรม (สุเทพ ปาลสาร, 2555) สำหรับคุณธรรมของนักบริหารนั้น พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549) ได้ให้แนวทางของคุณธรรมของนักบริหารไว้ 4 ประการ คือ กำลังความรู้ กำลังความขยัน ความสุจริตกำลังการสังเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้นักบริหารทั้งข้าราชการและนักการเมืองสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สืบเนื่องจากปัญหาเรื่องคอร์รัปชันการขัดแย้งกันในองค์กรคงไม่เกิดขึ้นแน่ ถ้านักบริหารที่ดีสามารถจูงใจคนเก่งให้ปรองดองกันและพร้อมใจกันทำงานเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายและคนไทยจะทำงานเป็นทีมได้ดีขึ้น ถ้ามึ้นักบริหารที่ดีคอยกำกับดูแล ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารงานจนบรรลุความสำเร็จตามที่มุ่งหวังได้ ดังนั้นก็เพราะผู้บริหารได้ยึดหลักคุณธรรมเป็นหลักปฏิบัติในการปฏิบัติงาน

คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ อิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งเป็นหลักธรรมหรือหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางหรือไปสู่ความสำเร็จได้ เพราะเป็นธรรมมุ่งสอนให้บุคคลเป็นผู้มีความพึงพอใจในงานที่ทำ มีความพากเพียรเอาใจใส่ตลอดจนการใช้สติปัญญาในการทำงาน ซึ่งจะทำให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบังเกิดประสิทธิผล อิทธิบาท 4 มีแรงจูงใจที่เกิดจากตนเอง คือ ความพอใจในการทำงาน โดยไม่เลือกว่าจะเป็นงานที่ยากหรือง่ายแต่มุ่งจะทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายเพราะมีความพอใจที่จะทำ ย่อมมีส่วนช่วยในการทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จึงเป็นคุณธรรมที่ผู้บริหารจะต้องใช้ เพื่อการครองงานเพราะประเทศต้องการคนที่ทำงาน คนทำงานเท่านั้นที่จะเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง ความเจริญก้าวหน้าในส่วนตัวของผู้บริหารที่ดี ในส่วนรวมขององค์กรหรือหน่วยงานก็ได้มาจากผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำงาน งานอย่างเดียวที่จะวินิจฉัยคุณค่าของคน หรือเรียกว่า “ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน” ผู้บริหารที่ใช้อิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการบริหารงานย่อมเป็นส่วนรวมใจ รวมงานและสามารถจัดการให้งานในการปฏิบัติหน้าที่ลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้น การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้ทั้งงานและได้ทั้งน้ำใจของเพื่อนร่วมงาน ในการนี้ผู้บริหารจำต้องใช้ทั้งพระเดชในการบริหารงาน ผู้บริหารมุ่งหวังใช้อำนาจหรือพระเดชในการสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างเดียวนั้น ย่อมไม่เกิดประโยชน์ในการทำงาน (ธีระ รุญเจริญ, 2549) นอกจากนั้น สุพจน์ แก้วบุตตี (2551) ได้กล่าวว่า ผู้บริหาร

สถานศึกษายังไม่ตระหนักการใช้คุณธรรมในการบริหารงานทำให้งานครูผู้สอนขาดขวัญและกำลังใจ และผู้บริหารมีความรู้เรื่องคุณธรรมไม่ชัดเจนพอ จึงทำให้เมื่อนำไปปฏิบัติไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องสร้างเสริมภาพพจน์ให้เป็นที่ศรัทธาและเชื่อถือซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติ คือ ความรัก ความสงสาร ความชื่นชมยินดี ความมีน้ำใจเป็นกลาง ไม่ลำเอียงทั้งรายบุคคลและคณะ ผู้บริหารที่ดีควรใช้พระคุณมากกว่าพระเดช หรือใช้อำนาจบารมีมากกว่าอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจากความสำคัญของปัญหาการใช้คุณธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ใคร่พรรณ เจนวณิชยานนท์ และสุวรรณี มงคลรุ่งเรือง (2545) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้คุณธรรมในการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ได้คำตอบว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบูรณาการหลักพุทธธรรม ในการบริหารงานของผู้บริหารตามหลักธรรม (อิทธิบาท 4) ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความเอาใจใส่) วิมังสา (การตรึกตรอง) ว่ามีสมรรถนะมากน้อยเพียงใดในการบริหาร เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 55 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,708 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปีการศึกษา 2565

จำนวน 400 คน โดยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ได้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้สอบแบบสอบถามและสถานภาพของโรงเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามทัศนคติของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 55 แห่ง ให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Athreptic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใช้ F-test เมื่อพบความแตกต่างจะเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้ ระยะเวลาเปิดดำเนินการและสถานที่ตั้งของโรงเรียน ใช้ F-test

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.32) ในแต่ละด้านโดยภาพรวมพบดังนี้

ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักคุณธรรม (อิทธิบาท 4)			
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านฉันทะ	4.14	0.74	มาก
2. ด้านวิริยะ	4.06	0.66	มาก
3. ด้านจิตตะ	4.11	0.68	มาก
4. ด้านวิมังสา	4.10	0.76	มาก
ภาพรวม	4.32	0.78	มาก

ตารางที่ 1 ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักคุณธรรม (อิทธิบาท 4)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบสมมติฐานตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

ด้าน	การบูรณาการพุทธธรรม (อิทธิบาท 4)	ขนาดของโรงเรียน						F
		เล็ก		กลาง		ใหญ่		
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	ฉันทะ	4.19	0.48	3.99	0.88	4.21	0.46	2.40
2	วิริยะ	4.07	0.55	3.93	0.78	4.24	0.51	3.63*
3	จิตตะ	4.15	0.60	3.97	0.83	4.39	0.67	5.47*
4	วิมังสา	4.13	0.61	3.94	0.82	4.29	0.76	3.60*
	รวม	4.13	0.50	3.96	0.77	4.28	0.52	4.41*

*P < 0.05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

จากตาราง ได้ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ และเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันการบริหารโรงเรียนมุ่งเน้นผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญและการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานเป็นเหตุผลประการหนึ่งที่จะทำให้งานเกิดผลสำเร็จได้ ซึ่งการปฏิบัติตามหลักธรรมเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปกครอง อันจะนำไปสู่การบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้นผู้บริหารจึงตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม เพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนให้มีความเหมาะสมต่อการบริหารงาน สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีโดยเน้นการครองงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารส่วนใหญ่จึงได้มีการปฏิบัติตามคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 อย่างต่อเนื่องทั้ง 4 ด้าน คือ จิตตะ ด้านฉันทะ ด้านวิมังสา และด้านวิริยะ ดังที่ นงนุช วงษ์สุวรรณ (2546) กล่าวได้ว่า ในการจัดการบริหารในทุก ๆ ด้านของโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะทำให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แต่บุคคลกลุ่มใหญ่ที่ปฏิบัติจริง ได้แก่ กลุ่มครูผู้สอน หากบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน การพัฒนาโรงเรียนย่อมมีความเป็นไปได้สูง ดังกรมสามัญศึกษา (2562) ได้กล่าวถึงอิทธิบาท 4 ไว้ว่า อิทธิบาท 4 คือ คุณธรรมที่ทำให้สำเร็จตามความประสงค์ 4 อย่างหรือหลักความสำเร็จทางให้ถึงความสำเร็จดีเยี่ยม ด้วยเหตุนี้ในการบริหารงานของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน รายได้ ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการและสถานที่ตั้งของโรงเรียน สามารถมีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

- 2.1 ผลการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเพียงด้านเดียวที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านฉันทะ ทั้งนี้อาจเพราะว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จะมีปริมาณงานที่แตกต่างกันและได้รับจัดสรรงบประมาณแตกต่างกันด้วย คือ โรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่องบประมาณขาดแคลนจึงทำให้การบริหารงานไม่สามารถทำได้อย่างเต็มศักยภาพ อันส่งผลให้พฤติกรรมด้านคุณธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กไม่สามารถปรากฏอย่างชัดเจน ผลงานที่ปรากฏจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2559) กล่าวว่า ธรรมเป็นเครื่องทำให้งานสำเร็จตามความประสงค์แต่สิ่งที่คุณต้องการตรงกันคือ ทรัพย์ ยศ และผลงาน ทรัพย์เป็นสิ่งประสงค์ที่สำคัญ เพราะทรัพย์เป็นสิ่งอาศัยใช้สอยในการดำรงชีวิตประจำวัน ย่อมเป็นที่ปรารถนาของคนโดยทั่วไป เพราะนำเกียรติและผลงานทางการศึกษามาสู่ตน และลักษณะเลิศวิวานันท์ (2564) ที่สรุปว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนต่างขนาดกันมีความแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีรายได้ของผู้บริหารแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับพฤติกรรมด้านหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกคนจะต้องยึดหลักในการครองตน ครองคนและครองงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมที่เหมาะสมในการบริหารงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในโรงเรียนและแสดงถึงภาพลักษณ์ตัวตนที่ดีของโรงเรียนที่ควรปรากฏให้ชุมชนเห็น อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกให้ครูเห็นสมรรถภาพและความสามารถของตนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่มีรายได้ต่ำ หรือผู้บริหารที่มีรายได้สูง จึงให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมในการบริหารงานอย่างจริงจัง รายได้ของผู้บริหารจึงมิได้มีผลทำให้พฤติกรรมของผู้บริหารแตกต่างกัน ดังที่กรมสามัญศึกษา (2562) กล่าวถึงหลักการในดำรงตนในฐานะผู้บริหารไว้ว่า ชีวิตผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานจะต้องพบหรือสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและประชาชนหรือชุมชน ดังนี้หลักการครองตน และหลักการครองคนเพื่ออยู่ร่วมกันบุคคลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานจะต้องนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติ

2.3 ผลการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีระยะเวลาที่เปิดดำเนินการแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการแตกต่างกัน มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการนานเกิน 20 ปีขึ้นไป จึงทำให้ครูเกิดความมั่นใจว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อถือศรัทธา เพราะเห็นว่าเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งมานานน่าจะมีระบบการจัดการเรียนการสอนที่ดี บุคลากรและครูผู้สอนในโรงเรียนน่าจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และมีสถิติของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงอย่างชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนที่มีระยะเวลาที่เปิดดำเนินการตั้งแต่ 10-15 ปี ความพร้อมในด้านต่าง ๆ อาจจะน้อยกว่าโรงเรียนที่มีระยะเวลาเปิดดำเนินการมานานกว่า

2.4 ผลการเปรียบเทียบการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่าผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งแตกต่างกัน มีระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ตั้งอยู่ในหรือนอกเขตชุมชนก็ตาม ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา จึงเร่งการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การพัฒนาอาคารสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองในด้านความรู้คุณธรรมอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนในเขตชุมชนและนอกเขตชุมชนมีคุณธรรมในการบริหารงานมุ่งที่จะไปสู่ความสำเร็จของงานเช่นเดียวกัน ทำให้พฤติกรรมด้านคุณธรรมอิทธิบาท 4 ที่ไม่แตกต่างกัน ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) กล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ดีมีคุณธรรม มีความรู้และทักษะในการบริหารงานเป็นอย่างดี

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ทำให้ผู้วิจัยสังเคราะห์เกิดองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งสถานศึกษานับเป็นองค์กรทางการศึกษาในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรเป็นกลไกและเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ทางการบริหาร เพื่อการเปลี่ยนแปลงต้องใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ปฏิบัติ เนื่องจากนั้นสิ่งที่ขาดมิได้ก็คือ หลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มีมุมมองในการบริหารการทำงานเชิงกลยุทธ์ รู้จักการประมวลวิเคราะห์ ประเมินและตัดสินใจ และรับผิดชอบการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาในทุกด้าน ต้องมีวิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการให้การดำเนินงาน

เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับแนวคิดในการบริหารจัดการบูรณาการที่เน้นการแก้ปัญหาและดำเนินการพัฒนาที่ผสมผสานชัดเจนทั้งเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติ ต้องมีพฤติกรรมการบริหารแบบเชิงรุก เน้นผลงานหรือผลสำเร็จตามเป้าหมายและคุณภาพที่ได้วางไว้เป็นหลักสำคัญ ผู้บริหารต้องชี้แนะและให้การสนับสนุน ต้องรู้จักการประสานงานและการตั้งศักยภาพของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในงานและกิจการของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ต้องมีบทบาทเป็นผู้ริเริ่ม ชี้นำแนวทางความคิด และประสานความคิดที่ดีในการทำงานได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกับบุคลากรและประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทุกฝ่ายได้ด้วยดี ยืดหยุ่นในการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรทุกระดับได้เหมาะสมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้บริหารขนาดโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผู้บริหารได้ใช้บูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผลการศึกษารวมโดยอยู่ในระดับมากทุกข้อ เพราะว่าผู้บริหารได้ตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม เพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนให้มีความเหมาะสมต่อการบริหารงาน สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีโดยเน้นการครองงานเป็นสำคัญ ผู้บริหารส่วนใหญ่จึงได้มีการปฏิบัติตามคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 อย่างต่อเนื่องทั้ง 4 ด้าน คือ จิตตะ ด้านฉันทะ ด้านวิมังสา และด้านวิริยะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นผลให้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ส่งเสริม และปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยนำไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมการบูรณาการหลักพุทธธรรม (อิทธิบาท 4) ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้บริหารที่อยู่โรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติมจากองค์กรสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อจัดนำมาเป็นงบประมาณในการพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม (อิทธิบาท 4) มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านที่มีความแตกต่างกันสูง คือ ด้านจิตตะ

ด้านวิริยะ และด้านวิมังสา ตามลำดับ เพื่อให้มีการบริหารงานโรงเรียนมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่

1.2 ระดับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนัก มุ่งมั่น และพัฒนางานการบริหารงานในด้านมีค่าเฉลี่ยน้อย เพื่อให้การบริหารงานในทุก ๆ ด้านมีประสิทธิภาพสู่มาตรฐานทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักคุณธรรมหมวดอื่น และขยายเป็นขั้นพื้นฐานการศึกษา

2.2 ควรศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2562). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กฤษณะ เลิศวิชานันท์. (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทพื้นที่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- ธีระ รุณเจริญ. (2549). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- _____. (2555). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นงนุช วงษ์สุวรรณ. (2546). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 30. กรุงเทพฯ: มูลนิธิธรรมทานกุศลจิต.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). *เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

- สุเทพ ปาลสาร. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุพจน์ แก้วบุตดี. (2551). ผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการคิดอย่างเป็นระบบวิชาพลศึกษา หัวข้อเรื่องโภชนาการสำหรับการออกกำลังกายและการควบคุมน้ำหนัก. ขอนแก่น: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี.
- อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ และสุวรรณี มงคลรุ่งเรือง. (2545). การประกันคุณภาพการศึกษา. วารสาร มฉก.วิชาการ. 5(10), 46-51.

ภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
Administrative Leadership of San Klang Subdistrict Municipality
Administrators, at San Kamphaeng District, Chiang Mai Province

พระอธิการรัตน์ติพงษ์ มหาคมภีร์วิโส (สมหนูน)¹, ประเสริฐ ปอนถิ่น² และ ชิตวิวุฒิ หมั่นมี³
PhraAtikan Rattipong Mahakamperawangso (Somnun)¹,
Prasert Pontin² and Thitiwut Munmee³

Received: 6 March 2023; Revised: 15 April 2023; Accepted: 17 April 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎี ปาปนิกรธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง กับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรในเขตปกครองเทศบาลตำบลสันกลาง จำนวน 382 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน t-test F-test การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ หลักทฤษฎีปาปนิกรธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิกรธรรมของผู้บริหารกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($R = .938^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดเข้าใจบทบาทที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการองค์กร แก้ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

¹ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: rattipongs@gmail.com

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; การบริหาร; หลักทฤษฎีปาปนิคธรรม

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the level of leadership using the Secondary Appanikdhamma principles to administer in San Klang sub-district municipal administrators. San Kamphaeng District 2) to study the relationship between the practices according to the second principle of San Klang Sub-district municipal administrators and executive leadership; It is an integrated research method. between quantitative research and qualitative research in quantitative research the sample was 382 people in San Klang Sub-district Municipality. Data were collected by questionnaires. and data analysis using statistics of frequency, percentage, mean, and standard deviation. Pearson's correlation coefficient, t-test, F-test, qualitative research by in-depth interviews with key informants, 10 photos/person, data were analyzed by content analysis technique.

The results of the study showed that 1) the level of leadership using the second principle to administer the San Klang sub-district municipal administrators; San Kamphaeng District Chiang Mai province, including the principles of the second generation Papanik Dharma Overall, it was at a high level. and management leadership of the executives in all 4 aspects. Overall, they were at the highest level. 2) The relationship between the management's behavior according to the Secondary Pathology and the management leadership of the executives. Overall, there was a very high positive correlation ($R = .938^{**}$) at a statistical significance level of 0.01. 3) Management Leadership Development Guidelines for Executives It was found that executives should encourage their subordinates to understand the roles that are consistent with the goals of organizational management. Solve problems arising from operations to achieve the goals set.

Keywords: Leadership; Administration; Tuthiyapaphanikhatum

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารในองค์กรก็ถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาช่วยกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาวะผู้นำจึงมีความสัมพันธ์กับผลของงานอย่างสูง เมื่อผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ก็สามารถนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างประสบความสำเร็จ และในสภาวะปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง ภาวะผู้นำก็ถือเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้องค์กรประสบความสำเร็จ (Adair, 2010) ปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับผู้นำก็มัก

เกิดขึ้นในสังคมเสมอ ผู้นำมีการบริหารงานอย่างไม่มีเอกภาพ ไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง และยึดหลักประโยชน์นิยมเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงความอยู่รอดขององค์กรหรือคนในสังคมส่วนใหญ่ (มนตรี พิรพลพิพัฒน์, 2540) เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดสภาพการณ์ของสภาวะผู้นำที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นในสังคม กล่าวคือ เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดซึ่งคุณธรรม จริยธรรม อันเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของการเป็นผู้นำที่ดี จึงทำให้กลไกของการบริหารงานขาดประสิทธิภาพซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อความเจริญขององค์กรหรือสังคมนั้น ๆ ได้

คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินบทบาทและหน้าที่ของการเป็นผู้นำที่ดี หากผู้นำขาดซึ่งคุณธรรมและจริยธรรม ย่อมทำให้ผู้นำนั้นขาดความชอบธรรมในการทำหน้าที่ในองค์กรนั้นต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากคุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของบทบาทและหน้าที่ของผู้นำที่ทำให้ผู้นำสามารถได้รับการยอมรับ ความเชื่อถือ ตลอดจนการนับถือจากบุคคลต่าง ๆ ทั้งในองค์กรและในสังคมทั่วไป ดังนั้น ปัญหาการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ ย่อมทำให้ผู้นำไม่เป็นที่ยอมรับต่อบุคคลทั่วไปในองค์กรและในสังคม ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อหลักการบริหารงานและภาพลักษณ์ขององค์กรให้เสื่อมลง และย่อมนำมาซึ่งความล่มสลายขององค์กรในอนาคตเช่นกัน (เปรม ตินสุลานนท์, 2549)

อนึ่ง การตอบสนองและความอยู่รอดภายใต้ความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐต้องการผู้นำที่เป็นผู้นำยุคใหม่ซึ่งมิใช่เพียงผู้จัดการธรรมดาแต่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะผู้นำและองค์ประกอบของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (McFarland, Senn, & Childress, 1994) เพราะทักษะการจัดการแบบดั้งเดิม อาทิ ความเฉียบแหลมทางการเงิน ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตหรือความสามารถทางการตลาด ฯลฯ แม้ว่าจะเป็้องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จขององค์กร หากแต่ยังไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงองค์กร เพื่อการแข่งขันที่เพิ่มทวีสูงขึ้นได้ ภาวะผู้นำคือ องค์ประกอบสำคัญที่สุด ที่ทุกองค์กรต้องมุ่งเน้น เพราะระบบอาจถูกออกแบบให้สร้างการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้ แต่ภาวะผู้นำสามารถทำให้องค์กรรักษาตำแหน่งที่มีอำนาจหรืออิทธิพลในแต่ละภาคธุรกิจได้ (Tichy & Devanna, 1990) หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ผู้นำระดับสูง (executive leader) ของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change agent) และเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานปรับปรุงพฤติกรรมองค์กรสร้างสมรรถนะของข้าราชการพัฒนาชุมชนและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น (Chowdhury, 2003)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้หลักทฤษฎีปาปนิคธรรม อันได้แก่ (1) จกขุมา คือเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (2) วิรุโร คือ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญในการทำงาน และ (3) นิสสยสมปนโน คือ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น มาเป็นตัวชี้วัดภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และใช้หลักทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของเบอร์น แบส (Bass, 1985) ประกอบด้วย (1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

(3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มาเป็นตัวชี้วัดในด้านวิชาการของภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสม ในการใช้เป็นเครื่องมือการบริหารจัดการสำหรับผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางและสำหรับพัฒนาต่อยอด เสนอแนะภาวะผู้นำของนักบริหารที่สามารถตอบรับอย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์อยู่เสมอ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยมีกระบวนการและขั้นตอนการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน โดยหน่วยประชากรในแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกันแล้วสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรรมไปบริหารของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) จกขุมา 2) วิรุโร 3) นิสยสมปนโน เป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน

ได้แก่ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C= Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.83

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรธรรมไปบริหารของผู้บริหาร วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 10 รูป/คน ประกอบด้วย 1) ตัวแทนผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง จำนวน 3 คน 2) ตัวแทนส่วนราชการตำบลสันกลาง จำนวน 1 คน 3) ตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสันกลาง จำนวน 2 คน 4) ตัวแทนผู้นำชุมชนและพระสงฆ์ จำนวน 2 รูป/คน 5) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 6) นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรธรรมไปบริหารของผู้บริหาร แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามและนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้ 1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป 2) คำนี้ถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้ 3) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำ การสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวมแล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีป้าปณิกธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.749) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ ดังนี้

หลักทฤษฎีป้าปณิกธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จกขุมา คือ เป็นผู้วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	4.45	0.750	มาก
2. วิรุโร คือเป็นผู้ชำนาญในงาน	4.48	0.758	มาก
3. นิสสยสมปนโน คือ เป็นผู้ที่มิมีมนุษยสัมพันธ์ดีและการได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น	4.43	0.739	มาก
ภาพรวม	4.45	0.749	มาก

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีป้าปณิกธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับระดับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.748) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อ ดังนี้

ภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.55	0.720	มากที่สุด
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.60	0.758	มากที่สุด
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.59	0.736	มากที่สุด
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.63	0.779	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.748	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($R = .938^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิกรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร พบว่า 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดเข้าใจบทบาทที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการองค์กร และแก้ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ 2) ผู้บริหารควรให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานจนบรรลุผลตามเป้าหมาย 3) การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาเป็นที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ 4) มีการสร้างทัศนคติที่ดีในการมอบหมายงานที่มีใช่เป็นการเพิ่มภาระของงาน 5) บุคลากรเข้าใจซึ่งกันและกัน จนทำให้เกิดสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันในองค์กร 6) มีความยุติธรรมในการแก้ปัญหาของบุคลากรในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจะเป็นข้อมูลให้เทศบาลตำบลสันกลาง นำไปปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิคธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิคธรรมไปบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.749) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

- 1) ด้านจกขมา เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล
- 2) ด้านวิจโร เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และ
- 3) ด้านนิสยสมปนโน เป็นผู้ที่มิมีมนุษยสัมพันธ์ดีและการได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น และภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.748) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

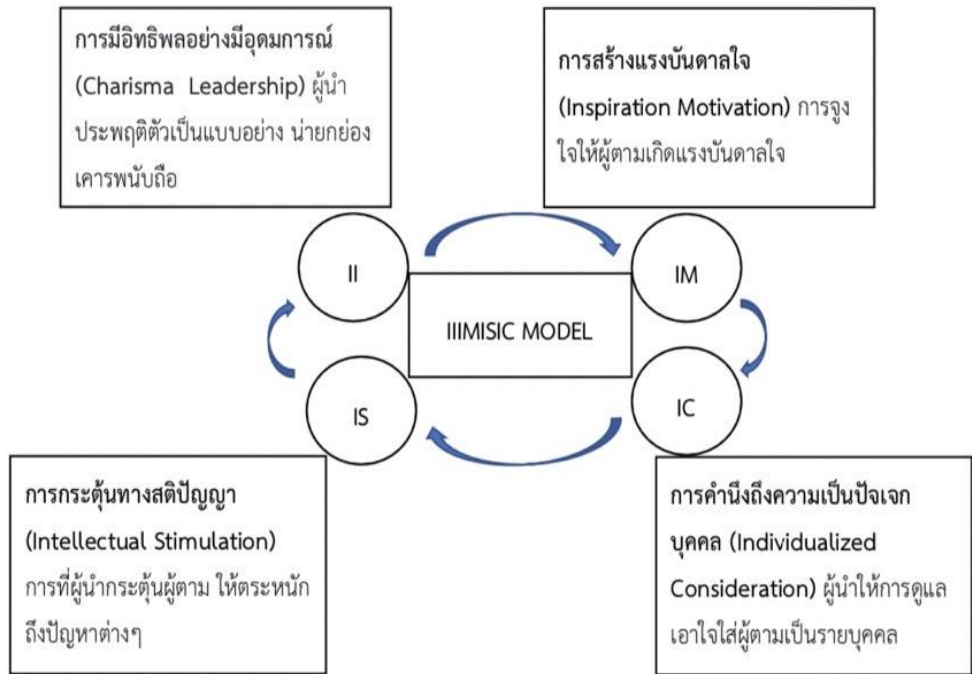
- 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์
- 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
- 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา
- 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสังฆรักษ์ภูวนน ธีรวฑฒโน (เริ่มศรี) (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการระบบการทำงานตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม รองลงมาได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมและด้านแบบอย่างการเป็นผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการมอบอำนาจตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอาคม อตถเมธี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้านผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน ด้านผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และด้านผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ

2. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลางกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($R = .938^{**}$) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีปาปนิคธรรมไปบริหารของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปัญญา โชติธมโม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับหลักทฤษฎีปาปนิคธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลเมือง ท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง จำแนกตามรายด้านพบว่า ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์อยู่ในระดับสูง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับสูง ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาอยู่ในระดับสูง ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลอยู่ในระดับสูง

3. ผลการวิจัยข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารพบว่า 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดเข้าใจบทบาทที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการองค์กร และแก้ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ 2) ผู้บริหารควรให้คำแนะนำ และแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานจนบรรลุผลตามเป้าหมาย 3) การเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมาเป็นที่ปรึกษา เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ 4) มีการสร้างทัศนคติที่ดีในการมอบหมายงานที่มีใช้เป็นการเพิ่มภาระของงาน 5) บุคลากรเข้าใจซึ่งกันและกัน จนทำให้เกิดสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกันในองค์กร 6) มีความยุติธรรมในการแก้ปัญหาของบุคลากรในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระปัญญา โชติธมโม (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำตามหลักปาปณิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภотаมะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักปาปณิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภотаมะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า 1) ด้านจกขุมา (วิสัยทัศน์) ผู้บริหารควรเข้าใจทิศทางของแผนและวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อสื่อสารต่อไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา 2) ด้านวิธูโร (ความสามารถด้านการบริหาร) ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริหารให้มีความเปิดกว้างและต้องมีการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้มีความเสมอภาคกันให้กับพนักงานและสามารถแก้ไขร่วมกับการพัฒนารวมทั้งสร้างแรงจูงใจและจริงจังในการปฏิบัติ 3) ด้านนิสยสมปนโน (มนุษยสัมพันธ์) ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีก็จะเป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย มีจิตสาธารณะที่เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น ใครเห็นใครก็อยากอยู่ใกล้ ควรเอาใจใส่บุคลากรสร้างความเชื่อมั่นและสร้างความผูกพันให้ทุกคนในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอนุสรณ์ วชิรวโส (เกาะน้ำใส) (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำตามหลักทศุติยาปาปณิสฺตรของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางการคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้บริหารสร้างแผนงานแม่แบบก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นผู้บริหารต้องมีความสามารถให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างพันธกิจ และวิสัยทัศน์ รวมทั้งการสื่อสารภายในองค์กรอย่างชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “ภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น IIIIMISIC โมเดล สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) II= Idealized Influence การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การที่ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่าง นายกองอยู่เคารพนับถือ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อร่วมงานกัน คุณลักษณะของผู้นำ คือ มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์วิกฤต ประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความเฉลียวฉลาด มีความตั้งใจ เชื่อมั่นในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ 2) IM= Inspiration Motivation การสร้างแรงบันดาลใจ การจูงใจให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจ ให้ความหมายและท้าทายในเรื่องงานทำให้ผู้ตามมีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะแสดงการทุ่มเทต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ผู้นำอาจสร้างแรงบันดาลใจผ่านความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา ซึ่งช่วยให้ผู้ตามสามารถจัดการกับอุปสรรคของตนเอง 3) IS= Intellectual Stimulation การกระตุ้นทางสติปัญญา การที่ผู้นำกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามเกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน กระตุ้นให้ผู้ตามรู้สึกว่าเป็นสิ่งท้าทายความสามารถ ทำให้ผู้ตามเกิดความกล้าที่จะคิดสร้างสรรค์ นำเสนอสิ่งใหม่และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง 4) IC= Individualized Consideration การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การที่ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นพี่ปรึกษา (Advisor) ผู้นำจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงาน

ให้สูงขึ้น โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหารเทศบาลตำบลสันกลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีป้าปณิกรรมไปบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และระดับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักทฤษฎีป้าปณิกรรมของผู้บริหารกับภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการบริหารของผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดเข้าใจบทบาทที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการองค์กร แก้ปัญหาเกิดจากการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งผลการศึกษายังมีข้อค้นพบที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรเพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างอุดมการณ์โดยการประยุกต์การบริหารผสมผสานการบริหารอย่างมีชั้นเชิง เมื่ออุดมการณ์ชัดเจนการบริหารมีอิทธิพลต่อคนส่วนมากก็เกิดความชัดเจน

1.2 ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการสร้างความเท่าเทียมกัน ไม่เหลื่อมล้ำกัน การมองที่ชัดเจน และการวัดได้ชัดเจนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

1.3 ควรมีนโยบายขยายตัวกระตุ้นการเกิดปัญญา model การตัดสินใจโดยใช้ปัญญา เกิดการยอมรับ จัดสิ่งแวดล้อม เวทีการกระตุ้นปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยี การเลือกใช้ที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอประเด็นที่ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

2.1 การแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ผู้บริหารและบุคลากรมีการวิเคราะห์ห้องค์กรโดยใช้เทคนิค SWOT ผู้บริหารกำหนดเส้นทางการบริหารที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นองค์การการบริหารแห่งอนาคต

2.2 ผู้ชำนาญในงานเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ทำให้เกิดการยอมรับ (เชี่ยวชาญชำนาญ) การเป็น coaching มองทุกสถานการณ์ ออกตัดสินใจรุกและรับได้ และการบริหารต้องจัดคนเพื่อลงสู่ยุทธศาสตร์

2.3 การมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เป็นหลักการแรกๆที่ผู้นำจำเป็นต้องมีและสามารถพัฒนาหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จได้

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาระดับภาวะผู้นำที่ใช้หลักทฤษฎีป้าปณิกธรรมไปบริหารของผู้บริหารในเขตเทศบาลอื่น

3.2 ควรส่งเสริมผู้บริหารตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การกำหนดทิศทางการจัดการองค์กร

เอกสารอ้างอิง

เปรม ตินสุลานนท์. (8 กุมภาพันธ์ 2549). ป้ากถาเรื่องแนวทางพระราชดำรัสสู่การบริหารจัดการภาครัฐ. สืบค้นเมื่อ 11 เมษายน 2565, จาก www.nesgc.go.th/transparency/webboard.

พระครูสังฆรักษ์ภูวนน ธีรวทฒโน. (2565). ภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีป้าปณิกสูตรของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น. (สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระปัญญา โชติธมโม. (2561). ภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีป้าปณิกธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอนาทม จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาอาคม อตถเมธี. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีป้าปณิกสูตรของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดเลย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระอนุสรณ์ วชิรวโส. (2563). ภาวะผู้นำตามหลักทฤษฎีป้าปณิกสูตร ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

มนตรี พิรพลพิพัฒน์. (2540). จริยธรรมกับภาวะผู้นำ: ศึกษาทัศนคตินักวิชาการรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยที่มีต่อผู้นำทางการเมือง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม

Adair, J. (2010). *Strategic Leadership: How to Think and Plan Strategically and Provide Direction*. London: Pan Macmillan.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectation*. New York: The Free Press.

Chowdhury, S. (2003). *Organization 21c*. Englewood Cliffs. NJ: Person Education.

McFarland, L. J., Senn, L. E. & Childress, J. R. (1994). *21th century leadership: Dialogues with 100 top leads*. New Yoek: The Leadership Press.

Tichy, N. M. & Devanna, M. A. (1990). *The transformational lader*. New York: John Wiley & Sons.

Yamane, T. (1970). *Statistic: an Introductory Analysis*. 2nded. New York: Harper & Row.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของ
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
Buddhadhamma Intergration for Promoting Quality of
People's Service of Nong Phueng Subdistrict Minicapality in
Saraphi District, Chiang Mai Province

นัยนา ศรีโมครา¹, นพตณ ปัญญาวิรัตน์², และ อภิรมย์ สีตาคำ³
Naiyana Srimokla¹, Noppadon Panyaweerat², and Apirom Sidakham³

Received: 08-03-2023; Revised: 17-04-2023; Accepted: 18-04-2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้รับบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จำนวน 390 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน t-test F-test การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการที่สามารถจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ผลการทดสอบโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

^{1 2 3} คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่; Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya Chiang Mai Campus
Corresponding Author, E-mail: naisrimokla1@gmail.com

ระดับ 0.01 3) ปัญหา อุปสรรค พบว่า เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ประชาชนติดต่อยื่นเรื่องร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือ ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และไม่ค่อยมีการติดต่อกลับมา และข้อเสนอแนะ พบว่า ควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ควรเพิ่มช่องทางการบริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถดำเนินการผ่านช่องทาง Online ได้

คำสำคัญ: การส่งเสริมคุณภาพ; การให้บริการ; หลักสังคหวัตถุ 4

Abstract

The objectives of this research article, 1) to study the level of public service quality promotion of Nong Phueng Sub-district Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province, 2) to study the relationship between the Sanghahavattus 4 principle and public service quality promotion, and 3) to study the problem. Obstacles and suggestions for ways to promote the quality of public service It is an integrated research method. between quantitative research and qualitative research in quantitative research the sample group was 390 public service recipients of Nong Phueng Subdistrict Municipality. Data were collected by questionnaires. analyze data the statistical values were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Pearson's correlation coefficient, t-test, F-test, qualitative research by in-depth interviews with 11 key informants/people. Data were analyzed by content analysis technique.

The results of the study showed that 1) the level of promoting the quality of public services of Nong Phueng Sub-district Municipality, Saraphi District, Chiang Mai Province, including the Sankhahavattus 4 Principle, was generally at a high level. and the promotion of public service quality in all 5 aspects, overall, were at the highest level. 2) compared the opinions of the people towards the promotion of service quality that can be classified by personal factors such as gender, age, occupation, education level. The overall test results were different. therefore accepted the hypothesis, As for the relationship between the 4 Sangkhahavattus principles and the promotion of public service quality Overall, there was a very high level of positive correlation. statistically significant at the 0.01 level. and provide convenience for the elderly People contacted to file complaints or ask for help. Rarely get full help and rarely get back in touch and suggestions, it was found that care and advice should be given and provide convenience for the elderly Electronic service channels should be added. which can be performed through online channels.

Keywords: Quality Promotion; Service; Sangkhawatthu 4

บทนำ

ตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ “ภาครัฐที่ทันสมัย ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและเท่าทันต่อความคาดหวังของประชาชน ผู้รับบริการที่มีสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้หัวใจสำคัญของการเป็นภาครัฐที่ทันสมัย คือการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาปรับใช้กับกระบวนการบริการประชาชน ที่ไม่กระทบกับเรื่องความมั่นคงของชาติ ภาครัฐที่ทันสมัยจะต้องมีระบบเครือข่ายสารสนเทศระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มีมาตรฐานมีการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานของรัฐ (Reintegration) ที่ทำให้การบริการประชาชนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตามความต้องการและเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ประชาชนสามารถจัดการภารกิจของตนเองได้เองด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างให้มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองต่อไป” (คมกริช วัฒนเสถียร, 2554) เป้าหมายสำคัญของการบริการภาครัฐ คือ ภาครัฐยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส โดยภาครัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้การบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รูปแบบการให้บริการของภาครัฐให้เป็นรูปแบบดิจิทัลและวางแผนให้มีการเชื่อมโยงหลายหน่วยงาน และสร้างความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีความพร้อมในการให้บริการประชาชน สามารถพัฒนา นวัตกรรมมาใช้ สร้างสรรค์และพัฒนาบริการเดิมและสร้างบริการใหม่ที่เป็นพลวัต สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์และขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชน ภาคธุรกิจ และผู้ใช้บริการ (กรมการปกครอง, 2544)

การพัฒนาพื้นที่ภายใต้นโยบายของผู้บริหารเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้ถูกกำหนดและนำมาปฏิบัติเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 เทศบาลตำบลหนองผึ้งในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทในการบริหารงาน เพื่อควบคุมสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประกอบกับเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ได้กำหนดแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ระยะ 10 ปี ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2561-2565) จึงกำหนดทิศทางการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองผึ้งไว้ดังนี้ เป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการโปร่งใส พัฒนาสุขอนามัยถ้วนหน้า รักษาสภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความพร้อมทางการศึกษา พัฒนาภูมิปัญญา ร่วมรักษาวัดธรรม นำการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน (เทศบาลตำบลหนองผึ้ง, 2564) การให้บริการของเทศบาลตำบลหนองผึ้งนั้นถือว่าอยู่ในระดับดี แต่ยังขาดความสม่ำเสมอในการให้บริการ อีกทั้งการบริการยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินการจัดการที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากการให้บริการสาธารณะไม่เน้นความต้องการของประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นศูนย์กลาง (Needs-Based Holism) อาทิจากบริการที่สำนักงานบริการแบบครบวงจร ณ จุด

เดียว (One Stop Services) และบริการออนไลน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนใช้งานง่าย (User Friendly) มีความสะดวก ตรงตามความต้องการรายบุคคล ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล (Universal Design) ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางภาษา ภายภาพ และพื้นที่ เช่น การให้บริการผ่านการติดต่อได้หลายช่องทาง โดยเฉพาะเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย หรือ แอปพลิเคชัน ทางโทรศัพท์มือถือ ที่สำคัญภาครัฐจะต้องทำงานบริการที่มุ่งแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนทันที โดยไม่ต้องรอการมาติดต่อ ร้องเรียน หรือร้องขอให้ภาครัฐดำเนินการ (Proactive Public Services) ซึ่งหากภาครัฐได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเต็มรูปแบบก็จะให้เกิดภาครัฐขนาดที่เหมาะสม มีกำลังคนไม่มากเกินไป และมีความมีประสิทธิภาพสูง (Small and Smart Government) ผู้วิจัยคิดว่าเมื่อมีการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริการก็ทำให้การบริการมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมและควรนำมาบูรณาการกับการบริการของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง คือ หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่สร้างความสุขสมาน สามัคคี สร้างความเกื้อกูลกัน สร้างความผูกมิตรรักใคร่กลมเกลียว และเชื่อมสัมพันธ์กันของคนในสังคม ประกอบไปด้วย ทาน คือ การให้ การแบ่งปัน การให้อภัย ปิยวาจา คือ การสื่อสารกันด้วยถ้อยคำที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น อตถจริยา คือ การสร้างสรรค์สิ่งที่ดีมีคุณประโยชน์แก่ส่วนรวม สัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน การร่วมกันทำงานตามหน้าที่ของตนรับผิดชอบให้ดีที่สุด รวมถึงการสงเคราะห์ การดูแลเอาใจใส่ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การส่งเสริมกันให้เกิดผลสำเร็จของงาน และสมานัตตตา คือ การประพฤติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย การไม่เลือกปฏิบัติ การรู้จักวางตนให้เหมาะสมตามเวลา สถานที่ และตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง การร่วมทุกข์ร่วมสุขระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และองค์กร เป็นเครื่องจรโลงสังคม หรือหลักธรรมที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม ชุมชนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ ประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้รับบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15,514 คน และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จากสูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน โดยหน่วยประชากรในแต่ละหน่วยมีลักษณะเหมือนกันแล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และงานบริการที่ติดต่อขอรับบริการ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) เพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทาน การให้ 2) ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก 3) ด้านอติถจริยา ประพฤติประโยชน์ 4) ด้านสมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค 2) ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา 3) ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ 4) ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายเปิด แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha C= Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.867

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวินิจฉัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จำนวน 10 รูป/คน ประกอบด้วย 1) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 รูป 2) ตัวแทนกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 2 คน 3) กลุ่มผู้ปฏิบัติการ จำนวน 2 คน 4) นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 คน 5) ตัวแทนกลุ่มประชาชน จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถาม และนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้ 1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป 2) คำนี้ถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้นและนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้ 3) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำ การสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวมแล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลปรากฏดังนี้

1. ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ตามหลักพุทธธรรมสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.708) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา ได้สรุปผลภาพรวมค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามตารางดังต่อไปนี้

หลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4)	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทาน การให้	4.57	0.703	มากที่สุด
2. ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก	4.64	0.720	มากที่สุด
3. อตถจริยา การประพฤติประโยชน์	4.61	0.710	มากที่สุด
4. สมานัตตตา การวางตนสม่าเสมอ	4.53	0.698	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.708	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ตามหลักพุทธธรรมสังคหวัตถุ 4

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ตามหลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.708) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก 2) อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ 3) ทาน การให้ 4) สมานัตตตา การวางตนสม่าเสมอ

สำหรับค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน ได้สรุปผลภาพรวมค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตามตารางดังต่อไปนี้

การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค	4.58	0.720	มากที่สุด
2. ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา	4.61	0.740	มากที่สุด
3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ	4.59	0.721	มากที่สุด
4. ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.735	มากที่สุด
5. ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า	4.57	0.715	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.726	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ตามหลักการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.726) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ผลการทดสอบพบดังนี้

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	t-test	0.03	✓	-
2	อายุ	การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	F-test	0.03	✓	-

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
3	อาชีพ	การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ ประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	F-test	0.04	✓	-
4	ระดับ การศึกษา	การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ ประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	F-test	0.03	✓	-

ตารางที่ 3 การจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

จากตารางที่ 3 สรุปการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐาน และส่วนหลักสังเกตว่า 4 มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อมีหลักสังเกตว่า 4 ย่อมส่งผลให้เกิดการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ประชาชนที่มาใช้บริการ ถ้ารู้จักกับเจ้าหน้าที่ในการให้บริการจะได้รับการลัดคิวในการบริการ ประชาชนติดต่อยื่นเรื่องร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือ ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และไม่ค่อยมีการติดต่อกลับมา และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ควรรับฟัง และให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่มาติดต่อโดยไม่เลือกปฏิบัติ ควรเพิ่มช่องทางการบริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถดำเนินการผ่านช่องทาง Online ได้ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนผู้ที่มาใช้บริการเกิดความเข้าใจในการให้บริการ ด้านต่าง ๆ มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และมีประเด็นที่ค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.708) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา วาจาที่เป็นที่รัก 3) อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ และ 4) สมานัตตตา การวางตนสม่ำเสมอ และระดับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.748) เมื่อจำแนกรายละเอียดเป็นรายข้อ ด้านการให้บริการอย่างทันต่อเวลา ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรรา แสงผาบ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจในการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย รวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอตถจริยาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านทาน ปิยวาจาและอตถจริยา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูรย์ ขาวดี (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับความพึงพอใจมากเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านสิ่งที่สัมผัสได้ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจด้านการให้ความเชื่อมั่นด้านการตอบสนองความต้องการและด้านการเอาใจใส่ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา เคนาภูมิ และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่าประชาชนผู้ใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงมีความพึงพอใจต่อการได้รับบริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

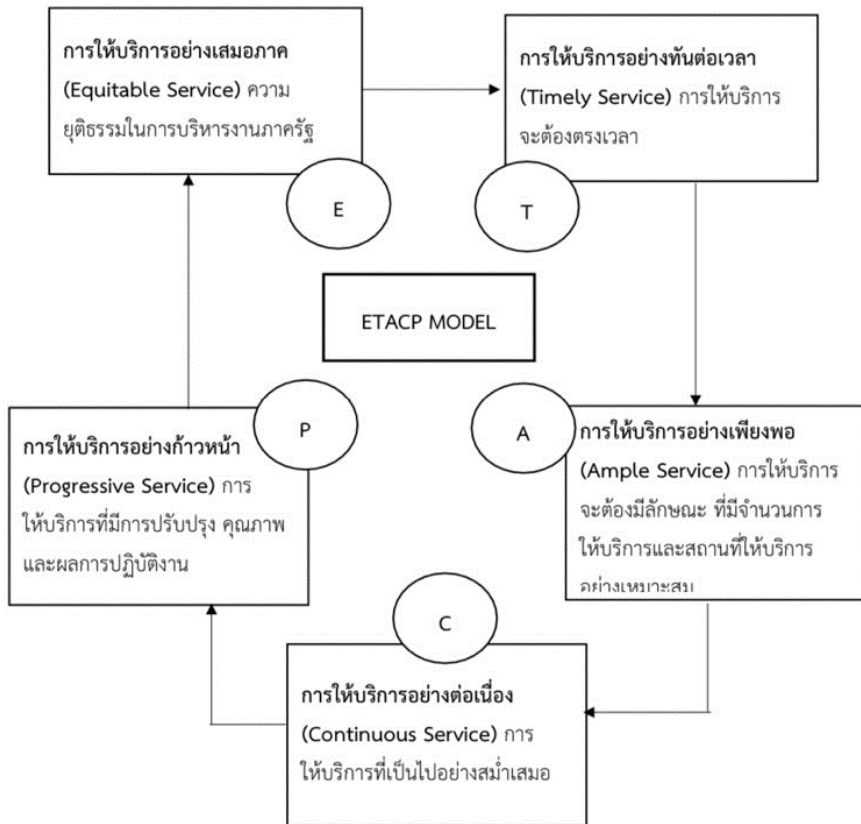
2. ผลการวิจัยหลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อมีหลักสังคหวัตถุ 4 ย่อมส่งผลให้เกิดการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่มากยิ่งขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธีระพงษ์ ธีระกูโร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับการให้บริการประชาชน ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับการวิจัยของจूरี่รัตน์

แก้วปัญญา (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของบุคลากรฝ่ายสารบบคดี สำนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

3. ผลการวิจัยปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการ ประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่บางคนไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ประชาชนที่มาใช้บริการ ถ้ารู้จักกับเจ้าหน้าที่ในการให้บริการจะได้รับการลัดคิวในการบริการประชาชนติดต่อยื่นเรื่องร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือ ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลืออย่างเต็มที่และไม่ค่อยมีการติดต่อกลับมา และข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ควรรับฟังและให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาให้แก่ประชาชนที่มาติดต่อโดยไม่เลือกปฏิบัติ ควรเพิ่มช่องทางการบริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถดำเนินการผ่านช่องทาง Online ได้ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนผู้ที่มาใช้บริการเกิดความเข้าใจในการให้บริการด้านต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระประเสริฐ สุนตจิตโต (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของสำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของสำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีดังนี้ 1) ด้านทานที่จืดจางไม่เพียงพอ 2) ด้านปิยวาจา บุคลากร บางครั้งพูดจาไม่ไพเราะ และไม่เป็นมิตรกับประชาชน 3) ด้านอถถจริยาบางครั้งขาดการช่วยเหลือ เอาใจใส่ประชาชนที่มาขอรับบริการ 4) ด้านสมานัตตตา บุคลากรวางตนไม่เหมาะสมกับบทบาท และหน้าที่ เช่น กินขนม และเล่นอินเทอร์เน็ต ขณะทำงาน ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ด้านทาน จัดสถานที่จืดจางให้เพียงพอกับประชาชนที่มาขอรับบริการ 2) ด้านปิยวาจา จัดอบรมบุคลากรให้มีกิริยามารยาทในการพูดให้ไพเราะ และเป็นกันเองกับประชาชน 3) ด้านอถถจริยาบุคลากร ควรมีความกระตือรือร้นในการให้บริการประชาชนรวดเร็ว และว่องไว 4) ด้านสมานัตตตาบุคลากร ควรวางตนให้เหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ เช่น ไม่กินขนม และไม่เล่นอินเทอร์เน็ต ขณะทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามเณรเมธี เสี่ยง่วง (ศิลาวงศ์) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้บริหารขาดความสามารถในการนำหลักบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสำหรับการบริหารประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะจึงควรมีแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ และเพิ่มขีดความสามารถในการประยุกต์หลักการบริหารเพื่อใช้ในการบริหารองค์กร และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น ETACP โมเดล สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) E= Equitable Service การให้บริการอย่างเสมอภาค ความยุติธรรมในการบริหาร งานภาครัฐที่มีฐานของความคิดว่าทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติ อย่างเท่าเทียมกันในทุกแง่มุมของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกกีดกันในการให้บริการประชาชนจะ ได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน 2) T= Timely Service การให้บริการอย่างทันต่อเวลา ในการให้บริการจะต้องมองว่า การให้บริการจะต้องตรงเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิผลเลย ถ้าไม่มีการตรงเวลาซึ่งจะสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน 3) A= Ample Service การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการจะต้องมีลักษณะที่มีจำนวนการให้บริการและ

สถานที่ให้บริการอย่างเหมาะสม (The right quantity at the right geographical Location) ความเสมอภาคหรือการตรงเวลาจะไม่มี ความหมายเลย ถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอ และสถานที่ตั้งที่ให้บริการสร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ 4) C= Continuous Service การให้บริการอย่างต่อเนื่อง การให้บริการที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณชนเป็นหลักไม่ใช่อึดตามความพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้ 5) P= Progressive Service การให้บริการอย่างก้าวหน้า การให้บริการที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การเพิ่มประสิทธิภาพหรือความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผู้วิจัยศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า 1) การส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักพุทธธรรม (สังคหวัตถุ 4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการที่สามารถจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการทดสอบโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน และส่วนความสัมพันธ์ระหว่างหลักสังคหวัตถุ 4 กับการส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ปัญหา อุปสรรค พบว่า เจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ และให้ความสะดวกแก่ผู้สูงวัย ควรเพิ่มช่องทางการบริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถดำเนินการผ่านช่องทาง Online ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรมีนโยบายเพิ่มบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการบริการประชาชนให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

1.2 ควรนำนโยบายเพิ่มงบประมาณให้กับเทศบาลเพื่อดูแลเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการประชาชน

1.3 ควรมีนโยบายเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีระบบดิจิทัล ออนไลน์ โซเชียลมีเดียในการให้บริการแก่บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ควรมีเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยการดูแลเอาใจใส่แก่ประชาชนกลุ่มเปราะบางเป็นพิเศษให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

2.2 ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการบริการประชาชน และประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการให้บริการผ่านระบบดิจิทัล โดยการใช้ระบบแอปพลิเคชันออนไลน์ต่าง ๆ

2.3 ควรมีการจัดระบบการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัว ปรับลดขั้นตอนการให้บริการที่ยุ่งยาก หรือจัดทำลำดับขั้นตอนการให้บริการให้ง่ายและไม่ซับซ้อนเพื่อเป็นแนวทางให้การบริการสามารถทำตามได้อย่างถูกต้องและไม่สับสน

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้หลักพุทธธรรมอื่น ๆ นอกจากหลักพุทธธรรม (สังคหวัดถุ 4)

3.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งจังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2544). *ประชาชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: ส่วนท้องถิ่น.
- คมกริช วัฒนเสถียร. (2554). *กฎหมายปกครองพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 สภาตำบล พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตไทย.
- จิตรา แสงผาบ. (2558). *การให้บริการตามหลักสังคหวัดถุธรรมของสำนักงานที่ดินจังหวัดลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- จूरรัตน์ แก้วปัญญา. (2560). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของบุคลากรฝ่ายสารบบคดี สำนักงานอัยการจังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- เทศบาลตำบลหนองผึ้ง. (1 ตุลาคม 2564). ข้อมูลทั่วไปและแผนนโยบาย. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2565, จาก <https://www.nongphueng.com>
- พระธีระพงษ์ ธีรงกูโร. (2563). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการให้บริการประชาชนของสำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 11(4), 190-201.
- พระประเสริฐ สุนตจิตโต. (2560). การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัดถุ 4 ของสำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*. 1(2), 11-20.

- วิฑูรย์ ขาวดี. (2562). *ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- สัญญา เคนาภูมิ และคณะ. (2562). *การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สามเณรเมธี เสียบ่วง (ศิลาวงศ์), พระมหาโชวี ทสสนีโย และธิติวุฒิ หมั่นมี. (2560). *คุณภาพการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 6(2), 591-592.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา
อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
The Opinions of Inmates' Relatives on the Quality of Service at
Chaiya Prison Chaiya District, Surat Thani Province

ปิยรัฐ จำแวง¹, อิศรียา เพ็งแสน² และ เชษฐ ใจเพชร³
Piyarat Jamtheaw¹, Itsariya Pangsang² and Chast Jaiphet³

Received: 5 May 2023; Revised: 26 May 2023; Accepted: 27 May 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังเรือนจำไชยา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติใช้ในการวิจัยได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และหาค่าสถิติด้วย (t- test) แบบความแปรปรวนทางเดียว (One- Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของญาติที่เข้ามาเยี่ยมผู้ต้องขัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่ามากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสถานที่ในการให้บริการเป็นอันดับสุดท้าย 2) จากการศึกษาการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นรายบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เวลาในการเข้าเยี่ยมต่างกัน มีความแตกต่างกัน ในส่วน เพศ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และขอเสนอแนะควรเพิ่มระยะเวลาในการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังให้มากขึ้น ในส่วนของสถานที่ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการจอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ให้เกิดความเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขัง; คุณภาพการบริการ; เรือนจำ

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้- ชุมพร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Program in Political Science, Maejo University at Chumphon, Maejo University

^{2 3} หลักสูตรการเมืองและการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้- ชุมพร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้; Politics and Local Governance Program, Maejo University at Chumphon

Corresponding Author, E- mail: chast007jaiphet@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were, 1) to study the level of opinions of relatives of inmates towards the service quality of Chaiya Prison, Chaiya District, Surat Thani Province, 2) to compare the opinions of relatives of inmates towards the service quality of Chaiya Prison, Chaiya District, Surat Thani Province. is a quantitative research The population used in this study were 400 visiting relatives of the inmates in Chaiya Prison. The tool used was a questionnaire. The statistics used in the research are: The distribution of frequency, percentage, mean, standard deviation and statistical values were obtained by means of a one- way variance (T- test) (One- Way ANOVA), with statistical significance set at the .05 level.

The results showed that, 1) Opinions of relatives visiting prisoners Overall, it was at the highest level. Sorted from the most valuable to the least, namely, the service personnel. service process public relations Facilities 2) From a comparative study of the level of opinions of inmates' relatives toward the service quality of Chaiya Prison, Chaiya District, Surat Thani Province. Individually, including age, education level, occupation, different visit times. There were differences in gender, status, average monthly income. no difference with a statistical significance of .05 and the suggestion should increase the duration of visiting the prisoners As for the location, there should be more space for parking cars. Motorcycle to be more orderly.

Keywords: Opinions of Inmates' Relatives; Service Quality; Prison

บทนำ

เรือนจำเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม และเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งที่รู้จักกันโดยทั่วไปในฐานะตัวแทนของรัฐ ที่ดำเนินความรับผิดชอบด้านการป้องกันทางสังคมในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยทำหน้าที่ควบคุมผู้กระทำความผิดในช่วงระยะเวลาหนึ่งตามคำพิพากษาของศาล เพื่อเป็นการลงโทษให้ผู้กระทำความผิดได้เกิดความรู้สึกผิด เพื่อให้อุปนิสัยที่ปลอดภัยจากผู้กระทำความผิดในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของคดีอาชญากรรม เป็นการบำบัดฟื้นฟูสิ่งสำคัญที่ผู้ต้องขังได้รับก่อนจะกลับสู่สังคม เพราะฉะนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังและญาติผู้ต้องขังได้พบปะพูดคุยกันเป็นเวลา จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังสามารถได้พูดคุยกับญาติที่อยู่ภายนอกเรือนจำได้ โดยเป็นการติดต่อพูดคุยและปรับทุกข์กับญาติ เพื่อทำให้ผู้ต้องขังได้รับความผ่อนคลายและลดการกดดันลงในระดับหนึ่ง ดังนั้นการเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังจึงเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังและญาติ

ได้ใกล้ชิดผูกพันกันอันเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ต้องขังในการปรับพฤติกรรมของตน เพื่อที่จะได้กลับไปอยู่ในสังคมตามปกติได้ต่อไป (อำพร สรรรัมย์, 2557)

นโยบายของกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีมนุษยธรรมเป็นพื้นฐานการเห็นค่าความเป็นมนุษย์ ดังนั้นควรปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและญาติ พี่น้องของผู้ต้องขังด้วยความเห็นอกเห็นใจและให้เขามีความสุขเมื่อได้พบกับญาติ ญาติผู้ต้องขังมีความพึงพอใจต่อการมาเยี่ยม หากมีการให้เยี่ยมญาติด้วยอภัยาศัยที่ดีก็จะเป็นแรงจูงใจให้ญาติผู้ต้องขังมาเยี่ยมผู้ต้องขังบ่อยครั้งขึ้น เพื่อเป็นการลดความกดดันของผู้ต้องขังได้ในระดับหนึ่ง โดยกรมราชทัณฑ์ได้จัดการรองรับและให้บริการแก่ญาตินักโทษไว้อย่างมาตรฐาน

ไชยาเป็นเมืองโบราณตามหลักฐานที่พบพระพุทธรูปศิลาที่วัดบรมธาตุไชยากำหนดอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 - 12 ประวัติคูกเมืองไชยาไม่ชัดเจน เนื่องจากขาดแคลนหลักฐานปรากฏเพียงที่ดินราชพัสดุ พื้นที่ 1 งานเศษ ที่บ้านพุมเรียงซึ่งเป็นที่ตั้งคุก พ.ศ. 2480 ย้ายที่ว่าการอำเภอไชยาจากเมืองพุมเรียงมาตั้งที่ตำบลตลาดไชยา เรือนจำไม่มีที่ทำการเป็นของตนเองโดยอาศัยที่ทำการสถานีตำรวจภูธรอำเภอไชยาเป็นที่ตั้งเรือนจำชั่วคราว จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการกำแพงปิดกัน คือ สถานีตำรวจอำเภอไชยา ที่ว่าการอำเภอไชยา สาธารณสุขอำเภอไชยา ศาลจังหวัดไชยา เรือนจำอำเภอไชยา พบว่าผู้ต้องขังทั่วประเทศมีจำนวนทั้งหมด 372,979 คน แยกออกเป็นผู้ต้องขังเพศชาย จำนวน 323,975 คน และผู้ต้องขังหญิงจำนวน 49,004 คน และพบว่าผู้ต้องขังของเรือนจำไชยามีจำนวนทั้งหมด 534 คน แยกออกเป็นผู้ต้องขังเพศชายจำนวน 476 คน และผู้ต้องขังเพศหญิง จำนวน 48 คน (เรือนจำไชยา, 2561)

คณะผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะศึกษาระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการของเรือนจำว่ามีความรู้สึก ความคิดเห็นของการให้บริการ และคุณภาพของเรือนจำไชยาอย่างไร เพื่อสามารถนำเอาความคิดเห็นมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งทำการ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ญาติของผู้ต้องขังที่มาเยี่ยมในเรือนจำ ไซยา อำเภอไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากสถิติในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึง 31 ธันวาคม 2560 ระยะเวลา 1 ปี จำนวน 34,020 คน (ฝ่ายบริหารทั่วไปเรือนจำไซยา, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสุ่มจำนวนญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังเรือนจำไซยา อำเภอไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากสถิติในช่วง 1 มกราคม 2560 ถึง 31 ธันวาคม 2560 ระยะเวลา 1 ปี จากนั้นได้จำนวนดังกล่าวมาคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1976) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำ ไซยา อำเภอไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check Lists) ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อโดยสอบถาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไซยา อำเภอไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขัง 5 ด้านได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับได้แก่

ระดับ 5	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไซยา อำเภอไซยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

จัดเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด จากแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด แล้วจัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยม สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. เป็นข้อมูลความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	หมายถึง 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	หมายถึง 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	หมายถึง 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	หมายถึง 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	หมายถึง 1 คะแนน

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วจะให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับค่าเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายระดับคะแนนได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือใช้ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต (Arithmetic Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การทดสอบสมมติฐาน ในการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์

ธานี จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า T- test และจำแนกตามอายุ, ระดับการศึกษา, สถานภาพ, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยม โดยใช้ค่า (One - Way ANOVA)

3. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและนำเสนอผลการศึกษา ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ประกอบตารางข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 276 คน มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 117 คน มีสถานภาพแต่งงาน และอยู่ด้วยกัน จำนวน 329 คน อยู่ในระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา จำนวน 131 คน มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 131 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 219 คน เวลาในการเข้าเยี่ยมส่วนใหญ่เวลา 8.00 น. – 12.00 น. จำนวน 226 คน

2. ระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม สามารถสรุปได้ตามตาราง

ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในแต่ละด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ	4.54	0.484	มากที่สุด
2. ด้านสถานที่ในการให้บริการ	4.06	0.535	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.13	0.686	มาก
4. ด้านกระบวนการการให้บริการ	4.34	0.573	มากที่สุด
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.30	0.591	มากที่สุด
ภาพรวม	4.27	0.573	มากที่สุด

n= 400

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.54) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการการให้บริการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.34) รองลงมา คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.30) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.13) และสุดท้ายด้านสถานที่ในการให้บริการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.06) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งเพศชาย และเพศหญิง โดยภาพรวม มีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ในการให้บริการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามอาชีพ โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์มีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยภาพรวม พบว่า มีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ในการให้บริการ มีความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ ด้านการประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามช่วงเวลาในการเข้าเยี่ยม โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ

ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ สถานที่ให้บริการจอดรถไม่เพียงพอต่อญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังเรือนจำไชยา เนื่องจากจำนวนของญาติผู้ต้องขังมีจำนวนมาก และระยะเวลาในการเข้าเยี่ยมไม่เพียงพอต่อญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขัง รวมไปถึงห้องน้ำที่ให้บริการสำหรับญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังไม่เพียงพอต่อการให้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของอำพร สรรรัมย์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำจังหวัดตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ที่มีการให้บริการด้วยความสุภาพ อธิบายดี เป็นมิตร และยิ้มแย้มอยู่เสมอ โดยให้บริการด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และเอาใจใส่ ซึ่งทำให้ญาติเกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมาก มีการให้คำแนะนำและคำอธิบายแก่ญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขังได้ทำความเข้าใจ เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎระเบียบของเรือนจำ ซึ่งทำให้เห็นแนวทางเจ้าหน้าที่ที่มีความใส่ใจและเห็นความสำคัญของญาติผู้ต้องขัง สอดคล้องกับแนวคิดของอเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อดุลพัฒนกิจ (2550) ที่กล่าวว่า องค์กรบริการที่ดี จะต้องให้ความสำคัญต่อผู้ใช้บริการและต้องค้นหาความต้องการของผู้ใช้บริการ เพื่อที่จะนำไปสู่การวางแผนตอบสนองต่อความต้องการนั้น โดยเป้าหมายสูงสุดของการบริการ คือการสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับผู้ใช้บริการ

ด้านสถานที่ในการให้บริการอยู่ในระดับมาก คือ ที่ตั้งของหน่วยงานมีความเหมาะสมต่อการมาใช้บริการ และติดต่อราชการ นอกจากนี้ยังมีอากาศที่ถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ และมีความสะดวก เป็นระเบียบเรียบร้อย สอดคล้องกับแนวคิดของชดาษา อิมสำราญ (2555) สถานที่บริการการเข้าถึงการบริการได้สะดวกเมื่อประชาชนมีความต้องการย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการบริการ ทำเล ที่ตั้ง และการกระจายสถานที่บริการให้ทั่วถึงเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ และห้องที่ใช้เยี่ยมผู้ต้องขังมีความสะอาด เป็นระเบียบ เพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่มาติดต่อราชการ/เข้าใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ในด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการขั้นนี้ถึงจะเกิดขึ้น เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมบ้านปลอดภัย เป็นต้น

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก คือ มีการจัดผังการให้บริการและการใช้อาคารไว้อย่างชัดเจนเหมาะสม และยังมีแบบฟอร์มหรือเอกสารต่าง ๆ สะดวกและง่ายต่อการเข้ามาใช้บริการ จึงทำให้อาณาเขตเกิดความประทับใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2551) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการนับว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดและสำคัญที่สุดของงานด้านบริการ การสร้างความพึงพอใจให้ผู้ใช้บริการจนเกิดความรู้สึกดี มีความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีก ถือว่าเป็นความสำเร็จของงานบริการอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีแบบฟอร์มหรือเอกสารต่าง ๆ สะดวกและเข้าถึงง่ายต่อการเข้ามาใช้บริการในเรื่องจำ

ด้านกระบวนการการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ขั้นตอนในการให้บริการไม่ซับซ้อน และมีความคล่องตัว มีการให้บริการด้วยความเสมอภาคตามลำดับก่อน - หลัง รวมไปถึงการให้บริการที่ดีและมีคุณภาพต่อญาติสอดคล้องกับแนวคิดของสุนันทา ทวีผล (2550) กล่าวถึงหลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานยังมีความรวดเร็ว ไม่ยุ่งยาก และมีประสิทธิภาพ ทำให้อาณาเขตผู้ต้องขังมีความรู้สึกไปในทิศทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเชลลี (Shelly, 1995) กล่าวว่า ความรู้สึกในทางบวกหมายถึง ความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้ความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับและความสุขนี้สามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ซึ่งส่งผลให้อาณาเขตผู้ต้องขังมีความพึงพอใจในการใช้บริการ

ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น เสียงตามสาย ใบประกาศต่าง ๆ โดยมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในหน้าเว็บไซต์ของเรือนจำ และยังมีการใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการเยี่ยมออนไลน์ ให้แก่ญาติที่อยู่ต่างจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอนงค์นาฏ แก้วไพฑูริย์ (2554) โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมในการพัฒนาระบบบริการด้วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการซึ่งในการบริการที่มีประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการได้นั้นมิได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่มีหลายปัจจัยร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ และเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ไม่ซับซ้อนมีความเข้าใจและเข้าถึงง่าย สะดวกต่อความต้องการและการใช้งานทำให้อาณาเขตเกิดความประทับใจในหน่วยงาน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความคิดเห็นของอาณาเขตผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเรือนจำไชยาได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการเยี่ยม การติดต่อของบุคคลภายนอกกับผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. 2561 การให้บริการจึงถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านเจ้าหน้าที่ในการให้บริการ ด้านสถานที่ในการให้บริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกระบวนการการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ โดยเจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกให้บริการเป็นอย่างดีตามหลักการให้บริการ และในส่วน of สิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการปรับปรุง ของบประมาณเพิ่มในการขยายพื้นที่ในการ

ให้บริการ และเพิ่มพื้นที่สำหรับจอดรถของญาติผู้ต้องขังที่มาใช้บริการ เพื่อให้เกิดความสะดวกยิ่งมากขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังที่มีต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยรายบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และเวลาในการเข้าเยี่ยมต่างกัน มีความความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในส่วนของ เพศ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากญาติผู้ต้องขังที่เข้ามีย่อมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพแต่งงานแล้ว และมีรายได้เฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน จึงมีความคิดเห็นที่เหมือนกันต่อการใช้บริการของเรือนจำไชยา นอกจากนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการค้นพบจากการศึกษาที่เป็นประโยชน์เรือนจำไชยา และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ควรมีการจัดพื้นที่สำหรับจอดรถยนต์ รถจักรยานยนต์ให้เป็นระเบียบ และมีความเป็นสัดส่วนให้ผู้เข้ามาติดต่อราชการได้จอดรถไว้ด้านในเรือนจำเพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สินของตนเอง

1.2 ควรเพิ่มระยะเวลาเป็น 15 – 20 นาที ในการเข้าเยี่ยมให้มากขึ้น เนื่องจากญาติผู้ต้องขังโดยส่วนใหญ่เดินทางมาจากต่างจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีทำการวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และมีการสังเกตพฤติกรรม ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไปด้วย ซึ่งอาจจะทำให้ผลการวิจัยที่ได้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น

2.2 การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อที่จะได้ข้อมูล และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของญาติผู้ต้องขังอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2551). *เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ หน่วยที่ 8- 15. พิมพ์ครั้งที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย*
 ธรรมาธิราช

ชดาษา อิ่มสำราญ. (2555). *ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลบางเขน. (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).*
 มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

- เรือนจำอำเภอไชยา. (28 พฤษภาคม 2561). ประวัติเรือนจำอำเภอไชยา. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2564, จาก <http://www.correct.go.th/aopciya/index10.htm>.
- สุนันทา ทวีผล. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการด้านให้คำปรึกษา แนะนำ ปัญหาด้านกฎหมายของสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายช่วยเหลือทางกฎหมาย 3 (สคช.). ปัญหาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. (2554). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังฆัตถุ 4 ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดุลพัฒน์กิจ. (2550). จิตวิทยาบริการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อุดุลพัฒน์กิจ.
- อำพร สครรัมย์. (2557). ความคิดเห็นของญาติผู้ต้องขังต่อคุณภาพการบริการเรือนจำจังหวัดตราด อำเภอเมือง จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.
- Shelly, D. F. Jr. (1995). Tackling family member compensation. *American Printer*, 215(2).
- Yamane, T. (1976). *Statistics: An introductory analysis*. 2nded. New York: Harper and Row.

การปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย:
กรณีศึกษาบ้านนาแฮ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์
Community Adaptation to the Impact of Pluvial Flood:
A Case Study of Nahae Village, Sikhottabong District, Vientiane Capital

อินแปง มั่นจะเริน¹, นิกร มหาวัน² และ โชคอนันต์ วาณิชย์เลิศธนาสาร³
Inpaeng Manhchalern¹, Nikorn Mahawan² and Chokanan Wanitlertthanasarn³

Received: 6 April 2023; Revised: 10 May 2023; Accepted: 13 May 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบายที่บ้านนาแฮ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ 2) เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการปรับตัวต่อผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย ของชุมชนบ้านนาแฮ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานเกี่ยวข้องในพื้นที่ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 158 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า น้ำท่วมรอการระบายก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ คือ การหยุดงานเนื่องจากน้ำท่วมถนนทำให้ขาดรายได้ ด้านสุขภาพ คือ มีโรคที่มากับน้ำท่วม ด้านสภาพแวดล้อม คือ การสัญจรลำบาก มีขยะสิ่งโสโครกและน้ำเน่าเสีย ส่วนรูปแบบพฤติกรรมการปรับตัวของชุมชนจำแนกได้เป็นช่วงก่อน ระหว่างและหลังการเกิดน้ำท่วมฯ โดยช่วงก่อนเกิดน้ำท่วมฯ พบว่า พฤติกรรมของชุมชนที่พบสูงที่สุดคือ “ไม่มี” การพูดคุยปรึกษาปัญหา น้ำท่วม และไม่เข้าร่วมประชุมหารือระดับชุมชน ส่วนช่วงระหว่างการเกิดน้ำท่วมพฤติกรรมการปรับตัวที่พบสูงที่สุด คือ การติดตามสถานการณ์ข่าว การใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงพ้นน้ำท่วม การใช้ยานพาหนะที่สามารถเดินทางได้ระหว่างน้ำท่วม ส่วนรูปแบบพฤติกรรมการปรับตัวหลังการเกิดน้ำท่วม ที่พบสัดส่วนมากที่สุด คือ ไม่มีการปรับตัวใด ๆ หลังเกิดภัยน้ำท่วม และมีการปรับปรุงหรือทำความ

^{1 2 3} สาขาวิชาการวางผังเมืองและสภาพแวดล้อม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้;
Master of Urban and Environmental Planning Program, Faculty of Architecture and Environmental Design,
Maejo University
Corresponding Author, E-mail: inpaengmcl@gmail.com

สะอาดอาคารบ้านเรือน ซึ่งลักษณะการปรับตัวของชุมชนถือว่าการปรับตัวที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างภาครัฐกับชุมชน และระหว่างสมาชิกชุมชนด้วยกันเอง
คำสำคัญ: การปรับตัวของชุมชน; ผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย; นครหลวงเวียงจันทน์

Abstract

This research article has two objectives: 1) to analyze the impact of Pluvial Flood on the community in Nahae Village, Sikhottabong District, Vientiane Capital 2) to study behavioral patterns of adaptation to the impact of Pluvial Flood on the community in Nahae Village, It's a mixed research between quantitative research and qualitative research. From the interview form with the informants, consisting of community leaders, relevant agencies in the area and household heads. The sample consisted of 158. Data were analyzed by descriptive content analysis technique. And analyzed by frequency distribution and percentage.

The results showed that, Pluvial Flood cause impacts on the community in 3 aspects: the economic aspect is the stoppage of work due to the flooding of the streets causing a lack of income; the health aspect is the disease that comes with the flooding. The environment is traffic. Difficult. There is garbage, sewage and rotten water. As for the behavioral patterns of community adaptation, they can be classified into periods before, during and after the flood. During the period before the flood, it was found that the most common behavior of the community was "None", discussing flood problems. And did not attend community-level discussions during the flooding, the most common adaptive behavior was following the news situation. Living on high ground, free from flooding the use of vehicles that can travel during the flood as for the behavioral pattern of adaptation after the flood the most common proportion is that there is no adjustment after the flood. And improving or cleaning houses the nature of the community's adaptation is considered an adaptation that occurs spontaneously. Which requires joint planning between the government and the community and between community members.

Keywords: Community Adaptation; Impact of Pluvial Flood; Vientiane Capital

บทนำ

การพัฒนาเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของนครหลวงเวียงจันทน์ ทำให้พื้นที่ว่างถูกแทนที่ด้วยสิ่งปลูกสร้างอาคารและพื้นคอนกรีตตามความเจริญของเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการใช้

ประโยชน์ที่ดิน เส้นทางทลของน้ำ และพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่พณิชยกรรม ทำให้ประสิทธิภพการซึมของน้ำนั้นลดลง รวมถึงปัญหาระบบระบายน้ำที่ไม่เพียงพอ ประกอบกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่คาดการณ์ล่วงหน้าได้ยาก นอกจากนี้สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ยังมีด้วยกันหลายประการคือ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ขยะอุดตันท่อระบายน้ำ ทำให้การระบายน้ำออกจากพื้นที่เป็นไปได้ช้า

องค์กรเพื่อความร่วมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development) ระบุว่า ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมทุก ๆ ปี ในทั่วโลก คิดเป็นเงินมูลค่ากว่า 40,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุทกภัยเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 100 คนต่อปี (OECD, 2016) พื้นที่บ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมรอการระบายซ้ำซาก ถึงแม้ไม่รุนแรง แต่ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งเป็นอย่างมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อแหล่งที่พักอาศัยในชุมชน ทำให้ประชากรไม่สามารถดำเนินการใช้ชีวิตได้อย่างเป็นปกติ ทั้งการจราจรที่ติดขัดก่อให้เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ตามมา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องการแนวทางลดและบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้น

น้ำท่วมรอการระบายนั้นมีความสำคัญเนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้และสภาวะจิตใจที่ย่ำแย่ของคนในชุมชนต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ลักษณะของผลกระทบและระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชุมชนหนึ่ง ๆ นั้นย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับมือและการปรับตัวของคนในชุมชนที่มีต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยรูปแบบและแนวทางในการปรับตัวของชุมชนต่อความเสี่ยงน้ำท่วมรอการระบายนั้น ต้องมีความสอดคล้องกับรูปแบบวิถีชีวิตชุมชน ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคมนั้นมีผลต่อความสามารถในการรับมือของชุมชนกับปัญหาที่เกิดขึ้น

จากปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบายและการปรับตัวของชุมชนในบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ทั้งช่วงก่อนระหว่าง และหลังการเกิดน้ำท่วมรอการระบาย เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการ และการวางแผนรับมือกับปัญหาน้ำท่วมรอการระบายในบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบายที่บ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์
2. เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมกรปรับตัวต่อผลกระทบน้ำท่วมรอการระบายของชุมชนบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย: กรณีศึกษาบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการรวบรวมข้อมูลเอกสาร และแบบสัมภาษณ์จากภาคสนาม เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดในการศึกษาตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ จำนวนทั้งหมด 262 ครัวเรือน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบาย จำนวน 158 ครัวเรือน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดโดยใช้วิธีของ Taro Yamane (1970) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนเป็น 0.05 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสังเกตการณ์ (observation) และการสัมภาษณ์ (interview) โดยที่แบบสัมภาษณ์แนวทางการปรับตัวของประชาชนบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ทั้งก่อน ระหว่างและหลังเกิดน้ำท่วมรอการระบาย ผลกระทบจากการเกิดน้ำท่วมรอการระบายและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะมีทั้งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview)

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 158 คน แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ผลกระทบจากการเกิดน้ำท่วมรอการระบาย และส่วนที่ 3 เรื่องการปรับตัวเมื่อประสบกับภาวะน้ำท่วมรอการระบาย

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) สำหรับการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ 4 คน ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาได้ผ่านการวิเคราะห์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในส่วนของผู้ประสพภัยจะมีการติดต่อประสานงานผู้นำชุมชนจากนั้นทำการแนะนำและขอความร่วมมือ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือที่จะให้ข้อมูล ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ ส่วนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและบรรเทา

อุทกภัย จะติดต่อขออนุมัติจากผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอเก็บข้อมูลเมื่อได้รับอนุญาตจึงทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่รวบรวมข้อมูลจากภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกแล้วทำการวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

4.1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความโดยการสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4.2 นำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ในแถบเสียงรวมทั้งข้อมูลที่ได้จดบันทึกไว้จากการสัมภาษณ์ และสังเกตมาตรวจสอบความสมบูรณ์และเก็บข้อมูลเสริมในส่วนที่ขาดความสมบูรณ์

4.3 นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปเป็นรายข้อในเรื่อง ของผลกระทบ และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งข้อมูลในส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้นำครัวเรือน ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสรุป

หลังจากนั้นนำข้อมูลทั่วไป ผลกระทบ และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วแสดงด้วยกราฟ และแผนภูมิวงกลม เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย: กรณีศึกษาบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ผู้ศึกษาได้นำมาสรุปผลปรากฏดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนครัวเรือนจำนวน 158 คน เป็นเพศหญิง 92 คน เพศชาย 66 คน ส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน มีอายุระหว่าง 35-50 ปี จำนวน 88 คน อายุ 34 ปีและต่ำกว่าจำนวน 54 คน ส่วนที่เหลือน้อยกว่า 50 ปีส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ และจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอาชีพข้าราชการ 55 คน ส่วนที่เหลือค้าขายและรับจ้างทั่วไป จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่มี 3-5 คน รายได้ต่อเดือนแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท) จำนวน 83 คน รายได้ปานกลาง (3,000-5,000บาท) 56 คน และรายได้สูง (มากกว่า 5,000 บาท) จำนวน 19 คน ลักษณะที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นบ้านชั้นเดียว จากข้อมูลน้ำท่วมในปีที่ผ่านมา น้ำท่วมขังในบ้านจำนวน 3 วัน 6 ครอบครัว, 5 วัน 8 ครอบครัว, 8 วัน 17 ครอบครัว และท่วมขัง 30 วัน 3 ครอบครัว ส่วนที่เหลือน้ำท่วมแค่ถนนทำให้การสัญจรลำบาก

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาน้ำท่วมว่า สาเหตุเกิดจากฝนตกหนักและปริมาณน้ำฝนมาก ทำให้ระบายไม่ทัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเตรียมตัวในการ

ป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ทั้งยังคิดว่าปัญหาน้ำท่วมรอการระบายเป็นเรื่องปกติในพื้นที่ และไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจย้ายถิ่นจากภูมิลำเนาเดิม และความต้องการของประชาชนในการป้องกันน้ำท่วมคือการบริหารจัดการระบบระบายน้ำ

2. ผลกระทบจากภัยน้ำท่วมต่อชุมชนพื้นที่ศึกษา

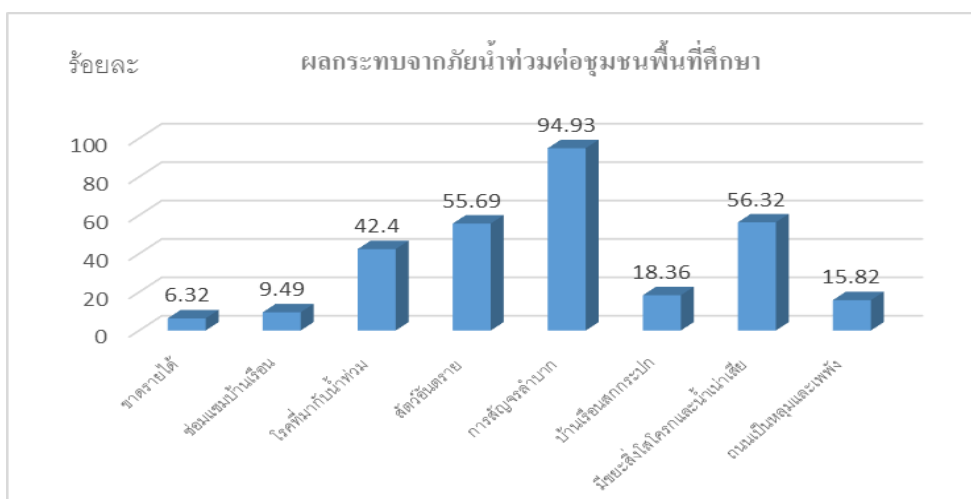
ผลจากการสัมภาษณ์และสังเกตชี้ให้เห็นว่า พื้นที่บ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่มีโอกาสประสบภัยน้ำท่วมรอการระบายในช่วงเดือนกันยายน-เดือนพฤศจิกายนของทุกปี และลักษณะของน้ำท่วมเกิดจากฝนตกหนักและปริมาณน้ำฝนมาก ทำให้ระบายไม่ทันไหลเข้าท่วมพื้นที่ชุมชน สามารถวัดระดับความสูงของน้ำท่วมภายในบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ โดยเฉลี่ยประมาณ 0, 5-1 เมตร และท่วมขังประมาณ 3-30 วัน ภาพรวมผลกระทบจากภัยน้ำท่วมรอการระบายของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ: กลุ่มตัวอย่างที่หยุดงานเนื่องจากน้ำท่วมถนนทำให้ขาดรายได้ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.32 มีค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้านเรือนหลังเกิดภัยน้ำท่วม เช่น ทำสีใหม่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.49 ส่วนที่เหลือไม่มีค่าเสียหายใด ๆ นอกจากจ่ายในครัวเรือนแล้ว รัฐบาลยังมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซ่อมแซมถนนหลังเกิดภัยน้ำท่วม

2.2 ผลกระทบด้านสุขภาพ: มีโรคที่มากับน้ำท่วม เช่น น้ำกัดเท้า จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 และมีสัตว์อันตราย เช่น ปลิง งู และยุง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 55.69

2.3 ผลกระทบด้านสภาพแวดล้อม: การสัญจรลำบาก จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 94.93 บ้านเรือนสกปรก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36 มีขยะสิ่งโสโครกและน้ำเน่าเสีย จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 56.32 ถนนพังและเป็นหลุม 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.82

โดยกลุ่มตัวอย่างในบ้านนาแะ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ระบุผลกระทบในระดับรุนแรงมากที่สุดเพียงด้านเดียว คือ การสัญจรที่ลำบาก ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 แผนภาพแสดงผลกระทบจากภัยน้ำท่วมต่อชุมชนพื้นที่ศึกษา

3. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของชุมชนพื้นที่ศึกษา

ในการดำเนินการสำรวจรูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งชุดข้อมูลเป็น 3 ช่วงเวลา ได้แก่ 1) ช่วงก่อนเกิดภัยน้ำท่วม แสดงถึงการตอบสนองและเตรียมพร้อมรับเหตุการณ์ 2) ช่วงระหว่างเกิดภัยน้ำท่วม แสดงถึงพฤติกรรมกรรมการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตระหว่างการเผชิญเหตุการณ์ และ 3) หลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมได้ผ่านพ้นไปแล้ว แสดงถึงพฤติกรรมกรรมการปรับตัวเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยน้ำท่วมในระยะยาว โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบวิธีการตระหนักและปรับตัวได้มากกว่า 1 คำตอบ จากนั้นจึงนำคำตอบที่ได้มาจัดเรียงเป็นรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตระหนักและปรับตัวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 3 อันดับของภาพรวมในพื้นที่ศึกษา โดยแสดงข้อมูลรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตระหนักและปรับตัวของชุมชน โดยสามารถสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ช่วงก่อนเกิดภัยน้ำท่วม การตระหนักและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยน้ำท่วม

งานวิจัยตีความว่าพฤติกรรมกรรมการตระหนักถึงความเสี่ยง (risk perception) และทำการตอบสนอง เพื่อเตรียมพร้อมรับเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดภัยน้ำท่วม แสดงออกมาในรูปแบบของการเข้าร่วมประชุมหรือในกระบวนการวางแผนเพื่อรับมือปัญหาภัยน้ำท่วมกับเพื่อนบ้าน และกับหน่วยงานรัฐในระดับท้องถิ่น คือ องค์การปกครองเมือง โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ารูปแบบพฤติกรรมที่ “ไม่มี” การพูดคุยปรึกษาปัญหาน้ำท่วม และการไม่เข้าร่วมการประชุมหรือระดับชุมชน มีสัดส่วนสูงที่สุดเมื่อดูจากภาพรวมของชุมชน (112 คน คิดเป็นร้อยละ 70.89) รองลงมา คือ มีการพูดคุยและปรึกษาแนวทางป้องกันน้ำท่วมรอการระบายนกับเพื่อนบ้าน (29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36) และรูปแบบอันดับที่ 3 คือ มีการพูดคุยและปรึกษาแนวทางป้องกันน้ำท่วมกับเพื่อนบ้านพร้อมกับการเข้าร่วมประชุมหรือแนวทางรับมือและป้องกันน้ำท่วมรอการระบายในระดับชุมชน (17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.76) ดังภาพที่ 2

ภาพ 2 แผนภาพแสดงการปรับตัวช่วงก่อนเกิดภัยน้ำท่วม

เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบการ “เฝ้าระวังภัย” ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในพื้นที่ชุมชน บ้านนาแอ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมพร้อมรับมือปัญหาน้ำท่วม เพราะน้ำท่วมรอการระบายเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่คาดการณ์ได้ยาก ส่วนรูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีทั้งหมด 5 วิธี ได้แก่ การติดตามสถานการณ์ข่าว การทำชั้นวางของ การเคลื่อนย้ายสิ่งของขึ้นที่สูง การเตรียมของอุปโภคบริโภค เตรียมการก่อกะสอบทรายกั้นน้ำไม่ให้เอ่อล้นเข้าในบ้านเรือน เป็นต้น โดยสามารถจำแนก รูปแบบได้เป็น 3 รูปแบบหลัก ดังนี้ รูปแบบ 1) มีพฤติกรรมกรรมการรับมือครบทั้ง 5 วิธีที่กล่าวมา รูปแบบ 2) มี 4 วิธีการรับมือเหมือนรูปแบบ 1) ขาดเพียงพฤติกรรมกรรมการเตรียมของอุปโภคบริโภค ส่วนรูปแบบ 3) มี 2 วิธี การรับมือ ได้แก่การติดตามสถานการณ์ข่าวและการเคลื่อนย้ายสิ่งของขึ้นที่สูง

3.2 ช่วงระหว่างเกิดภัยน้ำท่วม: การปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตระหว่างเผชิญเหตุการณ์

ลักษณะพฤติกรรมกรรมการปรับตัวช่วงระหว่างเกิดภัยน้ำท่วมของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัว 4 วิธี ได้แก่ การติดตามสถานการณ์ข่าว การใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงพ้นน้ำท่วม การใช้อานพาหนะที่สามารถเดินทางได้ระหว่างน้ำท่วม และการเตรียมของอุปโภคบริโภคมากักตุนเพิ่มเติม และเมื่อนำมาจำแนกรูปแบบ สามารถจำแนกรูปแบบพฤติกรรมที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้เป็น 3 รูปแบบหลัก โดยพฤติกรรมกรรมการปรับตัวรูปแบบ 1) ที่พบว่ามีสัดส่วนน้อยที่สุดนั้น ดำเนินกิจกรรมการปรับตัวช่วงระหว่างน้ำท่วม 4 วิธี ได้แก่ การติดตามสถานการณ์ข่าว การใช้ชีวิตบนพื้นที่สูงพ้นระดับน้ำท่วม การใช้อานพาหนะที่สามารถเดินทางได้ และการเตรียมของอุปโภคบริโภคมากักตุนเพิ่ม จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 24.69 ส่วนรูปแบบ 2) นั้นเหมือนกับรูปแบบ 1) ยกเว้นไม่มีพฤติกรรมกรรมการติดตามสถานการณ์ข่าว จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 36.71 และรูปแบบ 3) เป็นรูปแบบที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ มีวิธีการปรับตัวเหมือนรูปแบบ 1) ยกเว้นไม่มีพฤติกรรมกรรมการเตรียมของอุปโภคบริโภคมากักตุนเพิ่มเติม จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.61 ดังภาพที่ 3

ภาพ 3 แผนภาพแสดงการปรับตัวระหว่างกาเกิดภัยน้ำท่วม

3.3 ช่วงหลังเกิดภัยน้ำท่วม: พฤติกรรมการปรับตัวเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยน้ำท่วมในระยะยาว

ข้อมูลรูปแบบพฤติกรรมการปรับตัวหลังเกิดภัยน้ำท่วมของกลุ่มตัวอย่างในชุมชนบ้านนาแอ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในภาพรวม พบว่า มีพฤติกรรมที่มีสัดส่วนมากที่สุด 3 วิธี ได้แก่ การปรับปรุงหรือทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน การปรับจัดวางเครื่องใช้ไฟฟ้า เตาเสียบ และเครื่องเรือน และการไม่ปรับตัวใด ๆ เมื่อนำมาจำแนกรูปแบบ สามารถจำแนกรูปแบบพฤติกรรมที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้เป็น 3 รูปแบบหลัก โดยพฤติกรรมการปรับตัวรูปแบบ 1) มี 3 วิธีการปรับตัว ได้แก่ ปรับปรุงหรือทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน มีการปรับจัดวางเครื่องใช้ไฟฟ้า เตาเสียบ และเครื่องเรือน ซึ่งมีสัดส่วนน้อยที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 24.06 ส่วนรูปแบบ 2) มีวิธีการปรับตัวเพียง 1 วิธี คือ การปรับปรุงหรือทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.59 และรูปแบบ 3) ที่พบว่ามีสัดส่วนมากที่สุด คือ ไม่มีการปรับตัวใด ๆ หลังเกิดภัยน้ำท่วม จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 49.37 ดังภาพที่ 4

ภาพ 4 แผนภาพแสดงการปรับตัวหลังเกิดภัยน้ำท่วม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบาย: กรณีศึกษาบ้านนาแอ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ และมีประเด็นที่ค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลกระทบจากภัยน้ำท่วมรอการระบายในพื้นที่ศึกษา

ผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบายพบว่ามี 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ คือ การหยุดงานเนื่องจากน้ำท่วมถนนทำให้ขาดรายได้ ด้านสุขภาพ คือ มีโรคที่มากับน้ำท่วม ด้านสภาพแวดล้อม คือ การสัญจรลำบาก มีขยะสิ่งโสโครกและน้ำเน่าเสีย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในบ้านนาแอ่ เมืองสีโคต

ตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ระบุผลกระทบในระดับรุนแรงมากที่สุดเพียงด้านเดียว คือ การสัญจรที่ลำบาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐศิพร แสงเย็น และศนิ ลิ้มทองสกุล (2564) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถในการปรับตัวของชุมชนชนเมืองมหานครต่อความเสี่ยงของอุทกภัยในจังหวัดปทุมธานี ผลวิจัยพบว่า ผลกระทบจากภัยน้ำท่วมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 ตำบล ได้แก่ การสัญจรลำบาก การมีสัตว์อันตรายที่มากับน้ำท่วม เช่น ปลิง งู และยุง การมีโรคที่มากับน้ำท่วม เช่น น้ำกัดเท้า ท้องเสีย มีขยะสิ่งโสโครก และน้ำเน่าเสีย โดยกลุ่ม ตัวอย่างในตำบลบางกระบือระบุผลกระทบในระดับรุนแรงมากที่สุดเพียงด้านเดียว คือ การสัญจรที่ลำบาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในตำบลลำไทร ระบุว่าได้รับผลกระทบในระดับรุนแรงมากที่สุด ได้แก่ การสัญจรลำบาก การมีสัตว์อันตราย การมีโรคที่มากับน้ำท่วม และบ้านเรือน ที่ทำกินเสียหาย

2. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของชุมชนช่วงก่อน ระหว่างและหลังเกิดภัยน้ำท่วม

ผลการวิเคราะห์รูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวช่วงก่อน ระหว่างและหลังการเกิดน้ำท่วม พบว่า พฤติกรรมการตระหนักถึงความเสี่ยง และทำการตอบสนอง เพื่อเตรียมพร้อมรับเหตุการณ์ในช่วงก่อนเกิดภัยน้ำท่วมที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ รูปแบบพฤติกรรมที่ “ไม่มี” การพูดคุยปรึกษาปัญหา น้ำท่วม และการไม่เข้าร่วมการประชุมหารือระดับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงมณี ทองคำ และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการปรับตัวของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีทั้งก่อนและหลังเกิดอุทกภัย ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ไม่มีส่วนร่วมในการหาแนวทางบรรเทาปัญหาอุทกภัย ส่วนช่วงระหว่างการเกิดน้ำท่วม กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ แต่จะมีระดับและความหลากหลายของวิธีแตกต่างกันโดย 3 รูปแบบที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ การติดตามสถานการณ์ข่าว การเคลื่อนย้ายสิ่งของขึ้นไว้ที่สูงตลอดจนใช้ชีวิตบนที่สูงระหว่างน้ำท่วม และเตรียมยานพาหนะเพื่อให้สามารถเดินทางและดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ในพื้นที่เดิมระหว่างเผชิญเหตุการณ์ได้ และรูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวหลังการเกิดน้ำท่วม พบว่า รูปแบบที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ ไม่มีการปรับตัวใด ๆ หลังเกิดภัยน้ำท่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราชาวดี ศรีสวัสดิ์และคณะ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการปรับตัวของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดอุทกภัยในเขตพื้นที่ ตำบลนาเขลียง อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลวิจัยพบว่า ด้านการฟื้นฟูและเยียวยา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด. จากภาพรวมการปรับตัวของชุมชนเห็นว่า ยังเป็นการปรับตัวที่เกิดขึ้นเองของครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย เจริญสุข และกาญจนา นาถะพินธ (2555) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยน้ำท่วมและการปรับตัวของประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก อำเภอกษัตริย์สมุทร จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการปรับตัวและมีการวางแผนป้องกันน้ำท่วมในระดับครัวเรือนแต่ขาดการวางแผนป้องกันน้ำท่วมในระดับชุมชน ชุมชนควรมีการวางแผนในการป้องกันน้ำท่วมในภาพรวมทั้งชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาและอภิปรายผลทั้งหมดจะเห็นว่า การปรับตัวของชุมชนจากผลกระทบน้ำท่วมรอการระบายที่บ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ สามารถสรุปเป็นความคิดให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย โดยมี 1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลกระทบจากน้ำท่วมรอการระบายทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ และด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา 2) องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของชุมชนบ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ในช่วงก่อน ระหว่างและหลังเกิดน้ำท่วมรอการระบาย 3) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

บ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ เป็นพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมรอการระบายซ้ำซาก ถึงแม้ไม่รุนแรง แต่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการสัญจรและสร้างปัญหาสุขภาพแก่ประชาชน ผลจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างระดับครัวเรือนแสดงรูปแบบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวก่อน ระหว่างและหลังน้ำท่วมที่มีระดับและความหลากหลายในการรับมือแตกต่างกัน แต่มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในพื้นที่เดิมได้ อย่างไรก็ตาม การปรับตัวส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างยังเป็นการปรับตัวที่เกิดขึ้นเองเพื่อรับมือกับเหตุการณ์เฉพาะหน้า ซึ่งจะไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงระยะยาวได้ ดังนั้น ภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย จึงต้องเข้าใจถึงข้อจำกัดของการปรับตัวแบบเกิดขึ้นเองนี้ และให้ความสำคัญต่อพลังของชุมชน โดยแสดงบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมแรงจูงใจ ความรู้ และทักษะของชุมชน เพื่อยกระดับไปสู่การปรับตัวโดยการสร้างเสริมศักยภาพชุมชน มากกว่าการมุ่งป้องกันและบรรเทาเท่านั้น

จากผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวของชุมชนแม้จะมีประสิทธิภาพเพียงใดก็ยังมีขีดจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับตัว และแก้ไขปัญหาที่น้ำท่วมรอการระบายที่บ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ดังนี้

1. แนวทางการปรับตัวของประชาชนในบ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ นอกจากมีการเตรียมพร้อมภายในที่อยู่อาศัยแล้ว ควรมีความกระตือรือร้นในการเป็นอาสาสมัครชุมชน ช่วยเฝ้าระวัง ดูแล และจัดการจัดการขยะให้ถูกที่ เก็บขยะออกจากท่อระบายน้ำ เพื่อลดปัญหาขยะอุดตันท่อ เป็นต้น

2. แนวทางการปรับตัวของเจ้าหน้าที่ส่วนงานป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในบ้านนาแ่ เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ หน่วยงานภาครัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับที่สูงขึ้นไปควรดำเนินนโยบายและมาตรการการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ควบคู่กับมาตรการในการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการปรับตัวให้กับชุมชน เช่น การกำหนดผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การอนุรักษ์พื้นที่รับน้ำ การออกกฎและข้อบังคับในการพัฒนาพื้นที่ และการปรับเปลี่ยนรูปแบบสถาปัตยกรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อลดความเปราะบาง นอกจากนี้ควรมีแนวทางการเพิ่มรายได้ การเพิ่มช่องทางการประกอบอาชีพ เพื่อให้ชุมชนแข็งแรงพอที่จะดำเนินการปรับตัวได้ด้วยตนเอง ซึ่งนโยบายและมาตรการจากภาครัฐนั้นมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการปรับตัวของชุมชน

3. เมืองสีโคตตะบอง นครหลวงเวียงจันทน์ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย เจริญสุข และกาญจนา นาถะพินธุ. (2555). ผลกระทบต่อสุขภาพจากภัยน้ำท่วมและการปรับตัวของประชาชนในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(3), 1-10.
- ดวงมณี ทองคำ,พรพิมล ฉายแสง, กฤติยาภรณ์ คุณสุข, กิตติรัตน์ รุ่งรัตนอุบล, ปัญญา วงศ์ต่าย, เกรียงไกร ตรีฤทธิวิทยา, ชัยวัฒน์ เอกวัฒน์พานิช และไพลิน ทองสนิทกาญจน์. (2561). แนวทางการปรับตัวของประชาชนในจังหวัดจันทบุรีทั้งก่อนและหลังเกิดอุทกภัย. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 12(2), 177-188.
- นัฐศิพร แสงเยื่อน และศนิ ลี้มทองสกุล. (2564). ความสามารถในการปรับตัวของชุมชนเมืองมหานครต่อความเสี่ยงของอุทกภัยในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการการออกแบบสภาพแวดล้อม*, 8 (2), 75-93.
- ราชาวดี ศรีสวัสดิ์, กันตภณ หนูทองแก้ว และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2562). การปรับตัวของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดอุทกภัยในเขตพื้นที่ตำบลนาเขลียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 4(2), 76-89.
- OECD. (11 May 2016). *Financial Management of Flood Risk*, OECD Publishing, Paris. Retrieved May 3, 2023, from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264257689-en>
- Yamane, T. (1970). *Statistic: an Introductory Analysis*. 2nded. New York: Harper & Row.

การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของ
นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
The Cultivation of Democratic Lifestyle Values Among
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Students
Ubon Ratchathani Campus

พระเสกสรรค์ ฐานยุตโต¹, พระมหาภาณุวิชญ์ ภาณุวิชโย²,
พระมหาสิงห์ณรงค์ สิรินทรเมธี³ และ ณรงค์ศักดิ์ ต้าวคำ⁴
PhraSeksan Thanayutto¹, Phramaha Phanuvich Panuwityo²,
Phramaha Singharong Sirintramethee³ and Narongsak Taocome⁴

Received: 28 April 2023; Revised: 6 May 2023; Accepted: 15 May 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 222 คน เครื่องมือใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตทั้งในด้านสามัคคีธรรม ด้านการละอายธรรม ด้านปัญญาธรรม โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่วนตัวแปร เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ต่างกัน มีการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย แตกต่างกัน ผลการวิจัยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอาชีพ ต่างกัน มีการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การปลูกฝังค่านิยม; วิถีชีวิตประชาธิปไตย; สถาบันการศึกษา

^{1 2} มหาวิทยาลัยบานารัสฮินดู ประเทศอินเดีย; Banaras Hindu University, India

³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

⁴ เมื่องออลังคบาท รัฐมหาราษฏร์, ประเทศอินเดีย; Babasaheb Ambedkar Marathwada University, India

Corresponding Author, E-mail: dr.sek2522@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study the level of instillation of values of democratic way of life among students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Ubon Ratchathani Campus Ubon Ratchathani Campus is a quantitative research the sample population used in the research was 222 people. The research tools were questionnaires and statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation.

The results showed that, the level of instilling students' values of democratic way of life in terms of fellowship Reverence Intellectual Overall, all items were at a high level. statistically significant at the .01 level and gender variables family economic status Parent's education level different kind of parenting Different values of democratic way of life are instilled. The research results are in accordance with the assumptions set. different professions There is no difference in instilling democratic values. therefore, do not accept the assumptions set.

Keywords: Instilling Values; Democratic Way of Life; Educational Institutions

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่มุ่งให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายปกครองบ้านเมือง มีสิทธิ เสรีภาพ ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามขอบเขตที่พึงจะทำได้ มุ่งให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในสังคม สนับสนุนค่านิยมและแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ยึดถือการประนีประนอม การใช้เหตุผล การยอมรับความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนมีความเข้าใจเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม ยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่ชอบธรรมและเหมาะสมกับกาลสมัย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2550) ซึ่งแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยเป็นแนวคิดของประเทศในแถบตะวันตกที่ประเทศไทยรับเอามาเป็นระบบการปกครองของประเทศ นับตั้งแต่มีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้เริ่มมีรัฐธรรมนูญนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นับเป็นเวลากว่า 80 กว่าปี แต่ประเทศไทยยังมีการปฏิวัติ รัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงมีความแตกแยกทางความคิดของคนในประเทศ อันจะเห็นได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ในบ้านเมือง การที่ประชาธิปไตยในประเทศไทยไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควรส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการปลูกฝังผ่านสถาบันการศึกษา ยังยึดรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าการส่งเสริมให้นักเรียนมีวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่แท้จริง ดังที่กองวิชาการ ได้สรุปว่าประชาธิปไตยมิใช่เป็นเพียงรูปแบบของระบบการปกครอง หากแต่เป็นลักษณะของการใช้ชีวิตของผู้คนในทุก ๆ ด้าน

ตั้งแต่พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการนำทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ของประชาธิปไตยที่ได้ศึกษามาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพื่อความเป็นระเบียบของสังคมและประเทศชาติที่ทุกคนอาศัยอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองสถาบันพระปกเกล้า (2554) ได้นำเสนอแนวทางปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิตในสังคมหลัก ประชาธิปไตยที่สำคัญที่เป็นแนวทางปฏิบัติมีดังนี้ 1. หลักเหตุผลในวิถีชีวิตของสังคมประชาธิปไตย ผู้คนต้องรู้จักรับฟังเหตุผลของผู้อื่นไม่ตื้อดิ่งในความคิดเห็นของตนจนคนอื่นมองเป็นคนมีมิจฉาธิฐิ 2. หลักความเสมอภาคในสังคมประชาธิปไตยแม้คนจะแตกต่างกันเรื่องเพศผิวพรรณชนชั้นถิ่นที่อยู่ อาศัยศาสนาหรืออุดมการณ์ทางการเมืองแต่ทุกคนควรจะมีคุณค่าเท่าเทียมกันโดยกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้ (1) ความเสมอภาคทางการเมืองทุกคนมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ถ้ามีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายและทุกคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้อย่างเท่าเทียมกัน (2) ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจทุกคนไม่ว่ารวยหรือจนสิทธิมิได้มีสภาพบรรดาศักดิ์หรือไม่ ต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการงาน และ (3) ความเสมอภาคทางโอกาส คือ ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลและการรับบริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน 3. หลักสิทธิและเสรีภาพ สิทธิ คือ ประโยชน์ที่บุคคลพึงได้รับตามกฎหมาย เช่น บุคคลมีสิทธิได้รับการศึกษาการรักษาพยาบาลมีสิทธิในทรัพย์สินของตน เสรีภาพ คือ ทุกคนมีอิสระในการทำอะไก็ได้ตามที่ตนต้องการแต่ต้องไม่ผิดกฎหมายและไม่กระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมโดยไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเช่น เสรีภาพในการพูดการเขียนการพิมพ์ การโฆษณา การจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น 4. หลักการยึดเสียงข้างมาก คือ การปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือตามความยินยอมของคนส่วนใหญ่แต่ให้เกียรติโดยการไม่ละเมิดสิทธิหรือเอารัดเปรียบเสียงส่วนน้อย หากมีปัญหาก็สามารถตัดสินปัญหาโดยใช้มติเสียงข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันเสียงส่วนน้อยก็ได้รับความคุ้มครองเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมประชาธิปไตย 5. หลักภราดรภาพ คือ การที่มนุษย์มีความรักความผูกพันกับฉันทพี่น้องไม่แบ่งแยกภูมิภาคถิ่นที่อยู่อาศัยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติชนชั้นเพศผิวพรรณเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจกันไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

จากแนวคิดและข้อเท็จจริงที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมประชาธิปไตย จึงควรให้มีการปลูกฝังและเสริมสร้างบุคลิกภาพของประชาชนให้เป็นประชาธิปไตย โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการปูพื้นฐานแก่ประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และที่สำคัญควรเริ่มปลูกฝังและเสริมสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่เด็กตั้งแต่เข้าโรงเรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาเพราะเป็นวัยที่มีความคิดที่บริสุทธิ์ สามารถซึมซับรับสิ่งที่สั่งสอนและอบรมได้ง่าย ซึ่งมีนักจิตวิทยาที่ทานเอริกอีริคสัน (Erikson, 1968) ได้กล่าวว่า การพัฒนาในวัยเด็กเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ สำหรับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2560 ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ

โดยตรงในการจัดการศึกษา ได้แลเห็นความสำคัญของการปลูกฝังและเสริมสร้างบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยให้เกิดแก่เด็ก จึงได้ดำเนินการส่งเสริมคนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรง รักษาสถาบันหลักของชาติและการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง สำหรับคนไทยทุกคน เพราะการดำรงชีวิตตามวิถีทางของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา ประชาธิปไตยของประเทศตามนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาประชาธิปไตยใน โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกฝนปลูกฝังวิถีชีวิตแบบ ประชาธิปไตย เพื่อให้สามารถนำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัยในชีวิต หรือวิถีทางแห่งชีวิตได้ ซึ่งพรชัย หนูแก้ว (2541) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีวิถีชีวิต ประชาธิปไตยประกอบด้วย 3 คุณลักษณะดังนี้ 1) ด้านปัญญาธรรม ประกอบด้วย มีเหตุผล การ แก้ปัญหา การตัดสินใจ เสรีภาพ 2) ด้านคารวะธรรม ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ การเคารพ ตนเอง การเคารพผู้อื่น ความเสมอภาค ความยุติธรรม และความมีเสรีภาพ 3) ด้านเสรีธรรม ประกอบด้วย ความร่วมมือ และความมีเสรีภาพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิต ประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ว่านิสิตที่ อยู่ในความดูแลควรได้มีค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย อันประกอบด้วย 1) คารวะธรรม 2) สามัคคี ธรรม และ 3) ปัญญาธรรม มีมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้มีแนวทางการพัฒนาและปลูกฝังส่งเสริม ค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้กับพลเมืองไทยที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสำรวจการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย สำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี มีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ส่วน ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ทุกชั้นปีกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 438 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยสุ่มเลือกจากนิสิตทุกชั้นปี ให้ได้กลุ่มตัวอย่างอย่างทั้งสิ้น 222 รูป/คน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดการปลูกฝังค่านิยมในวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ด้านของนิสิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการสอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับด้านสถานภาพของนิสิตในด้านเพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายชื่อ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ด้านของนิสิต โดยข้อคำถามสร้างจากแนววิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ด้าน คือ ด้านการระงับอารมณ์ และด้านปัญญาธรรม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน-ตุลาคม 2565 และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS/PC โดยดำเนินการดังนี้

3.4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามนำมาทำการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่

3.4.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ด้านของนิสิต มาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาระดับค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิต สำหรับเกณฑ์การพิจารณาระดับค่านิยม จะทำการประเมินคะแนนค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายความว่า มีค่านิยมอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายความว่า มีค่านิยมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายความว่า มีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายความว่า มีค่านิยมอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายความว่า มีค่านิยมอยู่ในระดับต่ำมาก

3.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย 3 ด้าน ตามตัวแปรเพศของนิสิต โดยใช้การทดสอบที (t-test)

3.4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย 5 ด้าน ตามตัวแปรประเภทเพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) หากพบว่ามีค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิตินำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนเป็นเพศชาย 143 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวได้รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 73.4 ระดับการศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่มัธยมศึกษา จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 และส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8

ตอนที่ 2 สำรวจการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน พบว่า

รายการ	ค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านสามัคคีธรรม	3.65	0.82	ระดับมาก
ด้านคารวะธรรม	3.75	0.53	ระดับมาก
ด้านปัญญาธรรม	3.35	0.68	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	3.64	0.54	ระดับมาก

ตารางที่ 1 การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของ
นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

จากผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.64) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนตามรายด้าน พฤติกรรมการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย จะเห็นว่านิสิตมีค่านิยมในวิถีชีวิตประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกข้อ และสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้แก่ 1) ด้านสามัคคีธรรม (\bar{X} = 3.65) 2) ด้านการระงับอารมณ์ (\bar{X} = 3.75) 3) ด้านปัญญาธรรม (\bar{X} = 3.35)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปตามตารางผลการทดสอบตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ	ค่านิยมสำคัญทางสถิติ	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.049*	√	-
2. อาชีพ	.009*	-	√
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	.788	√	-
4. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	.928	√	-
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	.071*	√	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี มีประเด็นที่สำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายผลและจะแยกตามกรอบงานวิจัยในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านการระงับอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ด้านการระงับอารมณ์คือ เป็นการแสดงความเคารพต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวันสำคัญ พุดด้วยถ้อยคำที่สุภาพและตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยที่ได้ออกกฎระเบียบ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเสมอ ไม่รังแกกันแก่งหรือทำร้ายผู้อื่น และไม่กระทำให้ทรัพย์สินและสถานที่ส่วนรวมเสียหาย เพราะเหตุนี้ นิสิตปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี ตั้งใจ

เรียน ไม่ลักขโมย บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ เคารพในหลักปฏิบัติของศาสนาที่ตนนับถือและไม่ลบหลู่ศาสนาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับความหมายวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรมของสาโรช บัวศรี (2520) ได้กล่าวว่าการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านคุณธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ เคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การแสดงความเคารพแก่บุคคลซึ่งเป็นอาวุโสกว่า การให้การต้อนรับแก่บุคคลและการแสดงความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน การรู้จักพูดจาให้เหมาะสมกับกาลเทศะใช้คำพูดเหมาะสมตามฐานะของบุคคล และไม่พูดนินทาหรือโกหกหลอกลวง เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น เมื่อมีผู้พูดเสนอความคิดเห็นควรฟังด้วยความตั้งใจและใคร่ครวญด้วยวิจารณญาณ หากเห็นว่าเป็นการเสนอแนวความคิดที่ดีมีประโยชน์มากกว่าความคิดเห็นของตนก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม เคารพในกฎระเบียบของสังคม ได้แก่ การยึดมั่นในกรอบระเบียบของสังคม เช่น วัฒนธรรมประเพณี กฎเกณฑ์ทางสังคมและกฎหมายของประเทศ มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตประจำวันของอมร รักษาสัตย์ (2543) ที่กล่าวว่าวิถีชีวิตประชาธิปไตยคือ การดำเนินชีวิตประจำวันปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งกายและวาจาไม่ก้าวก่ายสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์เพื่อความผาสุกของส่วนรวม

2. การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ผลการศึกษาพบว่าการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคีธรรม คือ การเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผู้อื่นหรือส่วนรวม มีส่วนร่วมวางแผนการทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อทำงานเป็นหมู่คณะด้วยความสามัคคีและเต็มใจ ให้โอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและมีความรับผิดชอบ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนี้เป็นการแสดงถึงการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของโคทม อารียา (2541) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมด้านสามัคคีธรรมว่าประชาชนที่แสดงถึงการแบ่งปันกัน ประสานงานกัน ได้แก่ การรู้จักประสานประโยชน์โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง การร่วมมือกันในการทำงาน การรับผิดชอบต่อหน้าที่และการมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สำหรับ Skinner, B. F. (1971) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมที่สำคัญที่จะปลูกฝังให้เยาวชนของชาติให้มีคุณธรรม ความเสียสละ ความสามัคคี รู้จักสิทธิหน้าที่ ตลอดจนความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่หากได้รับการส่งเสริมจะสามารถพัฒนาให้เด็กซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้ในที่สุด ดังนั้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความเสียสละ ความสามัคคี รู้จักสิทธิหน้าที่ ตลอดจนความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่นั้น นอกจากอาจารย์ผู้สอนให้มีการอบรมเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อแม่ ผู้ปกครองก็มีส่วนสำคัญอย่างมากในการให้ความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้พ่อแม่ ผู้ปกครองและอาจารย์ต้องเอาใจใส่พัฒนาและส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสมยอมก่อให้เกิดผลดีแก่เยาวชน ทำให้เป็นคนดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย คือการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีปฏิปทาน่า

เลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม

3. การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม ผลการศึกษาพบว่า การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม เป็นการพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติที่สามารถพัฒนาให้เยาวชนเป็น บุคคลที่มีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาในการตัดสินใจ ซึ่งหากเยาวชนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมตาม หลักการประชาธิปไตย โดยคำนึงความคิดเห็นของนิสิตย่อมก่อให้เกิดผลดีแก่นิสิตที่จะได้รับการ พัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่ Dewey (1916) ได้อธิบายว่าลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งกายและวาจา ไม่ก้าวก่ายสิทธิของผู้อื่น เคารพ กฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบ และทำประโยชน์เพื่อความสุขของส่วนรวม ตลอดจนการใช้ สติปัญญา และความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา เช่นเดียวกับแนวคิดของคานิง ชัยสุวรรณ์รักษ์ และธีระพล บุญสร้าง (2546) กล่าวถึงการแสดงถึงพฤติกรรมตามวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้านปัญญา ธรรมนั้นคือ การไม่ถือตนเป็นใหญ่ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับฟังและปฏิบัติ ตามมติของเสียงส่วนมาก และการรู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เน้นการใช้ปัญญา ด้วยเหตุนี้เยาวชน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนต้องร่วมกันคิดและช่วยกันตัดสินใจโดยใช้เหตุผล กรณีมีปัญหาโต้แย้ง เกิดขึ้นในหมู่คณะจะต้องพยายามอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นคล้อยตามหรือเมื่อ เกิดกรณีพิพาทต่างก็มีเหตุผลที่ดีด้วยกันและไม่อาจชักจูงให้ลุ่มหันไปทางใดทางหนึ่งเท่านั้นจะใช้วิธีการ ออกเสียง

4. จากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี พบว่า เพศ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ เหตุผลเชิงความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และ .05 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยแต่ละด้านเกี่ยวข้องกับความสามารถในการอยู่ ร่วมกันผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย หนูแก้ว (2541) กล่าวได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากครอบครัวและ โรงเรียนส่งผลร่วมกันต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยสามารถควบคุมตนเองและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของเชิดภัก ศิริสุข (2560) นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึงลักษณะที่บิดามารดาปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจ หรือเข้มงวดกดขี่จนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กและให้ความร่วมมือ ตามโอกาสอันเหมาะสม เป็นลักษณะสำคัญที่ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของชาติต่อไปและจะ เป็นผลดีต่อวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในอนาคต ถ้าครอบครัวใดบิดามารดาเปิดโอกาสให้เด็กได้ ตัดสินปัญหาาร่วมกัน ก็จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนการคิดแก้ปัญหาและรู้จักให้เหตุผลในการ

แก้ปัญหา ดังนั้นการสร้างเสริมความรู้สึกที่ดีจากการอบรมเลี้ยงดูและมีเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเพื่อช่วยให้เกิดรู้จักเข้าใจ ยอมรับ และควบคุมตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้ว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า สามารถสร้างสิ่งดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

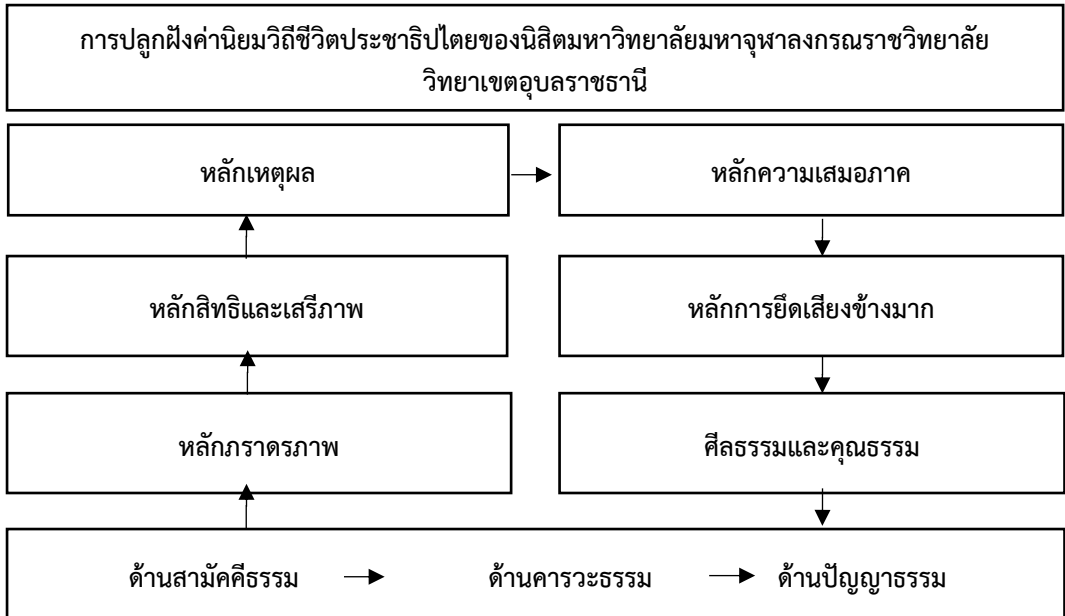
บทวิจารณ์ผลจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ครอบครัวมีความแตกต่างกันในแง่ของชนชั้นอย่างเด่นชัด ผลจากความแตกต่างกันในเรื่องต่อไปนี้คือ อาชีพแตกต่างกัน รายได้แตกต่างกัน การศึกษาแตกต่างกัน อยู่ในแหล่งที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงระดับชนชั้นทั้งสิ้น และความแตกต่างในเรื่องชนชั้นเครื่องชี้ให้เห็นถึงค่านิยมที่แตกต่างกันของบุคคลในสังคม

1) ความแตกต่างในเรื่องอาชีพ ผลจากการศึกษาพบว่า หัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพแตกต่างกัน ครอบครัวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างเป็นกรรมกรมากที่สุด เป็นกรรมกรหรือรับจ้างทั่วไป ความแตกต่างเกี่ยวกับอาชีพนี้เอง เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงค่านิยมที่แตกต่างกันของชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำ โดยที่อาชีพของชนชั้นกลางเป็นแบบฉบับของการค้นหาความคิดและต้องอาศัยความเฉลียวฉลาด ไหวพริกในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม ในขณะที่อาชีพของชนชั้นต่ำเป็นอาชีพที่มักใช้แรงกายมากกว่า นอกจากนี้งานของชนชั้นกลางเป็นงานที่ผู้ทำมีอิสระในการค้นหาวิธีการและใช้การควบคุมภายในตนเองสูง แต่งานของชนชั้นต่ำต้องทำกันเป็นทีมและมีผู้ควบคุมที่เข้มงวด และประการสุดท้ายคืออาชีพของชนชั้นกลางต้องการผู้จบการศึกษาสูงกว่าอาชีพของชนชั้นต่ำ เพราะเป็นอาชีพที่ใช้ความสัมพันธ์ของบุคคลในลักษณะที่ซับซ้อนขึ้น ฉะนั้นประสบการณ์ในการทำงานของพ่อแม่จึงมีความสำคัญต่อการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยของพ่อแม่ที่จะถ่ายทอดให้กับลูก

2) ความแตกต่างในเรื่องการศึกษา การวิจัยพบว่าหัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นต่ำที่สุดคือจบชั้นเตรียมอุดมศึกษาและไม่เกินประถมปีที่ 4 ความแตกต่างในเรื่องการศึกษาอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากฐานะทางครอบครัว ชนชั้นต่ำมีฐานะยากจนย่อมมีโอกาสที่จะส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงน้อยและความแตกต่างในเรื่องการศึกษานี้เอง ทำให้การประกอบอาชีพของชนชั้นกลางและชนชั้นต่ำแตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลมาทั้งหมด จะเห็นว่าการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ทั้งในสามัคคีธรรม ด้านการะวัตรธรรม ด้านปัญญาธรรม สามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยดังแสดงในภาพนี้

ภาพ 1 องค์ความรู้ใหม่การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานีทั้งในสามัคคีธรรม ด้านคารวะธรรม ด้านปัญญาธรรม โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ระดับมาก จากทั้งหมดที่กล่าวมาถึงแม้จะมีการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและต้องได้รับการพัฒนา แต่จากงานวิจัยก็แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของนิสิตทั้งในความพยายามที่จะพัฒนาตนเองผ่านการเรียนรู้ ความมีน้ำใจ การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น จึงเห็นได้ว่าในอนาคตประเทศไทยอาจมีแนวโน้มในการพัฒนาประชาธิปไตยในแนวทางที่ดีขึ้น และจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ ส่งเสริม และปรับปรุง โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมที่พัฒนาค่านิยมอย่างต่อเนื่อง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยสร้างให้นิสิตเกิดศรัทธาในค่านิยมที่พึงประสงค์ และฝึกปฏิบัติค่านิยมนั้นจนเกิดเป็นกิจนิสัยแก่นิสิต

1.2 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมการปลูกฝังค่านิยม หรือส่งเสริมให้เกิดค่านิยมที่พึงามด้วยวิธีการสอดแทรกค่านิยมที่ต้องการเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนั้นต้องกำชับให้อาจารย์ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการสร้างค่านิยมที่พึงามให้นิสิตเกิดศรัทธาและต้องการปฏิบัติตาม

1.3 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานทั้งด้านสามัคคีธรรม ด้านการละอายธรรม ด้านปัญญาธรรม ซึ่งอาจกำหนดแต่ละเรื่องและมอบหมายให้อาจารย์ดูแลกิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ โดยเน้นการทำงานร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการปลูกฝังค่านิยมวิถีชีวิตประชาธิปไตยสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 ควรศึกษารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาในการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่น

เอกสารอ้างอิง

- โคทม อารียา. (2541). การพัฒนาวินัยและประชาธิปไตย. ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- คำนึ่ง ชัยสุวรรณ์รักษ์ และธีระพล บุญสร้าง. (2546). *ประชาธิปไตยในวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์แม่จ๋าจำกัด.
- เชิดภัก ศิริสุข. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมประชาธิปไตยกับการอบรมเลี้ยงดูและกิจกรรมเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- พรชัย หนูแก้ว. (2541). การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยนักเรียน. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- สาโรช บัวศรี. (2520). *ความหมายของประชาธิปไตยในแง่การศึกษาในพื้นฐานการเมืองและการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเมืองสถาบันพระปกเกล้า. (2554). *รายงานวิจัยสำนักพลเมือง: เอกสารวิชาการลำดับที่ 54-01*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

อมร รักษาสัตย์. (2543). *ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนคู่มือการเรียนรู้การสอนการเผยแพร่และการมีส่วนร่วม สำหรับครูอาจารย์และผู้นำชุมชน*. กรุงเทพฯ: การันต์การพิมพ์

Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York: The Macmillan Company.

Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton.

Skinner, B. F. (1971). *Beyond Freedom and Dignity*. New York: Knopf.

บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่น
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
The Role of Local Community Leadership and Enhancing the
Good Quality of Life for Local People Based on the Philosophy of
Sufficiency Economy in Phrao District, Chiang Mai Province

สุคเขต สกุทอง¹
Sutkhet Sakunthong¹

Received: 13 April 2023; Revised: 21 April 2023; Accepted: 29 April 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากรสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน เครื่องมือวิจัยใช้เป็นแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสำหรับข้อเสนอแนะ บทบาทภาวะผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนควรต่อยอดสู่เป้าหมายในการสร้างชุมชนเข้มแข็งซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสังคมแห่งการเรียนรู้และให้ชุมชนมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและเสริมพลังให้กับชุมชนยึดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: บทบาทภาวะผู้นำชุมชน; การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้; School of Administrative Studies Maejo University
Corresponding Author; E-mail: sutkhet_skt@yahoo.com

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the role of local community leadership and enhancing the quality of life of local people according to the philosophy of sufficiency economy in Phrao District, Chiang Mai Province; Enhancing good quality of life for local people according to the philosophy of sufficiency economy. is a quantitative research There were 400 random populations used in the research. The research tool was a questionnaire. And statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation.

The results showed that, The Role of Local Community Leadership and Enhancing the Good Quality of Life for Local People Based on the Philosophy of Sufficiency Economy in Phrao District, Chiang Mai Province Considering the overall picture is at a high level. and factors that included sex, age, marital status, occupation, monthly income and duration of work There was a relationship between local community leadership roles and enhancing the quality of life for local people according to the philosophy of sufficiency economy. no difference the level of education was significantly different at the 0.05 level. and for suggestions the leadership role of each community should extend to the goal of building a strong community, which is a mechanism to drive a learning society and make the community ready to cope with changes and empower communities based on principles, philosophy of sufficiency economy.

Keyword: Community Leadership Roles; Enhancing the Quality of Life; Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดินเปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเรื่องความพอเพียง ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 แต่คนไทยไม่นำไปปฏิบัติเพราะยังไม่เห็นปัญหาทางเศรษฐกิจ จนกระทั่ง พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ย้ำเตือนสติคนไทยอีกครั้งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นเศรษฐกิจไทยก็ดีขึ้นและฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ (พิทักษ์ อ่าพินธุ์, 2553) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไป

ในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ดังนั้น การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาใช้พัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ชุมชนต้องเข้าใจสภาพการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ควบคู่ไปกับการพยายามหาวิธีการที่จะดำรงชีวิตอย่างสมดุลและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ ตามหลักพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นตัวสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบที่ชุมชนอาจได้รับจากกระแสโลกาภิวัตน์และผลจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้ชุมชนหันมาพึ่งพาตนเองมากขึ้น กล่าวได้ว่า “การพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงต้องเริ่มจากตัวผู้นำท้องถิ่น” ซึ่งมีทั้งผู้นำชุมชนแบบเป็นทางการที่ได้รับการคัดเลือกหรือการเลือกตั้ง โดยมีตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ส่วนผู้นำแบบไม่เป็นทางการเกิดจากการที่ผู้นำมีความสัมพันธ์ร่วมกับประชาชนในชุมชน ในระยะเวลายาวนานจนทำให้เป็นที่ยอมรับ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้อาวุโสในชุมชน เป็นต้น ในการค้นหาสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของผู้นำ ชุมชนจึงมีความจำเป็นต่อการรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต้องมีผู้นำที่มีคุณลักษณะที่ดี บุคลิกภาพที่เหมาะสม มีทักษะ ความรู้ มีสติ รู้จักฟัง รู้จักให้อภัย อยู่บนความพอประมาณ มีคุณธรรม ตลอดจนบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเอง ซึ่งแนวความคิดที่สามารถนำมาเป็นแนวทางดำรงตนบนพื้นฐานแห่งความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการรับผลกระทบ รวมถึงอาศัยความรอบรู้และตระหนักถึงคุณธรรม ลดการพึ่งพาจากภายนอก ได้แก่ แนวความคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ กล่าวได้ว่า ผู้นำชุมชน มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคนในท้องถิ่น และเป็นแกนนำพัฒนางาน (พรธณี หงส์พันธ์, 2556) ต้องเข้าใจในปรัชญาอย่างถ่องแท้เพื่อผลักดันแนวทางปฏิบัติเกิดการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และฐานทุนท้องถิ่นตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้บทบาทของผู้นำท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อรองรับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน เพราะแต่ละชุมชนนั้นมีบริบทที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งถ้าหากผู้นำมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการเริ่มนำสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์เข้ามาใช้ในชุมชนจะทำให้ชุมชนพัฒนาไปได้มากขึ้น (เกศสุดา โภคานิตย์ และ กีฬา หนูยศ, 2559) ควบคู่กับการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนตนเองโดย

การนำความรู้ที่ฝังลึกภายในองค์กรหรือชุมชนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นความรู้ที่ชัดแจ้งและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันทั้งในระดับองค์กร ชุมชน ท้องถิ่น และระดับประเทศ และเป็นการรักษาองค์ความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้นองค์กรหรือชุมชนต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม ที่จะสามารถอนุรักษ์ สืบสาน จัดการและพัฒนาภูมิปัญญาของตนเองให้ดำรงอยู่ได้ (จามรี พระสุนิล, 2563) ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างมากและสนับสนุนนโยบายที่จะสร้างความเจริญเข้าไปในชุมชนท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและทำให้เศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีความเข้มแข็งภายในชุมชนของตนเองซึ่งนโยบายต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้นำภายในชุมชนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลและกระตุ้นให้คนในชุมชนอยากที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คนทั่วไปได้รับรู้โดยเฉพาะด้านการจัดการความรู้มีความสำคัญและจำเป็นต้องให้ความสำคัญและความน่าสนใจมากที่สุดซึ่งเป็นเครื่องมือจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้นและยังมีการสร้างงานเกิดรายได้แก่ชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

จังหวัดเชียงใหม่ มีหลายชุมชนเป็นต้นแบบที่เข้มแข็งที่ได้รื้อฟื้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่มีกลุ่มองค์กรประชาชนที่นำหลักปรัชญามาใช้ในการดำเนินชีวิต 9 กลุ่มด้วยกัน แต่มีเพียงหลายชุมชนที่อยู่ในเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งอีกทั้งมีกลุ่มกิจกรรมอันหลากหลายทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาชุมชนโดยมีการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเอง ที่เน้นความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคมในชนบทโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้คนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้การรวมตัวของชุมชน มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สนับสนุนกระบวนการสหกรณ์ที่เน้นการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชี้นำแนวทางการดำเนินกิจกรรมชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สมาชิกในชุมชนมีรายได้และความพอเพียงที่แข็งแรงเพิ่มขึ้นในรูปของกลุ่มอาชีพ ชุมชนมีกิจกรรมของเศรษฐกิจชุมชนและมีเงินออมทรัพย์ในรูปกองทุนชุมชนให้สมาชิกกู้ยืมไปบรรเทาความเดือดร้อน จัดหาบริการขั้นพื้นฐานและสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกของชุมชน

จากความสำเร็จดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีมากน้อยเพียงใด ผู้นำชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันหรือไม่ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกส่วนปัจจัยบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดในการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ มกราคม - ตุลาคม 2565 จำนวน 54,902 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ได้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) โดยได้กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ต่อความคลาดเคลื่อนที่ไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทราบจากจำนวนประชากร (คน)

N = ขนาดของจำนวนประชากรทั้งหมด (คน)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ใช้ในงานวิจัย (เปอร์เซ็นต์)

โดยกำหนดให้ $N = 54,902$ คน ค่า $e = 5\%$ เมื่อแทนค่าลงในสูตรจะได้ $n = 399.73$ ตัวอย่าง ดังการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม เกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านชุมชน 2) ข้อมูลด้านบทบาทของผู้นำชุมชนท้องถิ่น และ 3) ข้อมูลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่น

1) โดยเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ทั้งความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่น จำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้ค่าของ IOC

เฉลี่ยอยู่ที่ 0.70 ค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า หรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้น วัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามนั้น วัดไม่ตรงการกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรปรับเปลี่ยนคำถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2545)

2) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมาทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทดลองใช้แบบสอบถามของนักท่งเที่ยวชาวไทย 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย แล้วนำแบบสอบถามแต่ละชุดมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้ข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (สุวิมล ติรกันนท์, 2549)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากกลุ่มประชาชน แจกแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่ จำนวน 400 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ โดยใช้วิธีประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์สถิติในตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

2) ข้อมูลด้านบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981)

3) ใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่ออ้างอิงผลการทดสอบจากกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ดังนี้ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะของประชากรกับบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยสถิติ t-Test สำหรับคุณลักษณะของประชากรที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม และสถิติ F-test สำหรับประชากรที่แบ่งได้ 3 กลุ่มขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือความเชื่อมั่น 95

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งคณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 60.6 ส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 สถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 59.4 รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 25,000 บาท/เดือน จำนวน 162 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 39.9 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย จำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 68.2 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.6 มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 4 ปี จำนวน 79 คิดเป็นร้อยละ 59.8

ตอนที่ 2 บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน พบว่า

รายการ	บทบาทของผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านความพอประมาณ	3.63	0.83	ระดับมาก
ด้านความมีเหตุผล	3.61	0.85	ระดับมาก
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	3.91	0.81	ระดับมาก
ด้านความรู้	3.70	0.72	ระดับมาก
ด้านคุณธรรม	3.67	0.74	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยภาพรวม	3.70	0.55	ระดับมาก

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมของบทบาทของผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (\bar{X} = 3.91) ด้านความรู้ (\bar{X} = 3.70) ด้านคุณธรรม (\bar{X} = 3.67) ด้านความพอประมาณ (\bar{X} = 3.63) และด้านความมีเหตุผล (\bar{X} = 3.61)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกส่วนปัจจัยบุคคล ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

รายการตัวแปร	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	√	-
อายุ	√	-
สถานภาพสมรส	√	-
ระดับการศึกษา	-	√
อาชีพ	√	-
รายได้	√	-
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	√	-

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยจำแนกส่วนปัจจัยบุคคล ผลการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานกับบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่องบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลตามกรอบงานวิจัยประกอบด้วยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นในแต่ละด้านให้คนในท้องถิ่นยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรอบรู้ ด้านคุณธรรม ในแต่ละข้อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานของอัจฉรา เมฆสุวรรณ (2558) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขับเคลื่อนไปสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านแม่ฮาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง พบว่า บทบาทของภาวะผู้นำ

ต้องเป็นผู้ดำเนินงานเชิงรุก มีวิสัยทัศน์ ทักษะ ประสบการณ์ และสามารถจูงใจ โน้มน้าวสมาชิกกลุ่ม ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมรับผิดชอบ เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกัน ร่วมกันประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านการเรียนรู้และยอมรับในตัวของผู้นำกลุ่มร่วมวางแผนกลยุทธ์ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ และร่วมบำรุงรักษา เพื่อสนับสนุนซึ่งกันและกัน มุ่งเน้นความมีศรัทธา ความไว้วางใจและการยอมรับในตัวของผู้นำกลุ่ม ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปาณิสตา แสงสุวรรณ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำชุมชนต่อการรับมือวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษาตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา พบว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวก ความเป็นอยู่ ความสงบสุข และความปลอดภัยของประชาชนในชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับงานวิจัยของวินิจ ฝาเจริญและคณะ (2565) ศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้นำชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งบทบาทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม บทบาทดังกล่าว สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหายาเสพติด รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มสามารถสร้างอาชีพและเกิดรายได้ในชุมชน โดยการให้ชุมชนตัดสินใจแก้ไขปัญหาและจัดการกับปัญหาด้วยพลังของคนในชุมชน ตลอดจนบทบาทการอนุรักษ์และส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้คุณค่าและความสำคัญกับหลักปฏิบัติ ศาสนกิจและวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษซึ่งสะท้อนออกในด้านภาษา ศาสนา การแต่งกาย และกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ฝาสุก และวัชระ ชาติมนตรี (2565) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า บทบาทผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัยในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและความรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยทุกด้านมีระดับมากทุกข้อ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การเปรียบเทียบบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจำแนกส่วนปัจจัยบุคคล 7 ปัจจัยเท่านั้น คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีทัศนคติต่อบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษา นั้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุผลดังนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญปวี อินทะโรและคณะ (2565) บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษา บ้านท่าสะทอน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา พบว่า ตัวแปรมีเพศ อายุ อาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษาและรายได้ไม่พบความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ ฝาสุก และวัชระ ชาติมนตรี (2565) ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนาม

ชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สนามชัย ที่มีเพศ อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้นำชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ พื้นที่หมู่บ้านที่อาศัยและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ มีความคิดเห็นต่อผู้นำชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลมาทั้งหมด จะเห็นว่าบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอฟั่ว จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม เมื่อพิจารณาและสามารถสรุปเป็นความคิดรวบยอดให้เห็นถึงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยครั้งนี้คือประชาชนส่วนใหญ่ได้มีทัศนคติต่อผู้นำชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทั้งบทบาทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม บทบาทดังกล่าว สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการว่างงาน ปัญหาสุขภาพจิต รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มสามารถสร้างอาชีพและเกิดรายได้ในชุมชน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสามารถกล่าวสรุปได้ว่าบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอฟั่ว จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ทั้งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และด้านคุณธรรม ซึ่งผลค่าเฉลี่ยทุกข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนสำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติต่อบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนระดับการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการขับเคลื่อนกระบวนการเสริมคุณค่าบทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

บทบาทภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม นี่คือการจัดการความรู้ของผู้นำชุมชนที่นำชุมชนไปสู่การจัดการที่ยั่งยืนที่ยึดตามเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนควรต่อยอดสู่เป้าหมายในการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสังคมแห่งการเรียนรู้และให้ชุมชนมีความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและเสริมพลังให้กับชุมชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้รัฐบาลต้องบูรณาการการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ทักษะ อบรมให้กับชุมชนผ่านหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น

พัฒนาชุมชนจังหวัด สถาบันการศึกษา เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือพัฒนาต่อเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์รายบุคคล หรือสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ควบคู่กับการใช้สถิตินำมาปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำชุมชนท้องถิ่นสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้นเช่น ศักยภาพผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชน เพื่อสามารถนำผลวิจัยให้ชุมชนสร้างความเข้มแข็งได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). *รายงานประจำปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- เกศสุตา โภคานิตย์ และกวีฬา หนูยศ. (2559). บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(ฉบับพิเศษ), 66-76.
- จามรี พระสุนิล. (2563). การจัดการความรู้ทุนชุมชนเพื่อการส่งเสริมการจัดการที่ยั่งยืนของตำบลแม่เปา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 37(1), 60-79.
- ฐาปณี อินทะโรและคณะ. (2565). บทบาทผู้นำชุมชนในการจัดการโรคระบาดโควิด-19 กรณีศึกษาบ้านท่าสะท้อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 3(1), 30-46.
- ปาณิสสา แสงสุวรรณ และคณะ. (2565). บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการรับมือวิกฤติโรคระบาด COVID-19 กรณีศึกษาตำบลทุ่งคาโงก อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. *วารสารสังคมศาสตร์ และศาสตร์ร่วมสมัย*, 3(2), 13-28.
- พรรณี หงส์พันธ์. (2556). การจัดรูปแบบยุทธวิธีในการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับการประνομข้อพิพาทในเขตจังหวัดชัยภูมิ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 32(3), 188-203.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ อำพันธ์. (2553). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- วินิจ ภาเจริญ และคณะ. (2565). บทบาทผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านโป่งกุ่ม ตำบลป่าเมี่ยง อำเภออดอยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 3(2),1-12.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุชาติ ผาสุก และ วัชระ ชาติมนตรี. (2565). ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารสันติสุขปริทรรศน์*, 3(1), 21-29.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2549). *การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา เมฆสุวรรณ. (2558). บทบาทของภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการขับเคลื่อนไปสู่ความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านแม่ฮาว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. *สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 21(3), 20-31.
- Best, J. W. (1981). *Research in education*. New jersey: Prentice-Hall.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

ผู้พิมพ์ที่ส่งบทความมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารสันติสุขปริทรรศน์ จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้พิมพ์บทความจะต้องยินยอมและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ รูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ บทความวิจารณ์หนังสือ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารสันติสุขปริทรรศน์ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงในเนื้อหาและอ้างอิงในท้ายบทความ (References) ต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ของวารสารในรูปแบบของการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหาตาม APA Style 6th edition ทักษะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารสันติสุขปริทรรศน์ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้พิมพ์บทความนั้น และไม่ถือเป็นทักษะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารสันติสุขปริทรรศน์ รวมทั้งผู้พิมพ์จะต้องคำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ซึ่งทางวารสารได้กำหนดความซ้ำซ้อนของผลงานด้วยโปรแกรม Copy Catch ในระบบของ ThaiJo ไม่เกิน 25% ผู้พิมพ์ประสงค์จะตีพิมพ์บทความต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของวารสารดังนี้

1. ผู้เขียนต้องศึกษารูปแบบและตรวจสอบการเขียนบทความให้ตรงตามรูปแบบของวารสาร
2. ต้นฉบับบทความต้องเป็นไฟล์เวิร์ด (Microsoft word) เท่านั้น
3. กระดาษ A4 มีความยาวระหว่าง 10-15 หน้า (รวมหน้าเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว โดยใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ขนาดอักษร 16 pt. ตั้งค่าน้ำกระดาษโดยเว้นขอบกระดาษ ขอบบน - ล่าง ขอบขวา - ซ้าย เท่ากันทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และย่อหน้า 7 เคาะ
4. การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องมีความชัดเจนและชื่อกำกับได้ภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวธรรมดา ขนาด 14 pt. เช่น ตารางที่ หรือ Table และภาพ หรือ Figure และโมเดล หรือ Model รูปภาพที่นำเสนอต้องมีคำอธิบายรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ ซึ่งเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับโดยต้องมีคำอธิบายกระชับและสอดคล้องกับรูปที่นำเสนอ
5. ชื่อเรื่อง ต้องมีภาษาไทย (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) และภาษาอังกฤษ (TH Sarabun PSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา) พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง
6. ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (16 pt.) ไม่ต้องระบุตำแหน่งทางวิชาการ คำนำหน้า นาย/นาง/นางสาว/ยศตำแหน่ง (ยกเว้นกรณีเป็นพระภิกษุ) พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยชิดขอบขวา และใช้ตัวเลขยกกำกับหน้าชื่อผู้เขียนแสดงชื่อหน่วยงาน กรณีมีผู้ร่วมเขียน 2 คนขึ้นไป สังกัดสถาบันเดียวกัน ให้แสดงเพียง 1 หมายเลขเท่านั้น แต่หากผู้ร่วมเขียนมาจากหลายสถาบันให้ระบุหมายเลขยกกำกับ หน้าชื่อ 1 2 3 ตามลำดับ

7. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 350 คำ
8. กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 3 -5 คำ
9. การใช้ตัวเลขต้องใช้ตัวเลขอารบิกเท่านั้น
10. สามารถส่งบทความเข้าระบบ ThaiJo ในระบบออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ของวารสารสันติสุขปริทรรศน์ ได้ที่ <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/JPP/index>

ส่วนการเตรียมต้นฉบับในบทความมีเนื้อหาแต่ละประเภทมีการเรียงลำดับ ดังนี้ บทความวิจัย ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์การวิจัย ประเภทของงานวิจัย การระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัยและองค์ความรู้จากการวิจัย โดยสรุปให้สั้นและกระชับความ
3. บทนำ (Introduction) ระบุเหตุผลหรือความสำคัญของปัญหา
4. วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับข้อ
5. วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแผนการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิก็ได้
7. อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด พร้อมระบุองค์ความรู้จากการวิจัย
8. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) เป็นนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์จากงานวิจัย สามารถนำเสนอรูปแบบของการเขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย
9. สรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and suggestion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
10. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาบทความเท่านั้น โดยใช้การอ้างอิงระบบ APA

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract)
3. บทนำ (Introduction)

4. เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับและระบุงค์ความรู้ใหม่
5. สรุป (Conclusion)
6. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)
7. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

บทความปริทรรศน์ (Review Article) ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องบทความ (Title) ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ
2. บทคัดย่อ (Abstract)
3. บทนำ (Introduction)
4. เนื้อเรื่อง (Content)
5. บทวิจารณ์ (Discussion)
6. สรุป (Conclusion)
7. องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)
8. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ให้เรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อบทวิจารณ์หนังสือ เขียนโดย, สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์, จำนวนหน้า อย่างชัดเจน
2. บทนำ (Introduction)
3. เนื้อหา (Content)
4. บทวิจารณ์ (Discussion)
5. สรุป (Conclusion)
6. เอกสารอ้างอิง (References) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ตามหลักเกณฑ์ APA

1. หนังสือ

(ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ภาเจริญ, 2560)

(Pharcharuen, 2017)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Phacharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2561)
(Pharcharuen, et al., 2018)

2. วารสาร

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และ ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, 2560)
(Pharcharuen, 2018)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิรินทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2561)
(Pharcharuen, et al., 2017)

3. วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (วินิจ ผาเจริญ, 2560)
(Pharcharuen, 2007)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ผาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)
(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ผาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)
(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ผาเจริญ และคณะ, 2560)
(Pharcharuen, et al., 2017)

4. สัมภาษณ์

(ผู้แต่ง, วันที่สัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ระบุชื่อและนามสกุลโดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม

ตัวอย่างเช่น (วินิจ ผาเจริญ, 11 สิงหาคม 2560)

(Sirinthip Pharcharuen, Interview, August 11 2017)

5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

(ผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์)

ผู้แต่งคนเดียว ผู้แต่งชาวไทยให้ระบุชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม และ ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยนามสกุล

ตัวอย่างเช่น (วิจิตร ภาเจริญ, 2560)

(Pharcharuen, 2017)

ผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งทั้ง 2 คน โดยใช้คำว่า “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ภาเจริญ และสุรพล พรหมกุล, 2560)

(Pharcharuen and Phromkun, 2017)

ผู้แต่ง 3 คน ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งแต่ละคนให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” หน้าผู้แต่งคนสุดท้ายต้องคั่นด้วย “และ” สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “and” หรือ “&” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ภาเจริญ, สุรพล พรหมกุล และสุรชัย พุดชู, 2560)

(Pharcharuen, Phromkun and Phutchu, 2017)

ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้แต่งคนแรกให้คั่นด้วยเครื่องหมาย “,” ตามด้วย “และคณะ” หรือคนอื่นๆ สำหรับผู้แต่งชาวไทย หรือ “et al.” หรือ “and others” สำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศ ระหว่างคำให้เว้นระยะห่างด้านหน้าและด้านหลัง 1 เคาะ

ตัวอย่างเช่น (ศิริทิพย์ ภาเจริญ และคณะ, 2560)

(Pharcharuen, et al., 2017)

การอ้างอิงท้ายบทความ ตามหลักเกณฑ์ APA

หนังสือทั่วไป	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). <i>ชื่อหนังสือ</i> , ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.
ตัวอย่างผู้แต่ง 1 คน	กำธร อารังค์ตระกูล. (2548). <i>มหัศจรรย์ผืนป่าแผ่นดินไทย</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์. พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต).(2550). <i>ธรรมนุญชีวิต</i> . พิมพ์ครั้งที่ 82. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สวย. Robbin, N. (2005). <i>Management</i> . 8 th ed. New Jersey: Prentice Hall.
ผู้แต่ง 2 คน	นิพนธ์ วรทานนท์กุล และจักรพันธ์ สมศรี. (2542). <i>โรคดอกไม้เมืองหนาว</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 6. Okuda, M., & Okuda, D. (1993). <i>Star trek chronology: The history of the future</i> . 2 nd ed. New York: Pocket Books.

ผู้แต่ง 3-7 คน	หาญกล้า วิจิตรประดิษฐ์, เสกสรรค์ จันทร์แรม และสุขสวัสดิ์ ทองคำ. (2540). <i>เทคโนโลยีการผลิตลำไยสีชมพู</i> . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ผู้แต่ง 8 คน ขึ้นไป	นพรัตน์ บุญขจร, ชัยสิทธิ์ เอกเทศ, พงศ์ภัทร โลกสวย, ชัยพร เดชทิพย์, ปรีชาทองคำขาว, จีระศักดิ์ แสงโชติช่วง, ดารา หอมละมุน. (2552). <i>ระบบสารสนเทศทั้งภูมิศาสตร์ลุ่มน้ำปิง: การจัดการพื้นที่ป่าต้นน้ำในลุ่มน้ำปิงเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ</i> . เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2552). <i>บทความย่อยชุดโครงการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง</i> . นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
หนังสือแปล	สติเวนสัน, วิลเลียม. (2536). <i>นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ</i> . แปลจาก A Man Called Intrepid. ทรงแปลโดย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ	วิภาดา ภาพเขียน. (บรรณาธิการ). (2541). <i>ไทยยุคสุโขทัย</i> . กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์.
ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง	<i>แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544</i> . (2542). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
ไม่ปรากฏเมืองที่พิมพ์/สำนักพิมพ์หรือไม่ปรากฏปีที่พิมพ์	ให้ใส่ [ม.ป.ท.] สำหรับเอกสารภาษาไทย และ [n.p.] สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ให้ใส่ [ม.ป.ป.]. สำหรับเอกสารภาษาไทย และ [n.d.]. สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ
บทความในหนังสือ (Chapter in Book)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อ สกุลบรรณาธิการ (บก.). <i>ชื่อหนังสือ</i> (น.เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์. Author (s). (Year of Publication). Article title. In Editor (Ed. ถ้ามีหลายคนใช้ Eds). <i>Book title</i> (p. ถ้ามีหลายหน้าใช้ pp. page number-page number). Place: Publisher.
ตัวอย่าง	วิสาขา เจริญศิลป์. (2534). การรักษาโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจากเชื้อไวรัส RSV (Respiratory Syncytial Virus ในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โล่เลขา ชลสิทธิ์ ดิเรกวัฒน์ และมนตรี ตู้อินดา (บก.). <i>อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้</i> (น. 99-103). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

	<p>ชิตา เมฆสุวรรณ. (2562). ความขัดแย้งระหว่างศาสนาในประเทศไทย. ใน ปรีดี หงส์ สตีฟ และอัมไพร์ หมายเด็ตน์ (บก.). <i>ศาสนากับความรุนแรง</i> (น. 400-459). กรุงเทพฯ: Illuminations Editions.</p> <p>Chumdermphadejsuk, S. (1991). Acute Asthma Treatment in Children. In Lohlekha, S. (Ed). <i>Clinical Immunology and Allergy</i> (pp. 99-103). Bangkok: The Royal College of Pediatricians of Thailand & Pediatric Society of Thailand.</p>
บทความในวารสาร (Journal Article)	
รูปแบบ	<p>ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. <i>ชื่อวารสาร</i>, ปีที่พิมพ์(ฉบับที่), เลขหน้าแรกที่ปรากฏบทความ-เลขหน้าสุดท้ายที่ปรากฏบทความ.</p> <p>Author (s). (Year of Publication). Article Title. <i>Journal</i>. Vol(No), page number-page number.</p>
ตัวอย่าง	<p>วินิจ ฝาเจริญ. (2561). ขบวนการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนต่อการคัดค้านโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยครบวงจรบ้านป่าตึงน้อย ตำบลป่าป้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่, <i>วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร</i>, 6(2), 431-444.</p> <p>Mantasoot, P. (2015). Effectiveness of the Introduction of Civil Policy in Thai Rural Society. <i>SSRU Graduate Studies Journal</i>, 8(2), 298-308.</p>
บทความในสารานุกรม (Encyclopedia Article)	
รูปแบบ	<p>ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน <i>ชื่อสารานุกรม</i> (ฉบับที่, หน้า). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.</p> <p>Author (s). (Year of Publication). Article Title. In <i>Encyclopedia Title</i> (Vol. number, p. ถ้ามีหลายหน้าใช้ pp. page number-page number). Place: Publisher.</p>
ตัวอย่าง	<p>เหมือนฝัน รักธรรม. (2537). คิวฮักควทาง. ใน <i>สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีต เขตหัวเมืองฝ่ายเหนือ</i> (24, น. 274-275). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.</p> <p>Sturgeon, T. (1995). Science fiction. In <i>The encyclopedia Americana</i> (Vol. 24, pp. 390-392). Danbury, CT: Grolier.</p>
รายงานการวิจัย (Research report)	
รูปแบบ	<p>ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานวิจัย). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์.</p> <p>Author (s). (Year of Publication). <i>Title</i> (Research report). Place: Publisher.</p>
ตัวอย่าง	<p>พินิจ ทิพย์มณี. (2553). <i>การวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการตายของประเทศไทย</i> (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.</p>

	Deming, D. & Dynarski, S. (2008). <i>The Lengthening of Childhood</i> (Research report). Nashville: American Economic Association.
เอกสารการประชุมทางวิชาการ (Proceedings, Symposium)	
รูปแบบ	ชื่อ สกุลผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน <i>ชื่อการประชุมหรือการสัมมนา</i> (น. เลข หน้า-เลขหน้า). สถานที่พิมพ์: ชื่อสำนักพิมพ์. Author(s). (Year of Publication). Article title. In <i>Title of Conference</i> . (pp. page number-page number). Place: Publisher.
เอกสารการประชุมทางวิชาการ (Proceedings, Symposium)	
ตัวอย่าง	ซัชพล มงคลิก. (2552). การประยุกต์ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการจัดตารางการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา. ใน <i>การประชุมวิชาการการบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5</i> (น.46). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. นันทิกานต์ ศรีสุวรรณ และคณะ. (2564). มาตรฐานความปลอดภัยของธุรกิจโรงแรมและที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19. ใน <i>การประชุมสวนสุนันทาวิชาการระดับชาติครั้งที่ 9</i> ภายใต้แนวคิด “การยกระดับงานวิจัยสู่นวัตกรรม”. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. วันที่ 17-18 มิถุนายน. หน้า 168-186. Piyasiripon, N. (2016). Factors affecting Policy Implementation Effectiveness toward National Security Policy in Southernmost Provinces of Thailand. <i>The 38th National Graduate Research Conference (Humanities and Social Science)</i> . (pp. 169-176). Phitsanulok. Naesuan University Publishing House.
หนังสือแปล	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่งหนังสือต้นฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว. (ปีที่พิมพ์หนังสือแปล). <i>ชื่อหนังสือแปลแล้ว</i> [ชื่อหนังสือต้นฉบับ] (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล). สถานที่พิมพ์หนังสือแปล: สำนักพิมพ์ (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ. หรือ พ.ศ.ที่พิมพ์ต้นฉบับ)
ตัวอย่าง	บริกแสม, อี. เอฟ., และ ฮุสตัน, เจ. เอฟ. (2544). <i>การจัดการการเงิน</i> [Fundamentals of financial management] (เรจรัก จำปาเงิน, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ท. (ต้นฉบับพิมพ์ ปี ค.ศ.2001).
นิตยสาร	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (เดือนที่พิมพ์ ปี). ชื่อบทความ. <i>ชื่อนิตยสาร</i> , ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้าปรากฏ.
ตัวอย่าง	ส้มโอมี้อ. (มีนาคม 2545). อาหารบำรุงสมอง. <i>Update</i> , 20(210), 37-40.

หนังสือพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏ
ตัวอย่าง	บัวช่อ รัชชสุพรรณ. (2545, 8 พฤศจิกายน). อนาคตอิสราเอล-ปาเลสไตน์. <i>สยามนิวิสต์</i> , น. 6.
วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์ (Thesis)	
รูปแบบ	ชื่อ สกูลผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์หรือปริญญาานิพนธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอก หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, ชื่อสถานศึกษา, สถานที่พิมพ์. Author. (Year of Published). Doctoral dissertation or Master's thesis Title. (Doctoral dissertation or Master's thesis), Institute.
ตัวอย่าง	พรกมล ชูกุลพงษ์. (2554). การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. ปณณธร เจริญชัยพฤกษ์. (2552). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กร: กรณีศึกษาโรงพยาบาลกรุงเทพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา. Nickels, D. W. (2005). <i>The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study</i> (Doctoral dissertation). University of Memphis. USA.
บทความจากหนังสือพิมพ์ (Newspaper)	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, น. เลขหน้า. Author. (Year of Published, mm dd). Article title. <i>Newspaper Title</i> , p. page number.
ตัวอย่าง	พนิดา สงวนเสรีวานิช. (2554, 24 เมษายน). พระปลัดสุชาติ สุวัฑฒโกปกาเกษมณูนักพัฒนา. <i>มติชน</i> , น. 17-18. Boonnoon, J. (2011, April 28). Manufactures flood Thai market. <i>The Nation</i> , p. 7A.
สื่อโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ	
รูปแบบ	ชื่อผู้จัดทำ (หน้าที่). (ปีที่ผลิต). ชื่อเรื่อง. [ลักษณะของสื่อ]. สถานที่ผลิต: หน่วยงานที่เผยแพร่.
ตัวอย่าง	อยุธยา: สมเด็จพระนารายณ์มหาราช. (2540). [วีดิทัศน์]. กรุงเทพฯ: ทิชซิ่งทอยส์.

สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ หรือบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือเอกสารจากฐานข้อมูล(Databases)	
บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ทั้งฉบับพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. เลขของปีที่ (ฉบับที่). สืบค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี, จาก URL (แบบย่อ*) หรือชื่อฐานข้อมูล Author. (Year of Published). Title. Retrieved mm dd, year, from URL or name of database
บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารที่เผยแพร่ทั้งฉบับพิมพ์และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์	
ตัวอย่าง	สุนันทา เลาว์ณย์ศิริ. (2553). ธาตุอาหารหลักของน้ำสกัดชีวภาพแบخمชั้นจากขยะครัวเรือน. <i>วารสารออนไลน์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม</i> , 29(2). สืบค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2554, จาก http://www.journal.msu.ac.th/msu.ac.th/index.php?option=com_content&task= Buckingham, J. T., LeBeau, L. S., & Klein, W. M. P. (2011). The performance versus ability distinction following social comparison feedback. <i>Current Research in Social Psychology: An electronic journal</i> . 63(4). Retrieved June 23, 2011, from http://www.uiowa.edu/grpproc/crisp/crisp.html
บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งไม่มีการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า-เลขหน้า. doi:xxx
ตัวอย่าง	Roger L. C. & Richard, L. H. (2010). Calcium-Permeable AMPA receptor dynamics mediate fear, memory erasure. <i>Science</i> , 330(6007), 1108-1112. doi: 10.1126/science.1195298
บทความที่สืบค้าได้จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์	
รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า-เลขหน้า. URL ของวารสาร
ตัวอย่าง	Cadigan, J., Schmitt, P., Shupp, R., & Swope, K. (2011, January). The holdout problem and urban sprawl: Experimental evidence. <i>Journal of Urban Economics</i> . 69(1), 72. Retrieved from http://journals.elsevier.com/00941190/journal-of-urban-economics/

สารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ประเภทอื่น ๆ	
สารสนเทศประเภทสารานุกรม พจนานุกรม หนังสือคู่มือ	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อผู้แต่ง (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์), เลขหน้าที่ปรากฏบทความจากหน้าใดถึงหน้าใด. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์
ตัวอย่าง	Hanegraaff, W. (2005). New Age movement. In L. Jones (Ed.), Encyclopedia of religion. Retrieved from http://find.galegroup.com/gvrl/
วิกิ (WIKI)	
ตัวอย่าง	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2553, จากวิกิพีเดีย http://th.wikipedia.org/wiki/มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
สารสนเทศประเภท Press Release รายงานประจำปี ไฟล์ประเภท PowerPoint, Blog post, Online Video, Audio Podcast, Facebook post, Twitter post เป็นต้น	
รูปแบบ	ชื่อผู้เขียน (ปี,เดือน วันที่). ชื่อเนื้อหา. [รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์]. Retrieved from URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล
ตัวอย่าง	ชาญณรงค์ ราชบัวน้อย. ศัพท์บัญญัติการศึกษา. [เว็บบล็อก]. สืบค้นจาก http://www.sornor.org

หมายเหตุ: 1. ผู้แต่งชาวไทยให้ใส่ชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องใส่คำนำหน้าชื่อ ยกเว้นราชทินนาม ฐานันดรศักดิ์ ให้นำไปใส่ท้ายชื่อ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างชื่อกับราชทินนามและฐานันดรศักดิ์ ส่วนสมณศักดิ์ให้คงรูปตามเดิม

2. กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้ใส่ชื่อทั้งสองคนตามลำดับที่ปรากฏ เชื่อมด้วยคำว่า “และ” สำหรับเอกสารภาษาไทย และใช้เครื่องหมาย “&” สำหรับเอกสารภาษาต่างประเทศ ระหว่างคนที่ 1 และคนที่ 2 โดยเว้น 1 ระยะก่อนและหลัง

3. ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ให้ขึ้นต้นด้วยชื่อสกุล ตามด้วยอักษรย่อชื่อต้น โดยเว้น 1 ระยะ และอักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) ทั้งนี้การกลับชื่อสกุลให้ใช้ตามความนิยมของคนในชาตินั้น โดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่นระหว่างชื่อสกุลและอักษรย่อชื่อต้น อักษรย่อชื่อกลาง หากกรณีที่มีคำต่อท้าย เช่น Jr. หรือคำอื่น ๆ ให้ใส่คำดังกล่าวต่อท้ายอักษรย่อชื่อต้น หรือ อักษรย่อชื่อกลาง (ถ้ามี) โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค

4. ผู้แต่งที่เป็นสถาบัน ให้ลงรายการโดยเรียงลำดับจากหน่วยงานใหญ่ไปหาหน่วยงานย่อย และเว้นวรรคจากชื่อหน่วยงานใหญ่ไปหาชื่อหน่วยงานย่อย

สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ APA Style 6th edition เช่น APA Formatting and Style Guide. From <http://owl.english.purdue.edu/owl/resource>

/560/01/American Psychological Association (APA) 6th edition style Examples. From www.lib.monash.edu.au/tutorials/citing/apa-a4.pdf

วิธีเรียงอ้างอิง การเรียงอ้างอิงใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หรือ Dictionary ที่เป็นสากล โดยคำที่มีสะกดจัดเรียงไว้ก่อนคำที่มีรูปสระตามลำดับตั้งแต่ กก - กย ดังนี้

ก ข ค ค ฆ ง จ ฉ ช ซ ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ย ร ฤ ฤา ล ฤ ภา ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน เรียงลำดับตามรูปสระ ดังนี้
อะ อัว อัวะ อา อำ อี อี้ อู อู๋ เอะ เอ เอะ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอ โอะ ไอ ไอ

*Update: 11/06/2566

รูปแบบการเขียนบทความวิจัย

ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติ) ชื่อผู้เขียนหลัก 1¹ ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ไม่ต้องระบุค่าน้ำหน้าชื่อ ขีดขวหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2 และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3 (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 pt. ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ.....วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย พบว่า (ระบุตามวัตถุประสงค์)
สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract

ขอแจ้งให้ผู้นับพันทราบว่า.....ยังไม่ต้องแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษ จนกว่าจะมีการประเมินและแก้ไข
บทความเสร็จเรียบร้อย เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding author, e-mail:

2 | Journal of Peace Periscope (JPP)

บทนำ (TH SarabunPSK 18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 1 ระบุความเป็นมา บริบท สภาพปัญหาของประเด็นที่ศึกษา (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เชิงวิชาการ แนวทางปฏิบัติ มาตรฐาน การแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมพัฒนา (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 3 การศึกษาข้อมูลเชิงพื้นที่ (อ้างอิง)

(16 pt.) ย่อหน้าที่ 4 สรุปเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหา เหตุผลความคาดหวัง คุณค่า ประโยชน์ ที่หวังจะได้ศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. เพื่อ
2. เพื่อ
3. เพื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย (ระบุรูปแบบของการวิจัย) ประกอบด้วย (เรียงลำดับตามวิธีดำเนินการวิจัย)

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (ระบุเครื่องมือวิจัย ค่าความเชื่อมั่น วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ประชากร สถิติที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ (ระบุเครื่องมือวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล)
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)
5. การวิจัย..... (ขั้นตอนดำเนินการวิจัย)

สรุปผลการวิจัย (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า
2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า
3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า

ตั้งค่านำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt. หัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เสนอเป็นความเรียงและให้เชื่อมโยงกับผลการวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า..... ทั้งนี้เพราะ.....

สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ..... (อ้างอิง)

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. หัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ

เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt. หัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.

2.

3.

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ใคร หน่วยงานใด อย่างไร)

1.

2.

3.

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (18 pt. หัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และหมายเลขของทุนวิจัย (ถ้ามี) ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุน

สนับสนุนการวิจัย หรือกรณีชื่อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัย วิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์)

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

เฉพาะบทความวิจัยควรมีการอ้างอิง 5 อ้างอิงขึ้นไป แหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงใน References ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (**ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ**) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

รูปแบบการเขียนบทความวิชาการ

ตั้งค่านำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดขวานำกระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ชิดขวานำกระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติไม่ต้องระบุค่านำหน้า ชิดขวานำกระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ชื่อผู้เขียนหลัก, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2 และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3 (ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา

.....
..... ย่อหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point

.....
..... ควรระบุว่า **บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective)** สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา
.....
..... กึ่งกลางนำกระดาษ)

.....
..... ขอแจ้งให้ผู้พิมพ์ทราบว่ายังไม่ต้องแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษจนกว่าจะมีการประเมินและแก้ไขบทความเสร็จ
..... จเรียบร้อย เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding author, e-mail:

2 | Journal of Peace Periscope (JPP)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า.0.7” หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่.9 .TH.SarabunPSK.ขนาด.16.ปกติ.point.....

.....ควรอธิบายว่าเรื่องที่ต้องการศึกษามีความสำคัญ.วัตถุประสงค์.หรือเค้าโครงของบทความเป็นอย่างไร.....

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่.....

.....ส่วนย่อยที่ 1. ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง.....

.....ส่วนย่อยที่ 2. วิเคราะห์ข้อมูล.โต้แย้งข้อเท็จจริง.ใช้เหตุผล.หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน.....

.....ส่วนย่อยที่ 3. เสนอความคิดเห็น.ข้อเสนอแนะของผู้เขียนต่อประเด็นที่นำเสนอ.....

สรุป (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ...ของบทความมาเขียนรวมกันไว้ได้อย่างไร...หัวข้อบท.....
หรืออาจใช้วิธีการบอกผลสรุปว่าสิ่งที่กล่าวมาสำคัญอย่างไรสามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง.....
หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไปหรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นตั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะ.....
แสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปงอนของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องที่เขียน.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ.....
เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิง.....
ในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร.....
A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้.....
แบบ APA.....

รูปแบบการเขียนบทความปริทรรศน์

ตั้งค่านำกระดาษ B5
ค่านบและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point

ตัวปกติไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อขีดขวหน้า
กระดาษ)

ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)

ชื่อผู้เขียนหลัก, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2 และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3 (ภาษาอังกฤษ)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา

.....
..... ย่อหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ point.....
.....

ควรระบุว่า บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective) สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ

.....
คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

Abstract (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา
กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

.....
.....
..... ขอแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบว่า ยังไม่ต้องแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษจนกว่าจะมีการประเมินและแก้ไขบทความเสร็จ
..... จเรียบร้อย เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน
.....

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมาย (;)

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย; สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding author, e-mail:

2 | Journal of Peace Periscope (JPP)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.7” หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH.SarabunPSK.ขนาด.16.ปกติ.point.....

.....ควรอธิบายว่าเรื่องที่ต้องการศึกษามีความสำคัญ วัตถุประสงค์ หรือเค้าโครงของบทความเป็นอย่างไร.....

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....สามารถแบ่งเป็นส่วนย่อย 3 ส่วน ได้แก่.....

.....ส่วนย่อยที่ 1. ปูพื้นฐานความรู้แก่ผู้อ่านในเรื่องที่จะกล่าวถึง.....

.....ส่วนย่อยที่ 2. วิเคราะห์ข้อมูล ได้แย้งข้อเท็จจริง ให้เหตุผล หลักฐานเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน.....

.....ส่วนย่อยที่ 3. เสนอความคิดเห็น ชักเสนอแนะของฝ่ายตนต่อประเด็นที่นำเสนอ.....

บทวิจารณ์ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....การเขียนวิจารณ์ คือ การค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ให้เห็นข้อบกพร่อง.....

.....ทั้งเสนอแนะทางแก้ไขให้ดีขึ้น.....เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์.....

สรุป (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความมาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ทำยบท.....

.....หรืออาจใช้วิธีการบอกผลสรุปว่าสิ่งที่กล่าวมามีความสำคัญอย่างไรสามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง.....

.....หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไปหรืออาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแส.....

.....วงหาความรู้ หรือคัดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปจุดยืนของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องที่เขียน.....

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

.....นำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ สามารถนำเสนอรูปแบบของการ.....

.....เขียนความเรียง หรือโมเดลพร้อมคำอธิบายที่กระชับ เข้าใจง่าย.....

ตั้งค่าน้ำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

เอกสารอ้างอิง

บทความวิชาการอ้างอิงเฉพาะที่ปรากฏในเนื้อหาบทความทั้งหมด จะต้องนำมาเขียนเป็นรายการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุก ๆ อ้างอิง ตามรูปแบบอ้างอิงของวารสาร และเรียงลำดับตามตัวอักษร A-Z (ห้ามอ้างอิงงานที่ไม่ปรากฏการอ้างอิงในเนื้อหาบทความ) รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA

*Update: 20/03/2566

รูปแบบการเขียนบทวิจารณ์หนังสือ

ตั้งค่านำกระดาษ B5
ด้านบนและด้านซ้าย 1.0 นิ้ว
ด้านล่างและด้านขวา 0.5 นิ้ว

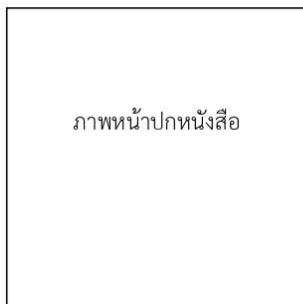
วารสารสันติสุขปริทรรศน์ | 1

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ขีดขวหน้ากระดาษ)

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวปกติ ขีดขวหน้ากระดาษ)

ชื่อเรื่องภาษาไทย
ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

(TH SarabunPSK ขนาด 16 point ตัวปกติ) ชื่อผู้เขียนหลัก¹, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2² และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3³ (ภาษาไทย)
ไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อ ขีดขวหน้ากระดาษ) ชื่อผู้เขียนหลัก, ผู้ร่วมเขียนคนที่ 2 และผู้ร่วมเขียนคนที่ 3 (ภาษาอังกฤษ)

บทวิจารณ์หนังสือ

ผู้เขียน:

จำนวนหน้า:

ปีที่พิมพ์:

ครั้งที่พิมพ์:

สถานที่พิมพ์:

บทคัดย่อ

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ

ควรระบุว่า **บทความวิจัย/วิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ (Objective)** สรุปให้สั้นกะทัดรัด หรือไม่เกิน 300-350 คำ.....

.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (,)

Abstract

(TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา กึ่งกลางหน้ากระดาษ)

ขอแจ้งให้ผู้นิพนธ์ทราบว่า, ยังไม่ต้องแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษ จนกว่าจะมีการประเมินและแก้ไขบทความ
เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

.....
.....

¹ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

² สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

³ สังกัด/หน่วยงานภาษาไทย: สังกัด/หน่วยงานภาษาอังกฤษ

Corresponding author, e-mail:

Keywords: 3-5 Words โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และค้นด้วยเครื่องหมาย (.)

บทนำ (TH SarabunPSK ขนาด 18 point ตัวหนา ชิดซ้ายหน้ากระดาษ)

ย่อหน้า 0.7" หรือเริ่มพิมพ์ตัวอักษรที่ 9 TH SarabunPSK ขนาด 16 ปกติ

เนื้อเรื่อง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... การวิจารณ์หนังสือสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ บทนำ และบทสรุป ส่วนบทนำจะกล่าวถึงสิ่ง.....
..... ที่ผู้อ่านจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งก่อนที่จะอ่าน ฟัง หรือดูเนื้อหาที่กล่าวถึงการวิจารณ์ ส่วน.....
..... บทสรุปจะให้ความคิดเห็นโดยรวมว่าเขียนได้ดีหรือน่าสนใจเพียงใด ตลอดจนความคิดเห็นอื่น ๆ ที่ผู้เขียน.....
..... อาจแสดงออกมา

บทวิจารณ์ (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... การเขียนวิจารณ์ คือ การค้นหาข้อดีและข้อไม่ดีของเรื่องที่จะวิจารณ์ให้เห็นข้อบกพร่อง พร้อม.....
..... ทั้งเสนอแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้น เป็นการวิจารณ์เพื่อสร้างสรรค์

สรุปผล (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... การเลือกเก็บประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความมาเขียนรวมกันไว้ด้วยกัน ..ฯ ท้ายบท หรืออาจใช้วิธีการบอก.....
..... ผลลัพธ์ว่าสิ่งทีกล่าวนั้นมีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปทำอะไรได้บ้าง หรือจะทำให้เกิดอะไรต่อไป หรือ.....
..... อาจใช้วิธีการตั้งคำถามหรือให้ประเด็นทั้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนา.....
..... เรื่องนั้นต่อไป เพื่อเป็นการสรุปจุดยืนของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องที่เขียน

เอกสารอ้างอิง (18 pt. ตัวหนา เนื้อความ 16 pt.)

..... รูปแบบการเขียนอ้างอิงและบรรณานุกรมใช้แบบ APA (American Psychological Association)

วารสารสันติสุขปริทรรศน์

Journal of Peace Periscope

สำนักงานวัดแม่ฮ่องไคร้ เลขที่ 9 หมู่ที่ 8 ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220

โทร. 093-241-9191

Email: jppsantisuk.journal@gmail.com